

การพัฒนาหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติ
กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดพิษณุโลก

ปริญญานิพนธ์
ของ
สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๐๗.๓๖๖

๕๕๕๕

๖๖

การพัฒนาหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติ
กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดพิษณุโลก

บทคัดย่อ

ของ

สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์

26 ต.ค. 2546

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ

พฤษภาคม 2546

๕๕๕๕๕๕

สรรรเพ็ชญ์ อินทะพันธ์. (2546). การพัฒนาหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดพิษณุโลก. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู, ดร.สุขแก้ว คำสอน.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบความรู้และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรก่อนและหลัง ที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาเป็นบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา ปีการศึกษา 2545 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านวังสาร และโรงเรียนประชาสามัคคี จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่ม โดยบุคลากรในโรงเรียนบ้านวังสาร จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มทดลองและบุคลากรในโรงเรียนประชาสามัคคี จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ หลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และแบบสอบถามการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม รูปแบบการวิจัย เป็นแบบ Nonrandomized Control – Group Pretest – Posttest Design วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t – test Dependent ผลการวิจัย พบว่า

1. หลักสูตรการอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีประสิทธิภาพ
2. ความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาพิเศษของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ส่วนกลุ่มควบคุมมีความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน
3. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาพิเศษของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม ส่วนกลุ่มควบคุมมีคะแนนก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน

A CURRICULUM DEVELOPMENT FOR PRIMARY SCHOOL PERSONNEL
IN PROVIDING MAINSTREAMING PROGRAMS FOR SPECIAL NEEDS CHILDREN
IN PHITSANULOK

AN ABSTRACT
BY
MR. SANPHET INTRAPAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University
May 2003

Sanphet Intrapan. (2003). *A Curriculum Development for Primary School Personnel in Providing Mainstreaming Programs for Special Needs Children in Phitsanulok*. Master Thesis, M.Ed. (Special Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Prof. Dr.Padoong Arrayavinyoo, Dr.Sukkaw Kamsorn.

The purpose of this research was to compare the ability of the school personnel in gaining information and their efficiency prior and after attending the Training Package for Primary School Personnel.

The sample consisted of 20 primary school teachers, 10 from Ban Wangsarn School and another 10 from Prachasamaki School, both were under the Office of Pitsanuloke Primary School. The purposive sampling technique was applied in the sample selection. The groups were randomly designated as experimental group – Ban Wangsarn School, and the other as the control group.

The instruments employed in this study included the Training Package for Primary School Personnel, which was on the mainstreaming the speeded needs children in regular school, and the questionnaire on the Practice of the School Personnel. The Nonrandomized Control Group Pretest – Posttest Design was applied in this study. The data were analyzed using dependent t – test.

The findings were as follows :

1. The curriculum for teachers training on mainstreaming between regular and special needs children was efficient.
2. The knowledge of the school personnel of the group prior and after the implementation of the curriculum materials was statistically different at .05 level, that of posttest being higher than the pretest. The knowledge of the control group was not statistically different
3. The work efficiency of the school personnel of the experimental group prior and after the implementation of the curriculum materials was statistically different at .05 level, that of the posttest being higher than the pretest. The work efficiency of the control group was not statistically different.

ปริญญานิพนธ์

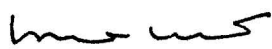
เรื่อง

การพัฒนาหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติ
กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจังหวัดพิษณุโลก

ของ

นายสรรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพรณ์ หะวานนท์)

วันที่ ๔ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

..... ประธาน

(ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. สุขแก้ว คำสอน)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงทอง ไสยวรรณ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ศิริวิมล ใจงาม)

ประกาศคุณูปการ

การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ เนื่องด้วยผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่ง จากศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงทอง ไสยวรรณ ดร.สุขแก้ว คำสอน อาจารย์ ศิริวิมล ใจงาม อาจารย์ พชร จิวพัฒนกุล อาจารย์ นวลจันทร์ จันทรเจริญ อาจารย์ วิศรุต สมบุญมี อาจารย์ สนม ศรีทัศน์ อาจารย์ รัดนา ภูบัว อาจารย์โรงเรียนบ้านวังสารและอาจารย์ โรงเรียนประชาสามัคคีทุกท่านที่ได้ให้ข้อเสนอแนะและร่วมมือในการเก็บข้อมูลอย่างดียิ่งเสมอมา ทำให้ ปริญญานิพนธ์สำเร็จ เรียบร้อยสมบูรณ์ได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ อาจารย์ทิพย์สุดา อินทะพันธุ์ ที่ได้ให้การช่วยเหลือและให้กำลังใจต่อผู้วิจัยด้วยดี เสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบแด่คุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วย ให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษาได้ด้วยดี

สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
ความสำคัญของการวิจัย	2
สมมุติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
ข้อจำกัดในการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
กรอบแนวคิดของการวิจัย	4
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
เอกสารและงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	8
การพัฒนาหลักสูตร	9
ความหมายของหลักสูตร	9
หลักการของหลักสูตร	9
มุมมองของการพัฒนาหลักสูตร	10
กระบวนการพัฒนาหลักสูตร	10
การเรียนรู้ร่วม	13
ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ร่วม	14
การคัดแยกเด็ก	17
การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	19
แผนการสอน	20
การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ	21
การบริการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง	22
บทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการแพทย์และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง	23
องค์กรประกอบที่ช่วยในการเรียนร่วมประสบความสำเร็จ	24
เกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วม	25
การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา	25
ความหมายของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา	25
ความสำคัญของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา	26
ขอบข่ายของการจัดการ	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
ประชากร	46
กลุ่มตัวอย่าง	46
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ	47
แบบแผนการดำเนินการทดลอง	47
วิธีการดำเนินการทดลอง	48
การเก็บรวบรวมข้อมูล	49
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล	49
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	52
5	
สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	65
ความมุ่งหมายของการวิจัย	65
สมมุติฐานการวิจัย	65
ขอบเขตการวิจัย	65
เครื่องมือการวิจัย	65
วิธีการทดลอง	66
การวิเคราะห์ข้อมูล	66
สรุปผล	66
อภิปรายผล	67
ข้อเสนอแนะทั่วไป	68
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป	68
บรรณานุกรม	69
ภาคผนวก	77
ภาคผนวก ก	78
ภาคผนวก ข	87
ภาคผนวก ค	93
ภาคผนวก ง	148

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก จ	150
ประวัติย่อผู้วิจัย	152

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	แบบแผนการทดลอง (อบรม)	48
2	การดำเนินการทดลอง	48
3	การเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมภายในกลุ่มบุคลากร 2 กลุ่ม	52
4	สรุปผลการเปรียบเทียบคะแนนความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมภายในกลุ่มบุคลากร 2 กลุ่ม	53
5	การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง	54
6	การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง	56
7	การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มควบคุม	59
8	การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรมของกลุ่มควบคุม	61
9	สรุปผลการเปรียบเทียบคะแนนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนและหลังการฝึกอบรม ภายในกลุ่มบุคลากร 2 กลุ่ม	64

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กถือเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า และจะเป็นผู้ช่วยพัฒนาชาติในอนาคต เด็กทุกคนจึงควรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตามศักยภาพของตน ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานและการคุ้มครอง โดยคำนึงถึงความต้องการพื้นฐานของเด็กเป็นสำคัญ ไม่ว่าจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือด้อยโอกาสในลักษณะใดก็ตาม ซึ่งตามหลักสิทธิมนุษยชนสากล มนุษย์ทุกคนย่อมมีความเสมอภาคและมีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ด้วยดี ได้รับการศึกษาและประกอบอาชีพอยู่ร่วมกับชุมชนที่ตนเองอาศัยอยู่โดยไม่แบ่งแยกกว่าเป็นบุคคลที่มีความต้องการพิเศษหรือบุคคลทั่วไป ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาด้านศักยภาพของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษในทุกด้าน โดยบัญญัติรับรองสิทธิของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่าด้วยสิทธิของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลโดยหวังผลจะลดปัญหาในอดีตที่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษจำนวนมากถูกกีดกันจากคนในสังคม จึงทำให้ขาดโอกาสในการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งด้านการแพทย์ การศึกษา สังคมและอาชีพทันเวลา ซึ่งผลทำให้มีบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่ไม่มีคุณภาพอยู่เป็นจำนวนมากในสังคมปัจจุบัน (คณะอนุกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ. 2543 : 4) เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ระบุถึงสิทธิทางการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกลักษณะว่า “เด็กเหล่านี้มีสิทธิที่จะต้องได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ทำให้โรงเรียนทุกโรงทั้งประเทศต้องเตรียมความพร้อมในการรับเด็กพิเศษเข้าเรียนในชั้นเรียนปกติ ซึ่งเป็นการเรียนร่วมหรือชั้นเรียนพิเศษ หรือโรงเรียนปกติแล้วแต่กรณี

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 2 ได้กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาในมาตรา 10 ว่า “การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความบกพร่องทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ การศึกษาสำหรับคนพิการให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการ โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายและให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวงการจัดการศึกษาสำหรับบุคคล ซึ่งมีความสามารถพิเศษ ต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น”

การจัดการเรียนร่วม ไม่ใช่เรื่องใหม่และไม่ใช่งานของใครโดยเฉพาะ แต่เป็นงานของทุกคน ตั้งแต่ผู้บริหารประเทศจนถึงประชาชน โดยจะเน้นให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนใกล้บ้าน เพื่อให้เป็นเด็กปกติธรรมดา หรือใกล้เคียงกับเด็กปกติธรรมดาคนหนึ่งในสังคม และในโลกของการศึกษา และสามารถอยู่ได้อย่างเป็นสุขในสังคม กระทรวงศึกษาธิการจัดให้มีการทดลองเรียนร่วมในโรงเรียนปกติขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2500 ในโรงเรียนประถมศึกษา 7 แห่งในกรุงเทพมหานคร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541) จนถึงปัจจุบันได้มีการเรียนร่วมขึ้นทั่วประเทศ ซึ่งมีการจัดทำได้หลาย

รูปแบบในการเรียนร่วม ดังนี้

1. การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติเต็มเวลา
2. การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการพิเศษจากครูที่ปรึกษา ครูเวียนสอนและผู้เชี่ยวชาญ

เฉพาะทาง

3. การเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติและรับบริการพิเศษจากห้องเสริมวิชาการ
4. ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติและส่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมใน ห้องเรียนปกติ

บางวิชา

5. ชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทคู่ขนานกับชั้นเรียนปกติ โดย

เข้าร่วมกิจกรรมกับทางโรงเรียนบางโอกาส

การจัดการเรียนร่วมทุกรูปแบบมีข้อดีต่างกันจะจัดรูปแบบใดขึ้นอยู่กับพิจารณาอย่างรอบคอบของหลายฝ่าย ได้แก่ ผู้ปกครอง ตัวเด็ก ครู ผู้บริหาร แพทย์หรือผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง

ปัญหาปัจจุบันบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมในชั้นเรียนปกติยังขาดความรู้ความเข้าใจ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วมอยู่ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาหลักสูตร เพื่ออบรมให้ความรู้แก่บุคลากรในโรงเรียนที่มีการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และนำไปปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการฝึกอบรมตามหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตามหลักสูตรอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษาเพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลที่ได้จากการวิจัยจะให้ประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ได้หลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริมสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่สร้างขึ้น โดยมีพื้นฐานมาจากการรับรู้ของบุคลากรครูในโรงเรียนที่จะมีการจัดการเรียนร่วมในระดับประถมศึกษา กับสมรรถภาพด้านการจัดการเรียนร่วมที่ตนเองยังไม่พร้อม และต้องการที่จะได้รับการสร้างเสริมหรือการฝึกอบรมเพิ่มเติม เพื่อให้บุคลากรครูสามารถนำผลที่ได้จากการฝึกอบรมไปใช้ประโยชน์ต่อการจัดการเรียนร่วมให้มีประสิทธิภาพต่อไป
2. ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมของบุคลากรครูในโรงเรียนระดับประถมศึกษาทราบว่าตนเองยังไม่พร้อม และต้องการที่จะได้รับการฝึกอบรมเพิ่มเติม ซึ่งจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการ

ดำเนินการให้การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มพูนสมรรถภาพดังกล่าวให้แก่บุคลากรครูได้สอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงของบุคลากรครู

3. เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม ในชั้นเรียนปกติในโรงเรียนประถมศึกษา

4. เพิ่มพูนความสามารถของบุคลากรครูในโรงเรียนประถมศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษในชั้นเรียนปกติ

สมมุติฐานการวิจัย

1. หลักสูตรการอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติมีประสิทธิภาพ

2. ความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาพิเศษที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกัน

3. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาพิเศษของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านวังสาร และโรงเรียนประชาสามัคคี ตำบลท่าตาล อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก รวมจำนวนบุคลากรทั้งสิ้น 20 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง

ระยะเวลาในการทดลอง

ทำการทดลองในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ใช้เวลาทดลอง 8 สัปดาห์

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่ การเข้ารับการอบรม จำแนกเป็นผู้ที่ผ่านการอบรม และไม่ผ่านการอบรม

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของหลักสูตรในการอบรมบุคลากร

ข้อจำกัดในการวิจัย

ข้อจำกัดในการวิจัยครั้งนี้ คือ

1. บุคลากรที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยไม่มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษมาก่อนทำให้ยากแก่การทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จัดอบรม

2. กลุ่มตัวอย่างบางคนไม่มีเด็กพิเศษอยู่ในชั้นเรียน จึงไม่สนใจที่จะศึกษาหาความรู้และไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กในชั้นประถมศึกษาซึ่งเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่วินิจฉัยโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการแพทย์ หรือนักจิตวิทยา หรือครูประจำชั้นทุกประเภท

2. บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นเรียน ครูประจำวิชา ครูประจำชั้นพิเศษ และครูเสริมวิชาการ

3. การเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ หมายถึง การที่นำเอาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าไปในระบบการศึกษาปกติ มีการร่วมกิจกรรมและใช้เวลาช่วงใดช่วงหนึ่งในแต่ละวันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติ

4. การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง กระบวนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับสร้างหลักสูตร การสร้างหลักสูตร และเอกสารและสื่อประกอบหลักสูตรการทดลองใช้หลักสูตร การปรับปรุง แก้ไขและประเมินประสิทธิผลของหลักสูตรอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา

5. ประสิทธิภาพของบุคลากร หมายถึง ความสามารถที่ทำให้เกิดผลในการทำงาน เช่น มีการบันทึก IEP เด็กมีการพัฒนาขึ้นจากเดิม ทักษะของครูต่อการเรียนร่วมที่ดี ทักษะของเด็กต่อการเรียนร่วมที่ดี

6. ประสิทธิภาพของหลักสูตร หมายถึง การที่ครูผู้สอนได้ปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนและประเมินกระบวนการสอนของงาน เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงและกระทบจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม การศึกษาจะเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ถ้าหลักสูตรมีการปรับปรุงให้เป็นไปตามความต้องการและความจำเป็นตลอดเวลา

7. หลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากร คือ เนื้อหาวิชาที่ได้ปรับปรุงพัฒนาแล้วนำมาจัดการฝึกอบรมให้กับบุคลากรในโรงเรียน

8. หลักสูตร คือ เนื้อหาและกระบวนการที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการที่ทำให้ผู้รับการฝึกอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ และสามารถนำไปปฏิบัติได้

กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 1) กล่าวว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยายามจัดมรดกประสพการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ดังนั้นการพัฒนาหลักสูตรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนเป็นอย่างมาก มีองค์ประกอบของหลักสูตรประกอบด้วยสิ่งสำคัญดังนี้

1. จุดมุ่งหมาย
2. เนื้อหาวิชา
3. ประสบการณ์ในการเรียน
4. การประเมินผลการเรียน

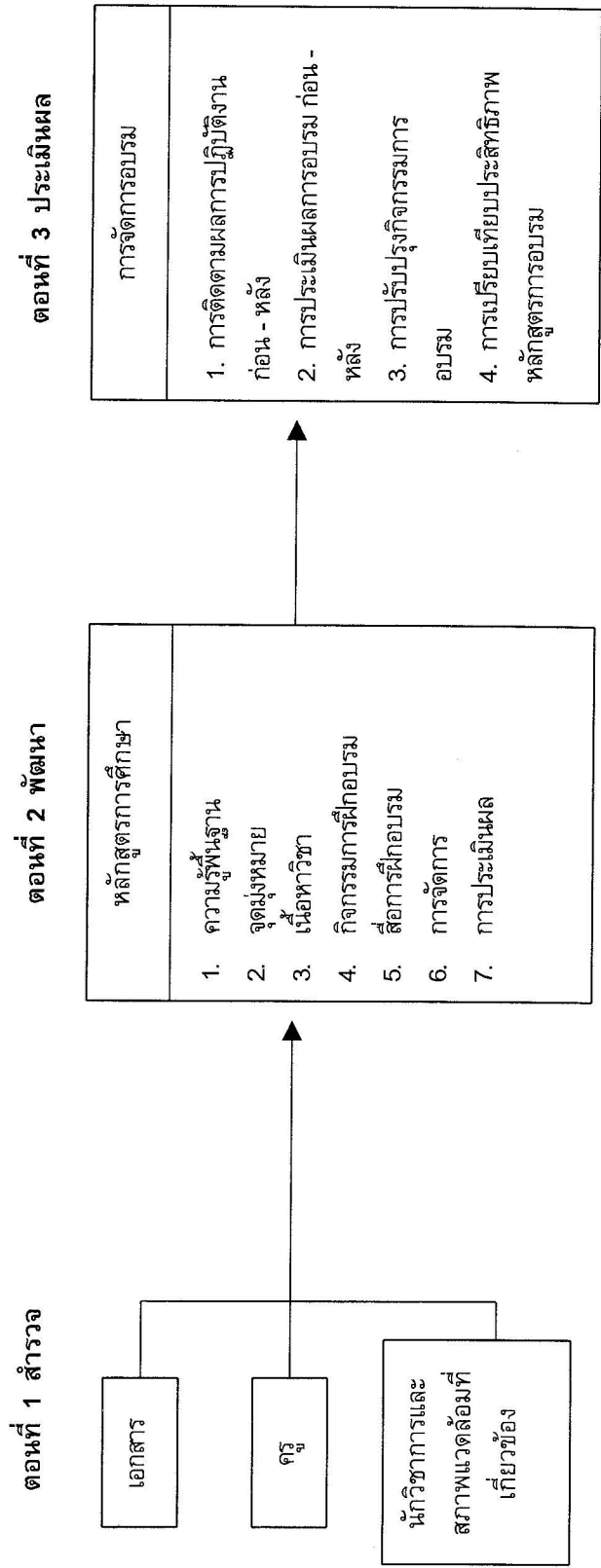
การพัฒนาหลักสูตร ควรพัฒนาขึ้นมาโดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นหลัก เพราะจุดมุ่งหมายของหลักสูตรจะตอบสนองความต้องการที่แท้จริงของการพัฒนาหลักสูตรนั้น ๆ

องค์ประกอบที่มีความสำคัญอีกประการหนึ่ง ในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรก็คือ การประเมินผลหลักสูตรซึ่งเป็นการตรวจสอบถึงคุณค่าของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมา โดยดูว่าหลักสูตรนั้นสามารถสนองตามจุดมุ่งหมายที่หลักสูตรต้องการหรือไม่ เพื่อที่จะได้หาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป ตามปกติการประเมินผลหลักสูตรจะกระทำเป็นสองระยะ (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. 2540 : 30 - 35) คือ

ระยะที่ 1 คือ เมื่อสร้างหลักสูตรเสร็จ ผู้สร้างหลักสูตรควรประเมินหลักสูตรว่าหลักสูตรที่สร้างเสร็จแล้วนั้น ดีหรือไม่ดีเพียงใด

ระยะที่ 2 คือ หลังจากที่น่าหลักสูตรที่สร้างเสร็จไปทดลองใช้ระยะหนึ่ง ผู้สร้างหลักสูตรควรประเมินว่า หลักสูตรที่ใช้นั้นให้ผลอย่างไร เพื่อที่จะตัดสินใจว่า ควรใช้หลักสูตรนั้นต่อไปหรือไม่ หรือปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอย่างไร

กระบวนการของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในครั้งนี้ มีดังนี้

แผนภูมิประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา
 ในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จากแผนภูมิ รูปแบบการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในการจัดการเรียนร่วม ระหว่างเด็กปกติ กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นกระบวนการของการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมเพื่อสร้างเสริม สมรรถภาพด้านการสอนของบุคลากรประจำการระดับประถมศึกษา ประกอบด้วยสามขั้นตอนคือ

ตอนที่ 1 สำรวจความต้องการบุคลากรประจำการระดับประถมศึกษาที่จะสร้างเสริมความรู้ความ สามารถของตนให้มีสมรรถภาพด้านการสอน

ตอนที่ 2 จากความต้องการของบุคลากรประจำการที่ได้จากการสำรวจในตอน 1 ผู้วิจัยนำมาเป็นหลัก ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม โดยเริ่มจากการสร้างจุดมุ่งหมาย ความรู้พื้นฐาน เนื้อหาวิชา กิจกรรมการฝึก อบรม สื่อการฝึกอบรม การจัดประเมินผลตามลำดับ

ตอนที่ 3 ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมที่สร้างขึ้นนี้ โดยอาศัยความคิดเห็นจาก ผู้เชี่ยวชาญตามกระบวนการการวิจัยแบบเทคนิคเดลฟาย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารและงานวิจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. การพัฒนาหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 หลักการของหลักสูตร
 - 1.3 มุมมองของการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร
 - 1.5 การกำหนดจุดหมาย
 - 1.6 การกำหนดเนื้อหา
 - 1.7 การนำหลักสูตรไปใช้
 - 1.8 การประเมินหลักสูตร
 - 1.9 การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร
 - 1.10 สรุปการพัฒนาหลักสูตร
2. การเรียนร่วม
 - 2.1 ความหมายการเรียนร่วม
 - 2.2 ลักษณะของการเรียนร่วม
 - 2.3 รูปแบบการเรียนร่วม
 - 2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วม
 - 2.5 การคัดแยกเด็ก
 - 2.6 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอน
 - 2.7 การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ
 - 2.8 การบริการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
 - 2.9 บทบาทหน้าที่ของครูและบุคลากรทางการแพทย์และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
 - 2.10 องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จ
 - 2.11 เกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วม
 - 2.12 สรุปการเรียนร่วม
3. การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา
 - 3.1 ความหมายของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา
 - 3.2 ความสำคัญของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา
 - 3.3 ขอบข่ายของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา
 - 3.4 สรุปการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
 - สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

1. การพัฒนาหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

ไดมินักการศึกษาได้นิยามศัพท์ของหลักสูตรเอาไว้อย่างหลากหลายดังต่อไปนี้

กู๊ด (Good. 1973 : 157) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตร คือ กลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบหรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับการจบการศึกษาหรือ เพื่อรับประกาศนียบัตร ในสาขาวิชาหลัก ๆ เช่น หลักสูตรสังคมศึกษา หลักสูตรพลศึกษา”

เซเลอร์และคณะ (Saylor, et.al. 1981 : 8) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตรคือ แผนสำหรับกำหนดอนุกรมของโอกาสการเรียนรู้ให้บุคคลได้รับการศึกษา”

ดอลล์ (Doll. 1978 : 6) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตรคือ เนื้อหาและกระบวนการที่เป็นทางการ และไม่เป็นทางการที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ และความเข้าใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ และเปลี่ยนเจตคติ ความซาบซึ้ง และค่านิยมภายใต้การดูแลของโรงเรียน”

แทนเนอร์และแทนเนอร์ (Tanner and Tanner. 1980 : 34) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตร คือ การสร้างความรู้และประสบการณ์โดยพัฒนาขึ้นมาอย่างมีระบบภายใต้การดูแลของโรงเรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถเพิ่มการควบคุมความรู้และประสบการณ์ของเขา”

โอเวอร์ (Oliver. 1977 : 3) ไม่ได้นิยามคำว่าหลักสูตรไว้โดยตรง แต่ได้เสนอความคิดและความเชื่อไว้ว่า “หลักสูตรควรจะต้องเทียบเคียงกันได้กับโปรแกรมการศึกษา จึงแบ่งหลักสูตรออกเป็นองค์ประกอบพื้นฐาน 4 องค์ประกอบคือ 1) โปรแกรมของการศึกษา 2) โปรแกรมประสบการณ์ 3) โปรแกรมของการบริการ และ 4) หลักสูตรแฝง”

บีชมพ์ (Beauchamp. 1975 : 199) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตรคือ เอกสารที่เขียนขึ้นมาและได้ย้าว่าหลักสูตรจะต้องได้แก่ สิ่งที่เป็นเอกสาร”

รัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2530 : 10) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตรหมายถึง แผนการเรียนรู้และประสบการณ์ หรือกิจกรรมทั้งหลายที่โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียน

สมิตร คุณานุกร (2518 : 2) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตรหมายถึง การจัดการศึกษาในประเทศใดก็ตามจะไม่สำเร็จลุล่วงไปตามที่กำหนดไว้ ถ้าไม่มีหลักสูตรเป็นโครงการและเป็นแนวทางในการให้การศึกษา และหากจะเปรียบเทียบความมุ่งหมายทางการศึกษาในระดับชาติเป็นอุดมคติ หลักสูตรก็เปรียบได้กับโครงการของการปฏิบัติ เพื่อให้อุดมคตินั้นบรรลุถึงผลสำเร็จ”

พิสมัย ถิระแก้ว (2533 : 3) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตรคือ แผนงานหรือโครงการซึ่งเป็นข้อกำหนดในการจัดการศึกษา”

ภิญโญ สาร (2520 : 260) ได้นิยามไว้ว่า “หลักสูตรคือ โครงการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนเรียนรู้ และพัฒนาตนเองตามแผนบริหารการศึกษา หรือโครงการศึกษาที่โรงเรียนปฏิบัติเพื่อให้บรรลุผลทางการศึกษาตามแผนบริหารการศึกษานั้นเอง”

1.2 หลักการของหลักสูตร

รัชชัย ชัยจิรฉายากุล (2540 : 5 - 19) ได้นิยามไว้ว่า หลักการของหลักสูตร หมายถึง ข้อเท็จจริงธรรมชาติ คุณสมบัติหรือข้อตกลงทั่วไปเกี่ยวกับหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 10 หลักการ ดังต่อไปนี้

1. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นสิ่งที่ควรปรารถนา และเป็นสิ่งที่ไม่มีใครห้ามได้

2. หลักสูตรเป็นผลิตผลของแต่ละช่วงเวลา
3. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่เกิดขึ้นในช่วงแรก จะมีส่วนหนึ่งที่ขนานและเกิดขึ้นร่วมกันกับการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่เกิดขึ้นในช่วงต่อมา
4. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล
5. การพัฒนาหลักสูตร เป็นงานกลุ่มที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย
6. การพัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการของการตัดสินใจเลือกจากทางเลือกที่มีอยู่หลายทางเลือก
7. การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่อง
8. การพัฒนาหลักสูตรจะมีประสิทธิผลมากขึ้น ถ้ามีการพิจารณากันอย่างครอบคลุม
9. การพัฒนาหลักสูตรจะมีประสิทธิผลมากขึ้น ถ้าดำเนินการไปตามกระบวนการที่มีระบบ
10. การพัฒนาหลักสูตรจะเริ่มจากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่แล้วในขณะนั้น

1.3 มุมมองของการพัฒนาหลักสูตร

รวิชัย ชัยจิรฉายากุล (2540 : 20 - 29) ได้นิยามไว้ว่า หลักสูตรแฝง เป็นหลักสูตรที่ไม่ได้กำหนดแผนการเรียนรู้เอาไว้ล่วงหน้า และเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่โรงเรียนไม่ได้ตั้งใจจะจัดให้ กล่าวอีกนัยหนึ่งที่ครูสอนโดยการบอกหรือการบรรยาย ดังนั้น สิ่งที่นักเรียนรู้นั้นรูปของหลักสูตรแฝงจึงเป็นเรื่องของการเรียนรู้ในด้านเจตคติ ค่านิยมและความประพฤติ เพราะโดยข้อเท็จจริงนักเรียนจะเรียนรู้ สิ่งเหล่านี้จากตัวอย่าง และการกระทำของผู้ใหญ่และผู้ใกล้ชิด ซึ่งเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เป็นการเรียนรู้ทางสังคม (Socialization)

หลักสูตรเกลียวสว่าน เป็นหลักสูตรที่มีการจัดเนื้อหา หรือหัวข้อเนื้อหาเดียวกันเอาไว้ในทุกระดับชั้น แต่จะมีความลึกและความยากง่ายเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ไปตามระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้น โดยจะเริ่มจากง่ายไปหายาก

หลักสูตรสูญ เป็นเรื่องของการมองหลักสูตรในลักษณะที่ว่า หลักสูตรแต่ละหลักสูตรมีความเหมาะสม และมีสิ่งที่นักเรียนควรจะเรียนรู้ครบถ้วนแล้วหรือยัง แต่ถ้าตรวจสอบว่ามีสิ่งที่ควรจะบรรจุไว้ในหลักสูตร แต่ไม่ปรากฏอยู่ในหลักสูตรหรือหายไปจากหลักสูตร เราจะเรียกสิ่งที่หายไปว่า หลักสูตรสูญ จึงเป็นหลักสูตร หรือเนื้อหาที่ไม่ได้ปรากฏให้เห็นในตัวหลักสูตร และเป็นสิ่งที่โรงเรียนไม่ได้สอน

1.4 กระบวนการพัฒนาหลักสูตร

รวิชัย ชัยจิรฉายากุล (2540 : 30 – 55) ได้กล่าวไว้ว่า จะต้องคำนึงถึงรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การกำหนดจุดหมาย จะต้องอาศัยความรู้ทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง ปรัชญา การศึกษา จิตวิทยา และองค์ความรู้เป็นเครื่องพิจารณาเลือกสรรขอบข่ายของเนื้อหา และพฤติกรรม การเรียนรู้ ซึ่งเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของจุดหมาย
2. การกำหนดเนื้อหาของหลักสูตร เป็นเรื่องของการกำหนดรายละเอียดของหัวข้อเนื้อหา ให้เหมาะสมกับระดับชั้น โดยยึดขอบข่ายเนื้อหาที่ได้กำหนดเอาไว้แล้วในจุดหมายของหลักสูตรเป็นหลัก
3. การนำหลักสูตรไปใช้เป็นเรื่องของการนำแผนการเรียนรู้ที่ได้กำหนดเอาไว้แล้วไปจัดเป็นกิจกรรมและประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งจัดดำเนินการในรูปของการสอนและการประเมินผล การเรียนรู้
4. การประเมินหลักสูตร เป็นกระบวนการของการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับจุดอ่อน ข้อบกพร่อง และปัญหาของการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำไปเป็นแนวทางและข้อคิดในการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

ให้สอดคล้องและเหมาะสมต่อไป

5. การปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงหลักสูตรที่เกิดมรรคผลจะต้องคำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง และโครงสร้างขององค์กรที่นอกเหนือไปจากการเปลี่ยนเพียงตัวหลักสูตร

1.4.1 การกำหนดจุดหมาย

การกำหนดจุดหมาย เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนแรกของการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับการศึกษา เพราะว่าจุดหมายของหลักสูตรจะเป็นกรอบและแนวทางในการกำหนดเนื้อหาของกระบวนการในขั้นที่สอง เมื่อพิจารณาถึงโครงสร้างหรือองค์ประกอบของจุดหมายแล้วพบว่า จุดหมายทุกประเภทและทุกระดับจะประกอบด้วยอย่างน้อยสองส่วน คือ ส่วนที่แสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ และส่วนที่บ่งบอกเนื้อหาสาระ ทั้งสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ส่วนที่เป็นเนื้อหาจะเป็นตัวกำหนดประเภท และคุณสมบัติของพฤติกรรมการเรียนรู้ เช่น ถ้าเนื้อหาที่กำหนดไว้เป็นประเภทที่เน้นทางด้านพุทธิพิสัย พฤติกรรมการเรียนรู้จะเน้นที่ความจำ ความรู้ ความคิด และการใช้สติปัญญา และถ้าเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับเจตคติ ค่านิยม และพฤติกรรมของผู้เรียน พฤติกรรมการเรียนรู้ก็จะเน้นพฤติกรรมแสดงออกทางด้านจิตพิสัย เป็นต้น ส่วนการได้มาซึ่งขอบข่ายของเนื้อหาจะต้องพิจารณาและกลั่นกรองมาจากพื้นฐานความคิดทางด้านปรัชญาการศึกษา สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม จิตวิทยา และองค์ความรู้เอง และผู้ที่ทำหน้าที่กลั่นกรองเลือกสรรเนื้อหา ก็คือคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโดยตรง

1.4.2 การกำหนดเนื้อหา

การกำหนดเนื้อหาเป็นกระบวนการขั้นที่สองของการพัฒนาหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาในขั้นนี้เป็นเพียงการกำหนดรายละเอียดและหัวข้อเนื้อหาที่ได้กำหนดเป็นขอบข่ายกว้าง ๆ เอาไว้แล้วในขั้นการกำหนดจุดหมาย ให้เหมาะสมกับระดับชั้น เวลา และองค์ความรู้ในสาขานั้น ๆ มีผู้กำหนด และจำแนกเนื้อหาเอาไว้หลายแนว นักการศึกษาบางคนได้จำแนกเนื้อหาออกมาเป็น 4 ประเภท คือ ประเภทข้อเท็จจริง และกระบวนการที่มีลักษณะเฉพาะ ประเภทความคิดพื้นฐานและหลักการ ประเภทความคิดรวบยอด และประเภทระบบความคิด นอกจากนี้ยังสามารถจัดประเภทของเนื้อหาตามลักษณะของการสนองพฤติกรรมการเรียนรู้ก็ได้ เช่น เนื้อหาสาระประเภทสนองพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านพุทธิพิสัย เนื้อหาประเภทนี้มีโครงสร้างของเนื้อหาที่ค่อนข้างแน่นอน สามารถกำหนดเค้าโครงของหัวข้อเนื้อหาให้ลดหลั่นลงไปได้ในรายละเอียด เช่น เนื้อหาทางด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา รวมทั้งเนื้อหาใด ๆ ที่เน้นความรู้ในเชิงทฤษฎี หรือบรรยายอีกประเภทหนึ่ง ได้แก่ เนื้อหาที่สนองพฤติกรรมการเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัย อันได้แก่ เนื้อหาประเภทเจตคติ ค่านิยมและพฤติกรรมหรือความประพฤติ เนื้อหาประเภทนี้ไม่สามารถกำหนดเค้าโครงของหัวข้อเนื้อหาให้ลดหลั่นลงไปในรายละเอียดเหมือนประเภทแรกได้ และการเรียนการสอนก็มักจะได้ผลดีในรูปของหลักสูตรแฝง มากกว่าการเน้นความรู้โดยตรงในรูปของการบรรยาย แต่จะต้องปฏิบัติและการทำให้ดูเป็นตัวอย่าง ส่วนประเภทที่สาม ได้แก่ เนื้อหาที่สนองพฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านทักษะพิสัย เป็นเนื้อหาที่เน้นการฝึกฝนการใช้มือและอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายให้เกิดความชำนาญที่จะทำกิจกรรมหรืองานนั้น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจุดหมายของหลักสูตรจะได้กำหนดขอบข่ายของเนื้อหาเอาไว้แล้วก็ตาม แต่การที่จะเลือกรายละเอียดและ หัวข้อเนื้อหาใดบ้างนั้นก็ยังมีปัญหาอยู่บ้างเช่นเดียวกัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาในสาขาวิชานั้น ๆ เป็นผู้กลั่นกรองและกำหนดให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสนองจุดหมายที่วางไว้

1.4.3 การนำหลักสูตรไปใช้

นิยามของหลักสูตร ได้รวมเอาไว้ซึ่งแผนการเรียนรู้ อันได้แก่ ตัวหลักสูตรคู่มือ และเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และประสบการณ์หรือกิจกรรมที่โรงเรียนจัดให้แก่ผู้เรียน ส่วนประกอบที่สองของนิยามเป็นเรื่องของการนำหลักสูตรไปใช้เป็นกระบวนการและกิจกรรมที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ในตัวผู้เรียน ดังนั้นการนำหลักสูตรไปใช้จึงต้องเกี่ยวข้องตั้งแต่การเตรียมครูของสถาบันการผลิตครู การฝึกอบรมครูประจำการให้มีความเข้าใจในหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละคนในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งการวัด และประเมินผล การเรียนให้ถูกต้องเหมาะสมกับเนื้อหาสาระ

1.4.4 การประเมินหลักสูตร

การประเมินหลักสูตร เป็นขั้นตอนที่จำเป็นและมีความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตร เนื่องจากว่าผลหรือคำตอบที่ได้จากการประเมินและติดตามผลการใช้หลักสูตรจะถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลในการตัดสินใจแก้ไข และปรับปรุงหลักสูตรให้มีความเหมาะสมต่อไป แต่การประเมินหลักสูตรจะมีปัญหาอยู่บ้างระหว่างผู้ประเมินในลักษณะที่ว่า ถ้ามีการนิยาม หลักสูตรแตกต่างกันไป สิ่งที่จะประเมินหรือขอบข่ายของการประเมินก็จะแตกต่างกันไป และปัญหานี้จะนำไปสู่ขั้นตอนของการปรับปรุงด้วย ยกตัวอย่างเช่น ถ้ามีการนิยามว่า หลักสูตร ได้แก่ แผนการเรียนรู้ หรือตัวหลักสูตรการประเมินและปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร ก็จะกระทำอยู่ภายใต้การปรับปรุงเอกสาร และสิ่งพิมพ์เท่านั้น ซึ่งจะไม่มีการประเมินการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในโรงเรียนเลย

1.4.5 การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

เนื่องจากหลักสูตรเป็นกระบวนการต่อเนื่องและการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา นักพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมีการวางแผนและเตรียมการให้การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรดำเนินไปอย่างมีกฎเกณฑ์และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงหลักสูตรให้มีประสิทธิภาพนั้น จะต้องพิจารณาในสามด้านต่อไปนี้ คือ การเปลี่ยนแปลงตัวหลักสูตร การเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างหรือองค์การการเปลี่ยนแปลงตัวหลักสูตรเป็นเรื่องที่นักการศึกษาคุ้นเคยกันดี เป็นเรื่องของการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทางด้านจุดหมาย หลักการ และเนื้อหาของหลักสูตร แต่การเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงเฉพาะตัวหลักสูตรอย่างเดียวจะไม่ช่วยให้ จุดหมายการเรียนรู้บรรลุผลได้ จึงต้องเปลี่ยนแปลงสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้องด้วย เช่น เปลี่ยนเจตคติ ความเชื่อ ความรู้ และพฤติกรรมของครูและผู้เกี่ยวข้องไปในทิศทางที่เอื้อต่อการทำเป้าหมายของหลักสูตรให้บรรลุ และเพื่อจะยืนยันความสำเร็จของการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร จำเป็นจะต้องปรับปรุงโครงสร้างและรูปแบบขององค์กรที่เกี่ยวข้องให้ส่งเสริมและเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและผู้เกี่ยวข้องด้วย เช่น อาจจะปรับปรุงวิธีการจ้างครูให้ความดีความชอบและการลงโทษ ในรูปแบบใหม่ที่จะจูงใจให้ครูทำงานหนัก และปฏิบัติตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรมากขึ้น

สรุป

การพัฒนาหลักสูตรจะต้องอาศัยกระบวนการศึกษาข้อมูลขั้นพื้นฐานข้อเท็จจริง ธรรมชาติ คุณสมบัติหรือข้อด้อยต่าง ๆ เช่น หลักการ มุมมอง กระบวนการ การกำหนด จุดหมายการกำหนดเนื้อหา การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมิน การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะเป็นผลที่จะทำให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนซึ่งจะนำมาพัฒนาหลักสูตรได้ดีมีประสิทธิภาพตรงตามหลักสูตรที่จะนำไปจัดการฝึกอบรมต่อไป

2. การเรียนร่วม

ผดุง อารยะวิญญู (2542 : 1 – 2) ได้ให้ความหมายการเรียนร่วมไว้ว่า “การเรียนร่วม เป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้นให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

2.1 การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ทำได้หลายลักษณะคือ

การเรียนร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติทุกอย่างตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน และได้รับการบริการการเรียนการสอนและบริการนอกห้องเรียนเช่นเดียวกับเด็กปกติ

การเรียนร่วมบางเวลา (Integration) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านี้อาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และในบางรายวิชาที่ไม่ใช่กลุ่มวิชาทักษะ เด็กมีโอกาสไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี เป็นต้น หรือเด็กอาจมีส่วนร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กีฬา งานแสดงต่าง ๆ โดยคาดหวังว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีโอกาสแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ

การเรียนร่วม (Inclusion) หมายถึง การที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติ หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนเรียนร่วมเต็มเวลาในห้องเรียนตลอดจนได้รับการเสริมที่เหมาะสมและจำเป็น และการใช้ชีวิตร่วมกับคนปกติในครอบครัว ชุมชน และสังคม

2.2 การจัดการเรียนร่วมในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

2.2.1 เรียนร่วมในชั้นปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนกับเด็กปกติเต็มเวลา และเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ควรเป็นเด็กที่มีความบกพร่องน้อย และมีความพร้อมในการเรียน ตลอดจนวุฒิภาวะทางอารมณ์และสังคม

2.2.2 เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา การเรียนร่วมวิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่าครูที่ปรึกษา ครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรง แต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนดวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นต้น

2.2.3 เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ และรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติม จากครูการศึกษาพิเศษซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก (อาจประมาณ 2 - 3 คน ต่อโรงเรียน) ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ก็วนกลับมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีก จึงเรียกครูประเภทนี้ว่า “ครูเดินสอนหรือครูเวียนสอน”

2.2.4 เรียนร่วมในชั้นปกติ และรับบริการจากครูเสริมวิชาการ เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1 – 2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก เด็กทุกคนที่เข้ามาเรียน ในห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอน ครูเสริมวิชาการ

อาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็ก และประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสอนเด็กอาจจะทำเป็นรายบุคคล หรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติ หรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้ด้วย

2.2.5 ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะ หรือกิจกรรมนอกหลักสูตรอื่น ๆ

2.2.6 ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา มีครูประจำชั้นสอนทุกวิชา การเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก

การจัดการเรียนร่วมในลักษณะใดนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความบกพร่องและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความบกพร่องน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความบกพร่องมากขึ้นและมีความพร้อมน้อย อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันลงไป

ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดการเรียนร่วม เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมชั้นเรียนปกติเต็มเวลา
2. จัดเป็นชั้นเรียนพิเศษเฉพาะ และเข้ารับการเรียนร่วมกับเด็กปกติบางวิชา
3. จัดเป็นชั้นเรียนเฉพาะ แต่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับเด็ก

ปกติในโรงเรียน

2.3 ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วม

ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วมมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม

1.1.1 อาคารสถานที่

ผู้บริหารควรวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อความสะดวก และเหมาะสม กับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ห้องเรียนอาจใช้ห้องเรียนเหมือนเด็กปกติได้ โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ นั่งหน้าชั้นเรียนและจัดมุมสำหรับวางเครื่องใช้ต่าง ๆ และอุปกรณ์โดยเฉพาะการจัดอาคารสถานที่อาจจำเป็นต้องจัดสร้าง หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น พื้นควรปูด้วยกระเบื้องยาง การทำทางลาด การจัดสร้างห้องน้ำมีราวจับใกล้โถส้วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

1.1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วม การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดห้องเรียน ไม่ว่าจะจัดเป็นชั้นพิเศษโดยเฉพาะหรือจัดแบบให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยห้องเรียนหนึ่งจะมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คน หรือไม่เกิน 8 – 15 คน แล้วแต่กรณี ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด ไม่ควรจัดห้องที่อยู่ติดถนน หรือห้องที่อยู่ติดห้องดนตรี เพราะจะมีเสียงรบกวนทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการรับฟังเสียงครูผู้สอน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดสมาธิและความสนใจ

1.1.3 รูปแบบของการจัดห้องเรียน จัดเหมือนการจัดห้องเรียนเด็กปกติ คือจัดให้มี

1.1.3.1 โต๊ะครูจัดไว้มุมใดมุมหนึ่งของห้องเพราะบทบาทของครูตามหลักสูตร
ครูควรได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียน

1.1.3.2 กระดานดำ จัดไว้หน้าห้องเรียน

1.1.3.3 กระดานป้ายนิเทศ แผนภูมิ แผนที่ รูปแบบต่าง ๆ ติดไว้ที่ผนัง
ห้องเรียน

1.1.3.4 โต๊ะเก้าอี้เรียน ควรเหมาะสมกับวัยของเด็กและการจัดโต๊ะเรียนควรจัด
ให้เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่

1.1.3.5 ตู้เก็บเอกสาร คู่มือครูตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ แฟ้มข้อมูลประจำตัวเด็ก
แบบกรอกข้อความก้าวหน้ารายบุคคลและผลงานนักเรียน เป็นต้น

1.1.3.6 ที่ว่างสำหรับประกอบกิจกรรม นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดห้องเรียนซึ่งมี
ความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด หรือเสริมวิชาการไว้ด้วย

1.2 การจัดเตรียมบุคลากร ควรจะมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ให้
พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอ และ
เข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน เพื่อเสริมงานเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จ ควรจัด
เตรียมดังนี้

1.2.1 ผู้บริหาร

1.2.1.1 ต้องมีเจตคติที่ดี

1.2.1.2 มีหลักการบริหารจัดการเรียนร่วม

1.2.1.3 ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน

1.2.1.4 จัดหาบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม

1.2.1.5 ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

1.2.2 ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ/ครูประจำวิชา

1.2.2.1 ควรจะได้รับการฝึกให้มีความรู้พื้นฐาน และวิธีสอนเด็กที่มีความ
บกพร่องในชั้นเรียนร่วมของตน

1.2.2.2 ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.2.3 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคน สามารถเรียนได้
และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน

1.2.3 ครูประจำชั้นพิเศษ เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือได้รับการฝึกอบรม
ทางการศึกษาพิเศษโดยเฉพาะ และควรเป็นบุคคลที่

1.2.3.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม

1.2.3.2 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีความต้องการพัฒนา
ตนเอง

1.2.3.3 มีความตั้งใจในการสอน

1.2.4 ครูเสริมวิชาการ

1.2.4.1 เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในชั้นปกติ

1.2.4.2 เป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้

ถูกต้อง

1.3 การจัดเตรียมเด็ก

1.3.1 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ การเตรียมเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง และหากเด็กได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว จะช่วยให้ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม นอกจากนี้ ยังช่วยลดความยุ่งยากให้กับครูประจำชั้นเรียนร่วม เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่พบในโรงเรียนประถมศึกษา มี 3 ลักษณะคือ

1.3.1.1 เด็กที่รับเข้ามาใหม่ และยังไม่มีการเตรียมความพร้อม

1.3.1.2 เด็กที่เรียนในชั้นเรียนอยู่แล้ว แต่ผู้ปกครองและครูไม่ทราบถึงความต้องการพิเศษ

1.3.1.3 เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อม หรือพัฒนาความสามารถแล้วจากศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือจากโรงเรียน /มูลนิธิต่าง ๆ และส่งต่อเพื่อเข้าเรียนร่วม ส่วนเด็กที่ยังไม่ได้เตรียมความพร้อม ควรได้รับการตรวจสอบเบื้องต้นว่า มีความพร้อมมากน้อยเพียงไร เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนการเตรียมความพร้อม โดยใช้แผนการศึกษารายบุคคลจัดเตรียมความพร้อม หรือพัฒนาความสามารถ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และต้องให้ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตน หรือสิ่งที่คาดหวังว่าจะได้รับจากเพื่อน และครูปกติในชั้นเรียนร่วม โดยอาจจัดห้องเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะ เมื่อเด็กมีความพร้อมจึงส่งเข้าชั้นเรียนร่วมเต็มเวลาหรือบางเวลา หากโรงเรียนไม่สามารถจัดเป็นชั้นพิเศษ อาจส่งเด็กเข้าชั้นเรียนปกติและจัดเวลาพิเศษให้เด็กได้รับการบริการเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถในบางเรื่อง

1.3.2 เด็กปกติ เพื่อให้เด็กเข้าใจในการปฏิบัติ หรือวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดีไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยอาจจัดในรูปกิจกรรมต่าง ๆ

1.4 การจัดเตรียมผู้ปกครอง อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

การดำเนินการ	เนื้อหาที่ผู้ปกครองควรทราบ
1. การประชุมพิเศษผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน 2. มีการนัดหมายและพบปะเป็นระยะ 3. สนับสนุนผู้ปกครอง ให้ร่วมกิจกรรมในรูปของอาสาสมัคร 4. สนับสนุนผู้ปกครองให้ร่วมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครอง-ครู	1. สิทธิที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับ 2. แนวทางทางที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3. ระเบียบของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 4. แนวการสอนและแนวการประเมินผลการเรียน 5. บทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน 6. รายชื่อสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.5 การเตรียมแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เด็กที่ส่งเข้าเรียนร่วมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์ จึงจำเป็นต้องดัดสิ่งที่เด็กไม่สามารถเรียนได้ออก และเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป ฉะนั้นการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเรียนตาม ความสามารถและได้รับการบริการพิเศษตามความเหมาะสม

1.6 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล ควรดำเนินการ ดังนี้

1.6.1 การวัดและประเมินผล จะต้องแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ

1.6.2 การวัดผลจะต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน รายละเอียดกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะทำไว้ก่อนเปิดภาคเรียนแรก

1.6.3 ในกรณีที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และสามารถเรียนได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ การวัดและประเมินผลให้ใช้ตามเกณฑ์ปกติ

1.6.4 ในกรณีที่ได้รับการยกเว้นจุดประสงค์การเรียนรู้บางจุดประสงค์ และยกเว้นเนื้อหา บางเนื้อหา การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กแต่ละคน

1.6.5 จะต้องปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน

2.4 การคัดแยกเด็ก

การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นขั้นตอน มีความสำคัญมากเพราะหากดำเนินการคัดแยกและตั้งข้อสังเกตผิดพลาด จะส่งผลกระทบต่อกระบวนการวางแผนการจัดการเรียนการสอนและให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก

ในการคัดแยกเด็กสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบ การตรวจผลงาน ฯลฯ เครื่องมือที่ใช้มีหลายชนิด เช่น

1. แบบทดสอบมาตรฐาน เช่น เครื่องมือวัดระดับสติปัญญาชนิดต่าง ๆ ผู้ใช้ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง เช่น นักจิตวิทยา แพทย์

2. แบบทดสอบเฉพาะ เป็นแบบทดสอบที่ใช้คัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท เช่น แบบทดสอบวัดการรับรู้ทางสายตา เป็นต้น

3. แบบคัดแยกเด็กแบบหมุน 1 เป็นแบบทดสอบพัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 4 – 7 ปี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านภาษา และด้านความคิดรวบยอด แบบทดสอบดังกล่าว ครู / ผู้บริหารที่ผ่านการอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษสามารถนำไปปฏิบัติได้ ใช้คัดแยกเด็กที่สงสัยว่าเด็กอาจต้องการช่วยเหลือพิเศษทางด้านการศึกษา

4. แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เช่น

4.1 แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อายุระหว่าง 2 – 6 ปี

4.2 แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อายุระหว่าง 6 – 12 ปี

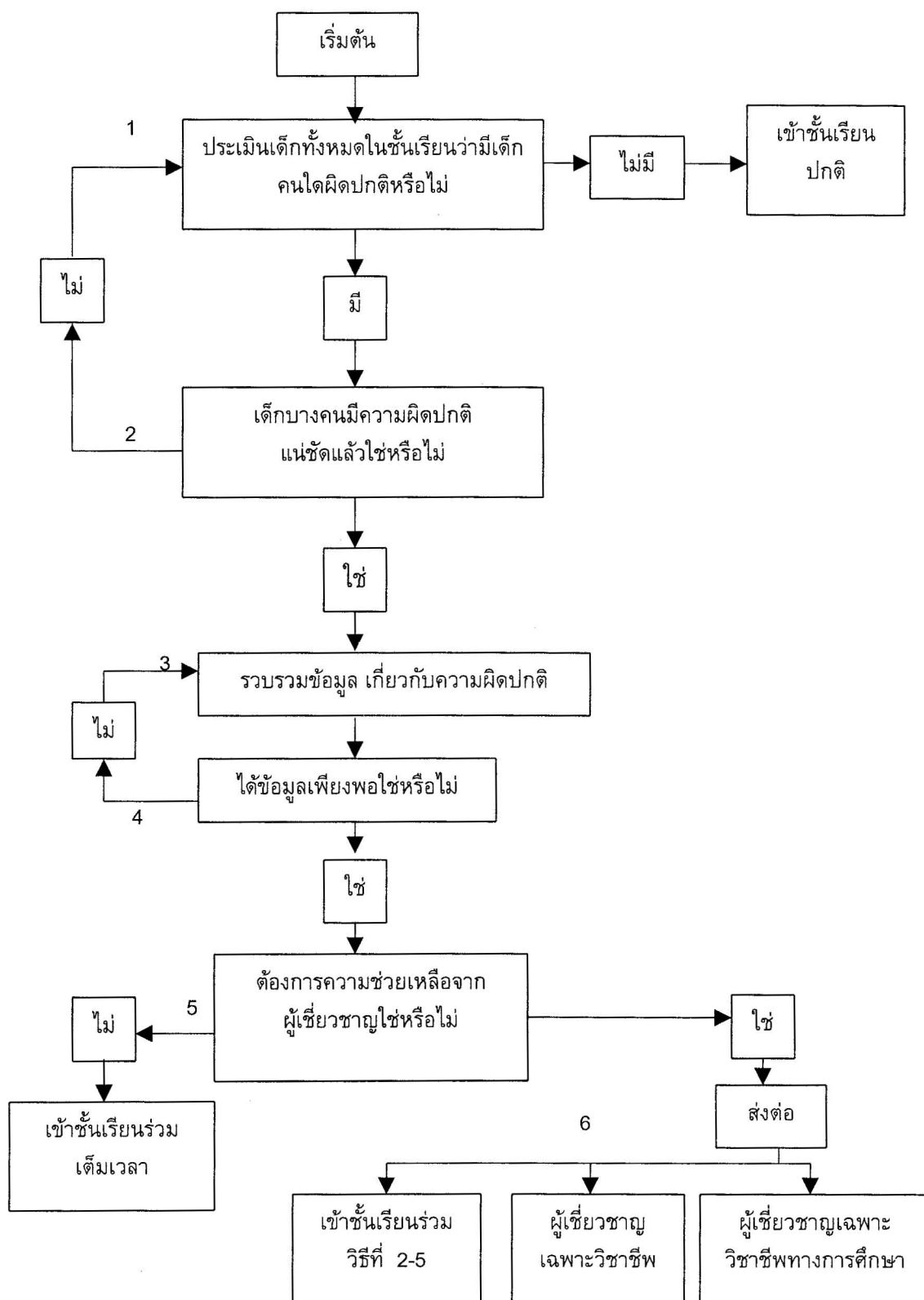
5. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เช่น

5.1 แบบสังเกตพฤติกรรม ต้องสังเกตอย่างต่อเนื่อง และใช้เวลานาน 6 เดือน ถึง 1 ปี

5.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็ก การใช้แบบคัดแยกเด็กอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่าเด็กจะเป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้านใด ดังนั้นในการคัดแยกเด็กจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ แบบและหลายวิธีประกอบกัน

ขั้นตอนการสำรวจและคัดแยกเด็ก

การดำเนินการสำรวจและคัดแยกเด็ก เป็นกระบวนการในการช่วยเหลือเพื่อตัดสินใจว่า นักเรียนคนใด มีความต้องการพิเศษหรือไม่อย่างไร ในการจัดการศึกษา ดังแผนภูมิ

ขั้นตอนที่ 1 ครูต้องทำการประเมินโดยทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทุกคน ในชั้นเรียนของตนเอง อย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการเรียนการสอน ว่าเด็กคนใดผิดปกติบ้างหรือไม่ ผลที่ได้รับจากการประเมินตามขั้นตอนนี้จะเป็นข้อมูลในการคัดเลือกเด็กเบื้องต้นหลังจากที่ได้ติดตาม สังเกตพฤติกรรม แล้วครูจะทราบปัญหาที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กได้

ขั้นตอนที่ 2 หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ ครูก็อาจประเมินตามขั้นตอนที่ 1 อีกครั้ง หลังจากได้คำตอบแน่นอนว่าเด็กมีความผิดปกติ ให้ดำเนินการในขั้นที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียด โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การทดสอบมาตรฐานการสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้านและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง เป็นต้น แล้วบันทึกไว้

ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนที่คณะทำงานประเมินดูว่าข้อมูลที่ได้นั้นเพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่เพียงพอก็ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนที่ 3 ใหม่

ขั้นตอนที่ 5 พิจารณาว่าเด็กที่คัดเลือคนั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง ถ้าเด็กมีความต้องการพิเศษถึงขั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใด ครูจะได้ส่งเด็กไปขอรับบริการพิเศษ

ขั้นตอนที่ 6 ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูจะต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น เพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7 การปฏิบัติงานครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม จะต้องศึกษาหลักสูตร และปรับแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล และประสานงานทั้งด้านการเรียนการสอน และวางแผนขอรับบริการพิเศษที่จัดอยู่ภายในโรงเรียนต่อไป

การพิจารณาการคัดเลือกเด็กเพื่อส่งเข้าเรียนร่วม

เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติในลักษณะการเรียนร่วมเต็มเวลาได้ ทุกคน เด็กที่มีความพร้อมเท่านั้นที่สามารถเรียนร่วมเต็มเวลาได้ ส่วนเด็กที่ยังไม่มีความพร้อม อาจจัดให้เรียนในชั้นพิเศษได้ทุกคน เมื่อมีความพร้อมแล้วจึงคัดเลือกเด็กจากชั้นพิเศษ แล้วส่งเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติหรือเรียนร่วมเต็มเวลาแล้วแต่ความสามารถของเด็ก เด็กที่ถูกส่งเข้าเรียนร่วมเต็มเวลา อาจกลับเข้าเรียนในชั้นพิเศษอีกก็ได้ หากพบว่าเด็กไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างประสบความสำเร็จ

การจัดเด็กเข้าห้องเรียน

1. ห้องเรียนร่วมเต็มเวลา จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อม เข้าเรียนห้องละไม่เกิน 3 คน

2. ห้องเรียนพิเศษเรียนร่วมบางเวลา จัดจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษห้องละ 8 - 15 คน ต่อครู 1 คน

ห้องเรียนพิเศษเต็มเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา จัดจำนวนเด็กไม่เกิน 8 คน ต่อครู 1 คน

2.5 การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Programmed)

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือเรียกกันว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติจะเป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน

ประโยชน์ของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

1. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสามารถ
2. มีโอกาสพัฒนาตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล
3. ครูรู้ว่าสอนอะไร
4. เด็กรู้ว่าเรียนอะไร
5. ผู้ปกครองทราบว่าสอนอะไรแก่เด็ก

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

1. ต้องรวบรวมข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็ก จากหลายแหล่ง หลายวิธีการซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่รวบรวมในระยะที่จะประเมินเพื่อคัดแยกเด็กและรวบรวมเพิ่มเติมให้ได้ข้อมูลรายละเอียดที่จำเป็นมากที่สุด เพื่อให้จัดทำแผนได้อย่างถูกต้อง

2. ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กในลักษณะใดบ้าง อย่างน้อยที่สุดควรมีผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน ครูประจำชั้น และผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาตัดสินใจ

3. เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนที่จัดทำแล้วต้องมีการประเมินผลการใช้และปรับปรุงแก้ไข ..
แผน

4. หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะใช้หลักสูตรเดียวกับเด็กปกติเพียงแต่ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดผลบางวิชาที่เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องและความต้องการของเด็กแต่ละคน

รายละเอียดของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอาจแตกต่างกันตามความเหมาะสม โดยทั่วไปควรมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น อายุ เพศ ประเภทของความบกพร่อง
2. ระยะเวลาเริ่มใช้และระยะเวลาสิ้นสุดการใช้แผน
3. ระดับความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม การรับรู้ การช่วยเหลือตนเอง
4. จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยทั่วไปกำหนด 1 ปี ว่าเมื่อครบหนึ่งปีแล้วเด็กควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง และสามารถแสดงพฤติกรรมอะไรได้บ้าง
5. จุดมุ่งหมายระยะสั้น
6. สำหรับเด็กที่เข้าเรียนร่วมต้องระบุว่า เรียนร่วมเมื่อใด อย่างไร
7. บริการพิเศษที่จำเป็น
8. การประเมินผล ต้องระบุว่าจะใช้วิธีใด มีขั้นตอนในการจัดและประเมินอย่างไร
9. การรับรองแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

แผนการสอน

ในการจัดทำแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติจัดทำในรูปแบบเดียวกันกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์ที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นไม่สามารถวาดรูปได้ดีโดยการลากเส้น ครูควรปรับกิจกรรมให้เด็กปั้นรูปทรงต่าง ๆ แทนการสอน ปรับเพิ่มเวลา สื่อการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องเหมาะสมตามลักษณะความต้องการพิเศษ

2.6 การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

การวัดผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แตกต่างไปจากการวัดผลสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้ เพราะว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความต้องการและความสามารถแตกต่างกันตั้งแต่ในระดับน้อย ปานกลาง จนกระทั่งถึงระดับมาก การวัดผลการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการกำหนดไว้ในหลักสูตรหรือแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคนจะต้องมีแผนการศึกษานี้ เด็กบางคน อาจเรียนหลักสูตรเดียวกับเด็กปกติ การวัดผลจึงต้องดำเนินไปในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกับเด็กปกติ แต่ถ้าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างไปจากหลักสูตรของเด็กปกติมาก การวัดผลไม่จำเป็นต้องเหมือนกับเด็กปกติโดยยึดหลักว่าสอน สิ่งใด วัดสิ่งนั้น ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ได้กล่าวถึงการประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ ดังนี้

การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจกระทำได้ ดังนี้

1. กำหนดลำดับขั้นของทักษะ ครูอาจจำเป็นต้องกำหนดทักษะทางการเรียนของเด็กเป็นขั้น ย่อย ๆ และสอนให้เด็กมีทักษะตามขั้นย่อย ๆ ดังกล่าว แล้ววัดผลโดยการทดสอบด้วยวิธีหลายวิธี เมื่อเห็นว่า เด็กมีทักษะตามขั้นย่อย ๆ เหล่านั้นแล้ว ให้ถือว่าเด็กสอบผ่านแล้ว
2. ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนมีหลักสูตรของตนเอง แต่ละคนเรียนไม่เหมือนกัน ความก้าวหน้าในการเรียนของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ต่างกันต่างเรียน ต่างคน ต่างมีความก้าวหน้า จึงไม่ควรนำผลการเรียนของเด็กมาเปรียบเทียบกับเด็กปกติ หรือใช้เกณฑ์เดียวกับเด็ก ปกติ ควรเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็กเองว่าเด็กมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเพียงใด
3. การให้เกรด ในระบบการศึกษาของไทย ระบบการวัดผลค่อนข้างเคร่งครัดและไม่ยืดหยุ่นเท่าที่ ควร เป็นการเน้นความสำคัญของตัวเลขจนเกินไปซึ่งในบางครั้งตัวเลข 4, 3, 2, 1 และ 0 อาจไม่มีความ หมายหรือมีความหมายแต่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น การให้เกรดวิธีนี้จึงมีข้อจำกัดและข้อบกพร่อง ครู อาจคิดค้นหาวิธีประเมินผลและให้เกรดใหม่ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การประเมินผล โดยประเมินจากพฤติกรรมหลายอย่าง เช่น 1) จากความก้าวหน้าของทักษะ 2) ความพยายาม 3) ผลสัมฤทธิ์ทั้ง 3 อย่าง รวมกันเข้าเป็นเกรดที่เด็กจะได้ เป็นต้น
4. ครูร่วมกันให้เกรด ในกรณีเด็กเรียนร่วมเต็มเวลากับเด็กปกติ และเด็กได้รับการสอนเพิ่มเติม จากครูการศึกษาพิเศษ เกรดที่เด็กจะได้รับไม่ควรมาจากครูคนเดียว เพราะมีครูสอน 2 คน ครูทั้งสองคน จึง ควรมีบทบาทเท่า ๆ กัน ในการให้เกรดเด็ก
5. ให้เกรดจากคะแนนรวม การให้เกรดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรจำแนกคะแนนออกเป็น กิจกรรมย่อยต่าง ๆ กันเนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีข้อจำกัดหลายด้าน จึงจำเป็นต้องให้เกรดเด็กจากกิจกรรมหลายด้าน เช่น

- 20% จากการสอบปลายภาค
- 20% จากการสอบย่อย
- 20% จากการร่วมกิจกรรม
- 20% จากการนำเสนอโครงการ
- 20% จากการมาเรียน เป็นต้น

ในการให้เด็กทำข้อสอบ ไม่ว่าจะเป็นข้อสอบย่อย ข้อสอบกลางเทอม หรือข้อสอบปลายเทอม ครูควรใช้วิธีการยืดหยุ่นในการทดสอบเด็ก ครูอาจใช้วิธีการดังนี้

1. ให้เด็กสอบปากเปล่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษบางคน มีปัญหาในการอ่านและการเขียน เด็กอาจเข้าใจเนื้อหา แต่เด็กอาจอ่านข้อสอบช้า เด็กจึงอาจทำข้อสอบไม่ทันในเวลาที่กำหนด หรือทำได้ไม่ครบทุกข้อ ทำให้นักเรียนได้คะแนนต่ำโดยไม่จำเป็น หรืออาจทำให้เด็กสอบตกได้ ดังนั้นวิธีช่วยเหลือเด็กให้ทำข้อสอบได้ อาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การสอบปากเปล่า โดยครูเป็นผู้อ่านข้อสอบให้เด็กฟังแล้วให้เด็กตอบด้วยวาจา หากเด็กไม่เข้าใจความหมายของคำบางคำ ครูอาจจำเป็นต้องอธิบายให้ฟัง ครูอาจทดสอบเพิ่มเติมด้วยวาจาจนเป็นที่พอใจของครูผู้สอน
2. ให้เด็กทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา ดังที่กล่าวแล้วว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษบางคนมีปัญหาในการอ่านและการเขียนจึงจำเป็นต้องให้เวลาเด็กในการทำข้อสอบเพิ่มเติม เด็กอาจไม่จำเป็นต้องนั่งสอบในห้องเดียวกับเด็กปกติเด็กอาจสอบในห้องเสริมวิชาการ โดยมีครูเสริมวิชาการเป็นผู้ควบคุมดูแล อาจให้เวลาเด็กเพิ่มบ้างเพื่อชดเชยกับการอ่านช้าของเด็ก
3. ให้เด็กตอบโดยการบันทึกเสียง เด็กบางคนอาจมีปัญหาในการเขียน บางคนเขียนคำตอบซ้ำมาก วิธีช่วยเด็กอีกวิธีหนึ่งคือ ให้เด็กตอบปากเปล่า โดยบันทึกคำตอบลงในเทปเสียง แล้วครูนำมาเปิดฟังอีกครั้ง วิธีนี้อาจช่วยให้เด็กทำข้อสอบได้ทันเวลาตามที่ครูกำหนด
4. กำหนดเกณฑ์ในการทำข้อสอบใหม่ การให้คะแนนจากข้อสอบมากเป็นการนับคำตอบที่ถูก และให้คะแนนและเกรดจากคะแนนเต็ม ครูอาจปรับปรุงวิธีการให้คะแนนด้วยการนับจำนวนข้อที่เด็กทำเสร็จในเวลาที่กำหนดหรือในเวลาที่ยาวเพิ่มเติมให้เด็กแล้ว ก็อาจช่วยให้เด็กมีคะแนนสูงขึ้น และผ่านการประเมินผลได้
5. ให้เด็กสอบในห้องพิเศษ เด็กอาจมีความวิตกกังวลเมื่อเด็กสอบรวมกับเด็กปกติครูอาจจัดให้เด็กสอบแยกจากกลุ่มเด็กปกติ โดยให้เด็กสอบในห้องพิเศษ หรือห้องเสริมวิชาการ ซึ่งเด็กอาจถามครูได้สะดวกยิ่งขึ้นเมื่อเด็กมีปัญหา และสะดวกสำหรับครูผู้ควบคุมการสอบที่จะให้เวลาเพิ่มขึ้นหากเด็กไม่สามารถทำข้อสอบได้ภายในเวลาที่กำหนด

การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องยืดหยุ่นเพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน วิธีประเมินผลสำหรับเด็กประเภทนี้จะถูกกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การประเมินผลจะต้องดำเนินไปตามนั้น อย่างไรก็ตามเด็กที่เรียนร่วมเต็มเวลาอาจจำเป็นต้องทำข้อสอบเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่จะต้องมีการปรับปรุงและยืดหยุ่นให้ครูสามารถวัดและประเมินผลในสิ่งที่ต้องการวัดได้ ผลอาจเป็นการประเมินเชิงคุณภาพก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นการประเมินเชิงปริมาณอย่างเดียว

ในการตัดสินใจเลื่อนชั้นนักเรียนควรใช้ผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กเป็นความสำคัญอันดับหนึ่งและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอันดับสอง

เรื่องการประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้ อาจศึกษาเพิ่มเติมได้จากเอกสาร “การจัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้แฟ้มสะสมงาน” ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

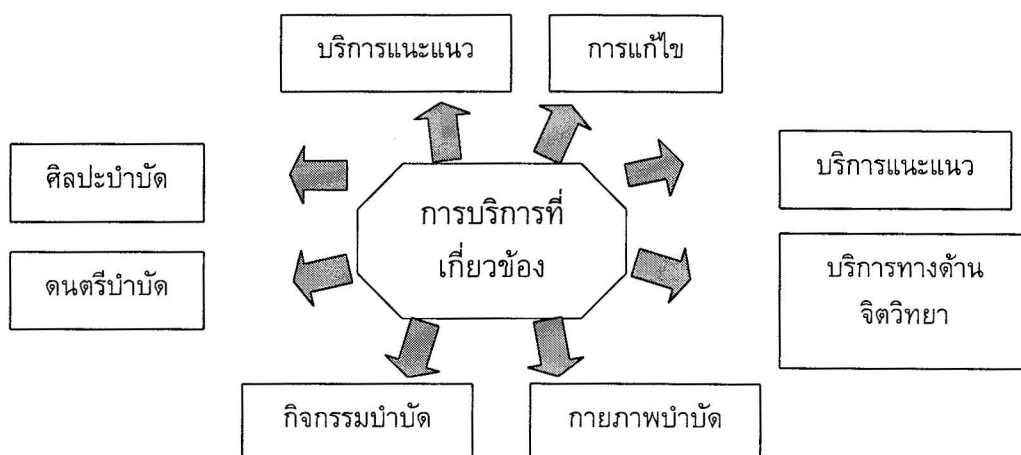
2.7 การบริการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การบริการที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนร่วม นอกจากจะให้บริการทางการศึกษาแล้ว โรงเรียนควรจัดบริการเสริมด้าน

อื่น ๆ ที่จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจไปพร้อม ๆ กัน บริการที่เกี่ยวข้องดังแผนภูมิ

แผนภูมิ แสดงการบริการที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม

2.8 บทบาทหน้าที่ของครู และบุคลากรทางการแพทย์และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

1. ครูประจำชั้นพิเศษ ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนพิเศษ เตรียมความพร้อมของเด็ก ครูประจำชั้นพิเศษต้องมีความเข้าใจเด็ก มีความอดทนสูง รู้จักจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก และควรได้รับฝึกอบรมเฉพาะด้าน เช่น การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นต้น

2. ครูเวียนสอนหรือครูเดินสอน เป็นครูที่เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่ง หรือหลาย ๆ โรงเรียนเพื่อทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดครูเวียนสอนจะจัดในกรณีที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษน้อย ครูเวียนสอนจะต้องมีตารางการปฏิบัติงานสอนที่แน่นอน ครูเวียนสอนอาจไม่สังกัดโรงเรียนใด โรงเรียนหนึ่งโดยตรง แต่อาจสังกัดหน่วยงานกลาง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นต้น

3. ครูเสริมวิชาการ เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในห้องปกติ ครูเสริมวิชาการจะปฏิบัติงานในห้องเสริมวิชาการ นักเรียนแต่ละคนจะต้องมีตารางเรียนเฉพาะที่จะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการ ซึ่งแต่ละคนอาจใช้เวลาในห้องนี้วันละ 1 - 2 คาบ (คาบละ 50 นาที) หรือมากกว่า ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก นอกจากนี้ ครูเสริมวิชาการจะทำหน้าที่ประสานงาน และให้คำแนะนำครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ครูที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ ครูที่สอนเด็กในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนวางแผนจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก และประสานงานกับครูอื่นในโรงเรียน ครูที่ปรึกษาอาจไม่สอนเด็กโดยตรง

5. ครูแนะแนว มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการปรับตัวตลอดจนแนะแนวด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ และการศึกษาต่อของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6. ครูสอนพูด/แก้ไขการพูด มีหน้าที่ในการสอนพูด และหรือแก้ไขการพูดแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. ครูผู้ช่วย มีหน้าที่ช่วยครู โดยเฉพาะการดูแลเด็กเมื่อประกอบกิจกรรม เช่น ในเวลารับประทานอาหาร เข้าห้องน้ำ แต่งตัว ถอดใส่กายอุปกรณ์ เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. นักจิตวิทยา มีหน้าที่ทดสอบทางจิตวิทยา ซึ่งมีความจำเป็นในการคัดแยกและจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขอบข่ายหน้าที่อาจรวมไปถึงการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็กและครูหรือการบำบัดทางจิตวิทยาแก่เด็ก

2. นักโสตสัมผัสวิทยา มีหน้าที่ในการตรวจวัดการได้ยินของเด็ก เลือกเครื่องช่วยฟังให้กับเด็ก ตลอดจนเสนอแนะในการแก้ไขการพูด และการสอนภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

3. นักกายภาพบำบัด มีหน้าที่ในการให้บริการบำบัดทางกายภาพแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในเรื่องการทรงตัว การเคลื่อนไหว การป้องกันการหดรัดตัวของกล้ามเนื้อ

4. นักกิจกรรมบำบัด มีหน้าที่ในการฝึกการใช้มือและนิ้วมือแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ติดกระดุมเสื้อ ผูกเชือกรองเท้า รับประทานอาหาร เป็นต้น

5. นักสังคมสงเคราะห์ มีหน้าที่ในการแนะนำ และช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว

6. แพทย์ อาจเป็นแพทย์ทั่วไป หรือแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะด้านทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัย และวางแผนเพื่อการบำบัดรักษาต่อไป

7. จิตแพทย์ มีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ และพฤติกรรม

ครูการศึกษาพิเศษจะทำหน้าที่ประสานงานให้บุคลากรเหล่านี้ตามความจำเป็นและความเหมาะสม ให้เด็กแต่ละคน

2.9 องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนรู้ร่วมประสบความสำเร็จ

การจัดการเรียนรู้ร่วมจะประสบผลสำเร็จเพียงใด ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

1. ครูจะต้องทำงานประสานกันและร่วมมืออย่างดีระหว่างการศึกษาพิเศษกับครูปกติ รวมทั้งบุคลากรอื่น ๆ ในโรงเรียน

2. ครูผู้สอนควรมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ร่วม

2.1 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษา

2.2 ควรมีความตั้งใจในการสอน

2.3 ควรมีการวางแผนการศึกษาอย่างรอบคอบ

2.4 ควรจัดการเรียนการสอนให้มีการยืดหยุ่นได้ รวมทั้งขนาดของชั้นเรียน ควรยืดหยุ่นตามจำนวน และความต้องการของเด็ก

2.5 ควรระลึกว่าพัฒนาการของเด็กในด้านอารมณ์ สังคม ของเด็กมีความสำคัญเช่นเดียวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. จัดอบรมครูปกติให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. การเรียนรู้ร่วมควรได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารโรงเรียน

5. มีการประเมินผลความก้าวหน้าในการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

6. ใช้แหล่งทรัพยากรจากชุมชนให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

- 7. ผู้ปกครองควรมีส่วนร่วมและรับรู้เกี่ยวกับการเรียนร่วม
- 8. โรงเรียนควรมีความพร้อมก่อนลงมือจัดการเรียนร่วม
- 9. การคัดเลือกเด็กเข้าเรียนร่วมควรพิจารณาถึงความพร้อมของเด็กเป็นสำคัญ

2.10 เกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วม

เกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วม	☐ สูญเสียการได้ยินไม่เกิน 90 เดซิเบล
เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	☐ มีระดับสติปัญญาเฉลี่ยประมาณ 50-70
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	☐ ระดับการมองเห็นเลือนลาง หรือตาบอดสนิท
เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น	☐ ช่วยตนเองในกิจวัตรประจำวันได้
	☐ ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าร่างกายพิการ
เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย	☐ ช่วยตนเองในกิจวัตรประจำวันได้
	☐ ระดับสติปัญญาเฉลี่ยปกติ

ในความบกพร่องทุกประเภทจะต้องประกอบด้วย

- ☐ ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อน
- ☐ ไม่มีความบกพร่องซ้ำซ้อนหรือพฤติกรรมที่มีปัญหาอื่นๆ จนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

สรุป

การเรียนร่วมเป็นการที่นำเอานักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ มาเรียนร่วมกับนักเรียนปกติในชั้นเรียนปกติ เพื่อที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยการคำนึงถึงความสามารถของแต่ละคน เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ได้อย่างปกติสุข ซึ่งจะต้องอาศัยส่วนต่าง ๆ เข้ามาช่วยสนับสนุนการเรียนร่วมให้เกิดความสำเร็จได้อย่างเหมาะสม เช่น ลักษณะของการเรียนร่วม รูปแบบ ขั้นตอนการคัดแยกเด็ก การจัดทำแผนเฉพาะบุคคล การประเมินผล การเรียน การบริการ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง องค์ประกอบที่ช่วยให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จและเกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วม เป็นต้น

3. การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา

3.1 ความหมายของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา

ในการบริหารงานใด ๆ ก็ตามการจัดการ (Management) เป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งอย่างหนึ่งที่ผู้บริหารหรือผู้จัดการต้องดำเนินการเพื่อให้การบริหารงานนั้นบรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้

กู๊ด (Good. 1973 : 144) ได้ให้ความหมายของการจัดการไว้ว่า “การจัดการเป็นกระบวนการดำเนินงานที่ประกอบด้วย การวางแผน การจัดรูปงาน การเร่งรัด และการควบคุมการดำเนินงานของบุคคลอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้”

จากความหมายดังกล่าวนี้กำหนดได้ว่า ในการจัดการนั้นผู้บริหารหรือผู้จัดการมีภารกิจที่ต้องรับผิดชอบ 4 อย่างคือ

1. การวางแผน (Planning) ในการจัดการสิ่งหนึ่งสิ่งใดนั้นผู้รับผิดชอบต้องมีการวางแผนงานที่จะดำเนินการ เพื่อให้ได้ชิ้นงานตามคุณภาพที่กำหนดไว้ วางแผนการใช้เวลาและสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้งานนั้นสำเร็จได้เป็นอย่างดี

2. การจัดรูปงาน (Organizing) การจัดรูปงานเป็นเรื่องของบุคคลที่รับผิดชอบงานในส่วนต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายให้ไปดำเนินการและแต่ละส่วนนั้นมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์ในส่วนใดบ้าง และสัมพันธ์กันอย่างไร

3. การเร่งรัดการดำเนินงาน (Actuating) ขั้นตอนนี้เป็นการกระตุ้น เร่งรัด และให้การสนับสนุนการดำเนินงานในจังหวะและโอกาสที่เหมาะสม ในการจัดการนั้นผู้บริหารหรือผู้จัดการต้องระมัดระวังไม่ให้เป็นการก้าวก่ายการดำเนินงานของผู้ที่รับผิดชอบในแต่ละส่วน

4. การควบคุมงาน (Controlling) ขั้นตอนนี้เป็นการควบคุมการดำเนินงานของผู้รับผิดชอบ ซึ่งผู้บริหารต้องพิจารณาให้เหมาะสมว่างานแต่ละอย่างนั้นควรควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด หรือปล่อยให้ผู้รับผิดชอบดำเนินการได้เองเป็นส่วนใหญ่

ภารกิจทั้ง 4 อย่าง ซึ่งเป็นขั้นตอนของการจัดการนั้นมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ความสำเร็จของภารกิจขององค์กรหรือการที่องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ จากภารกิจดังกล่าว สรุปได้ว่าการจัดการโรงเรียนประถมศึกษาหมายถึงกระบวนการดำเนินงานซึ่งประกอบด้วย การวางแผนการจัดรูปงาน การเร่งรัดการดำเนินงาน ตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานเพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุจุดหมายตามบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา

3.2 ความสำคัญของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดการโรงเรียนประถมศึกษามีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างมากเพราะเหตุผลดังนี้

1. เพื่อให้งานหรือภารกิจต่าง ๆ ได้ดำเนินไปอย่างเป็นระบบและมีระเบียบ ไม่ก้าวก่ายกันสามารถเรียงลำดับความสำคัญและความรีบด่วนของงานได้

2. เพื่อให้การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดนั้นเกิดประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากการดำเนินการศึกษานั้นต้องอาศัยทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ แต่ทรัพยากรดังกล่าวมีจำนวนจำกัด ผู้รับผิดชอบจึงจะต้องหาทางใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ หรือเกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยอาศัยความสำคัญความเร่งด่วนและวัตถุประสงค์ของหน่วยงานเป็นเครื่องตัดสิน

3. เพื่อเป็นการกระจายงานให้บุคลากรในหน่วยงาน การจัดการจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้บริหารได้แจกจ่ายหรือกระจายงานความรับผิดชอบให้บุคลากรต่าง ๆ ตามความสามารถของแต่ละบุคคลได้

4. เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีทิศทางหรือเป้าหมายที่แน่ชัด ทั้งนี้เพราะในการจัดการนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์ให้แน่ชัด จุดประสงค์จะเป็นเครื่องกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของโรงเรียนว่าจะไปในทิศทางใด

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้เห็นอย่างชัดเจนว่าถ้าหากไม่มีการจัดการแล้วการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษา อาจจะต้องพบอุปสรรคมากมายจนไม่สามารถดำเนินงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ เพราะการจัดการโรงเรียนประถมศึกษานั้น หมายถึง การวางแผน การจัดองค์การ การเร่งรัดและควบคุมการดำเนินงานของบุคลากรภายในโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินงานทั้งหมดมุ่งไปสู่จุดประสงค์ที่โรงเรียนได้กำหนดไว้

3.3 ขอบข่ายของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษา

ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษานั้นจะต้องรับผิดชอบในการจัดการทุกอย่างของโรงเรียน และการที่จะทราบว่าขอบข่ายของการจัดการโรงเรียนประถมศึกษาว่ามีอะไรบ้างนั้นจะสามารถพิจารณาได้จากบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาดังนี้

บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา

โรงเรียนประถมศึกษา มีบทบาทและหน้าที่ 2 ประการ คือ

1. หน้าที่ในฐานะที่เป็นสถาบันทางการศึกษาของสังคม มีหน้าที่หลักดังนี้

1.1 จัดการศึกษาโดยการอบรมความรู้ด้านต่าง ๆ แก่สมาชิกในชุมชน ทั้งที่เป็นความรู้ด้านวิชาการ ความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพเพื่อส่งเสริมให้มีทักษะและความชำนาญจนสามารถนำไปพัฒนาอาชีพของตนในชุมชนนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

1.2 ให้ความร่วมมือและหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสมาชิกในชุมชนนั้นอย่างใกล้ชิดทุก ๆ ด้าน เช่น ปัญหาด้านการประกอบอาชีพ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ตลอดจนความเป็นอยู่ เป็นต้น

1.3 จัดโรงเรียนให้เป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อบริการแก่ชุมชนให้พัฒนาไปในทางที่เหมาะสม นอกจากนี้ควรสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนให้มีความใกล้ชิดกัน เพื่อประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชนนั้น ๆ

2. หน้าที่ในฐานะที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษา มีหน้าที่หลักดังนี้

2.1 ให้การศึกษาอบรมสั่งสอนชั้นมูลฐานแก่เยาวชนในวัยเรียนโดยทั่วไปอย่างทั่วถึง เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้าน ความรู้ ทักษะ ตลอดจนเจตคติเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

2.2 ให้การศึกษาภาคบังคับแก่เยาวชนที่อยู่ในเกณฑ์บังคับ ตามหลักสูตรประถมศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

2.3 ปฏิบัติงานต่าง ๆ ใช้เป็นไปตามแบบแผนและนโยบายของทางราชการ

2.4 จัดโรงเรียนให้เป็นแหล่งกลางของชุมชน ทั้งในด้านการบริหารวิชาการและการพัฒนาชุมชน

บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวอาจสรุปได้ว่าโรงเรียนประถมศึกษานั้นไม่ได้มีหน้าที่ในด้านให้การศึกษาและอบรมแก่เยาวชนในวัยเรียนเท่านั้น ยังต้องเป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้และบริการด้านต่าง ๆ ให้แก่ชุมชนนั้นด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้ยังประโยชน์ให้เกิดกับสมาชิกในชุมชนนั้นได้อย่างดี

งานในโรงเรียนประถมศึกษา

การจัดการในโรงเรียนประถมศึกษาต้องดำเนินไปตามบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งจัดแบ่งออกเป็นงานต่าง ๆ ได้ 6 งานดังนี้

1. งานวิชาการ
2. งานธุรการ
3. งานบุคลากร
4. งานกิจการนักเรียน
5. งานอาคารสถานที่
6. งานความสัมพันธ์ชุมชน

งานวิชาการ

งานวิชาการ เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการเรียนการสอนซึ่งถือว่าเป็นงานสำคัญอย่างยิ่งของโรงเรียน งานวิชาการนี้เป็นงานหลักของโรงเรียนทุกระดับไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนประถมศึกษา หรือมัธยมศึกษาก็ตาม

ขอบข่ายของงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา

งานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษามีขอบข่ายดังต่อไปนี้

1. งานหลักสูตร

งานหลักสูตรเป็นงานวิชาการที่มีความสำคัญมากเพราะเป็นสิ่งที่บอกแนวทางในการจัดเตรียมด้านเนื้อหา วิธีการสอน การประเมินผล ตลอดจนการจัดหาสื่อต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนแต่ละวิชา งานหลักสูตรนั้นมีขอบข่ายกว้างขวางมาก ได้แก่ การจัดทำวัตถุประสงค์ การจัดทำแผนการสอน และกำหนดการสอน การจัดเนื้อหาวิชาการ การจัดวิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งอื่น ๆ ที่อยู่ขอบข่ายของงานวิชาการทั้งหมด

2. งานการสอน

งานการสอน เป็นงานวิชาการที่เป็นกิจกรรมหลักของโรงเรียนซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดไว้

ขอบข่ายของงานสอนมีหลายอย่าง ได้แก่ งานจัดบุคลากรเข้าสอน งานจัดตารางสอน งานจัดกิจกรรมการเรียนการสอน งานประเมินผลการเรียนการสอน ตลอดจนงานจัดสื่อการเรียนการสอน เป็นต้น

3. งานนิเทศ

งานนิเทศการสอนของครูเป็นงานสำคัญสำหรับผู้บริหาร เพราะการนิเทศการสอนจะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูได้ปรับปรุงและพัฒนาขึ้นจนสามารถบรรลุตาม จุดประสงค์ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้

ผู้บริหารอาจจะนิเทศเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคลก็ได้แล้วแต่ความเหมาะสม การนิเทศเป็นกลุ่ม ได้แก่ การให้คำแนะนำในการสอน การปฏิบัติงานทั่ว ๆ ไป เช่น การจัดทำแบบทดสอบ การจัดทำกำหนดการสอนและแผนการสอน ตลอดจนการสร้าง การจัดหา และการใช้สื่อต่าง ๆ ในการเรียนการสอน การนิเทศเป็นรายบุคคล ได้แก่ การนิเทศการสอน การตรวจเยี่ยมชั้นเรียน เป็นต้น

จากขอบข่ายของงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษาดังกล่าวนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดการสนับสนุนโดยยึดหลักในการจัดการดังนี้

1. หลักการกระจายงาน ผู้บริหารควรจัดงานให้กับบุคลากรในโรงเรียนตามความเหมาะสมและความถนัดอย่างทั่วถึง

2. หลักการประสานงาน การประสานงานเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้บริหารควรจัดการให้แต่ละหน่วยงานในโรงเรียน ตลอดจนการติดต่อกับหน่วยงานภายนอกได้ประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ

3. หลักความร่วมมือ การร่วมมือของแต่ละหน่วยงานในโรงเรียนจะทำให้งานของโรงเรียนนั้นดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรจัดการส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือในหน่วยงานต่าง ๆ

4. หลักความยุติธรรม ผู้บริหารต้องมีความยุติธรรมในการบริหารงานเพราะจะทำให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาเกิดขวัญและกำลังใจในการทำงาน และจะส่งผลให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

งานธุรการ

งานธุรการในโรงเรียน หมายถึง งานต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อให้บริการแก่หน่วยงานฝ่ายต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขอบข่ายของงานธุรการ แบ่งได้ 7 ประเภทดังนี้

1. งานสารบรรณ
2. งานทะเบียนและรายงาน
3. งานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย
4. งานประชาสัมพันธ์
5. งานงบประมาณ
6. งานการเงินและบัญชี
7. งานพัสดุ

งานสารบรรณ

งานสารบรรณ คืองานที่เกี่ยวข้องกับหนังสือราชการ เริ่มตั้งแต่การคิด ร่าง เขียนให้ถูกต้องตามระเบียบ จัดพิมพ์ ทำสำเนา จด รับ ส่ง บันทึก ย่อเรื่อง เสนอ สั่งการ ตอบ จัดเก็บเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนการค้นหาเรื่องเดิม งานสารบรรณจะมีระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2506 เป็นหลักปฏิบัติเพื่อให้ส่วนราชการแต่ละแห่งมีแนวปฏิบัติเป็นอย่างเดียวกันโดยกำหนดงานได้ 4 ส่วนดังนี้

1. ชนิดและแบบหนังสือราชการ ว่าด้วยเรื่องเอกสารที่เป็นหลักฐานทางราชการ 5 ชนิด คือหนังสือภายนอก หนังสือภายใน หนังสือประทับตราแทนการลงชื่อ หนังสือสั่งการและโฆษณา และหนังสือที่ทำขึ้นหรือรับไว้เป็นหลักฐานในราชการ

2. การรับและส่งหนังสือ ว่าด้วยแนวปฏิบัติและขั้นตอนในการรับ การส่งหนังสือ และการจัดทำทะเบียน รับ ส่ง หนังสือ

3. การเก็บรักษา ยืม และทำลายหนังสือราชการ ว่าด้วยการเก็บหนังสือในระหว่างปฏิบัติและเมื่อปฏิบัติเสร็จแล้ว การปฏิบัติในการยืมและการทำลายหนังสือราชการ

4. มาตรฐาน ตรา แบบพิมพ์ และซอง ว่าด้วยรูปแบบและขนาดของแบบพิมพ์ เอกสารและวัสดุอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานสารบรรณ

งานทะเบียนและรายงาน

งานทะเบียน หมายถึงงานที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานต่าง ๆ ที่ได้บันทึกไว้เพื่อใช้ในการค้นคว้า อ้างอิง วางแผนงาน หรือดำเนินการบริหารให้งานต่าง ๆ ดำเนินไปด้วยดี

งานรายงาน หมายถึงงานการเสนอเรื่องราว เอกสาร หรือการแจ้งบอกกล่าวให้ทราบถึงข้อมูลต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน หรือเพื่อการวินิจฉัยหรือแก้ปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง

งานทะเบียนและงานรายงานเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในงานธุรการของโรงเรียน ซึ่งจะต้องปฏิบัติควบคู่กันไป ในการรายงานเรื่องใด เรื่องหนึ่งนั้นจำเป็นต้องมีข้อมูลจากงานทะเบียนมาอ้างอิง และหลักฐานจากทะเบียนนั้นจะเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารสามารถนำไปวิเคราะห์เพื่อวางแผนการดำเนินงานต่อไป

งานทะเบียนในโรงเรียนแบ่งออกเป็น 3 ประเภทดังนี้

1. งานทะเบียนเกี่ยวกับนักเรียน เป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง ตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจนจบการศึกษาหรือลาออก เช่น ทะเบียนนักเรียน ทะเบียนสะสม

2. งานทะเบียนเกี่ยวกับบุคลากรในโรงเรียน เป็นหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับบุคคลฝ่ายต่าง ๆ ในโรงเรียน ได้แก่ ครู เจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรง เช่น แฟ้มประวัติบุคคล ทะเบียนครู ทะเบียนเจ้าหน้าที่ คนงาน ภารโรง เช่น แฟ้มประวัติบุคคล ทะเบียนครู ทะเบียน เจ้าหน้าที่ ทะเบียนคนงาน ภารโรง

3. งานทะเบียนเกี่ยวกับโรงเรียน เป็นหลักฐานเกี่ยวกับโรงเรียนการดำเนินการต่าง ๆ เช่น ปฏิทินการปฏิบัติงานของโรงเรียน การบันทึกปฏิบัติราชการอยู่เวรยาม

งานเกี่ยวกับการรักษาความปลอดภัย

การรักษาความปลอดภัย หมายถึง มาตรการที่กำหนดขึ้น และการดำเนินการทั้งปวง เพื่อคุ้มครอง ป้องกัน ทรัพย์สินของแผ่นดิน ส่วนราชการ ข้าราชการ ตลอดจนสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการ ให้พ้นจากการก่อการที่จะก่อให้เกิดผลเสียหายหรือเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศ

รัฐบาลได้ออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ.2517 เพื่อให้ส่วนราชการ หน่วยงาน ข้าราชการทุกระดับ หรือบุคคลภายนอกได้ถือปฏิบัติเพื่อเป็นมาตรการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในส่วนราชการ ระเบียบดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายดังนี้

1. กำหนดหลักการขั้นมูลฐานและมาตรการในการรักษาความปลอดภัยแก่ทางราชการ โดยให้ถือปฏิบัติตามความเหมาะสม และเป็นหลักประกันในด้านการรักษาความปลอดภัย
2. พิทักษ์รักษาและป้องกันสิ่งที่เป็นความลับของทางราชการมิให้รั่วไหลหรือรู้ไปถึง หรือตกไปอยู่กับบุคคลผู้ไม่มีอำนาจหน้าที่ที่จะต้องทราบ
3. ป้องกันการจารกรรมทั้งจากบุคคลภายในและภายนอกทางราชการ
4. พิทักษ์รักษาและป้องกันการก่อวินาศกรรมแก่บุคคล สิ่งของ อุปกรณ์ อาคารสถานที่ ฯลฯ
5. ป้องกันการบ่อนทำลายอันจะเป็นผลกระทบกระเทือนต่อความสามัคคีหรือความมั่นคงของชาติ

งานประชาสัมพันธ์

งานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน คือวิธีการที่มีแผนและมีการกระทำที่ต่อเนื่องกันเพื่อสร้างให้เกิดความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน

งานประชาสัมพันธ์เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารโรงเรียน ซึ่งจัดขึ้นเพื่อความร่วมมืออันดีระหว่างโรงเรียนกับบุคลากรในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนกับกลุ่มโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนกับสถาบันอื่น ๆ และระหว่างโรงเรียนกับประชาชน ดังนั้นผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้เป็นกระบวนการต่อเนื่อง โดยจัดโครงสร้างงานประชาสัมพันธ์ให้เป็นแผนดำเนินการที่แน่นอน เพื่อการพัฒนาโรงเรียน เพราะเป้าหมายการประชาสัมพันธ์โรงเรียนนั้นคือ เพื่อให้การดำเนินงานของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

งานงบประมาณ

งานงบประมาณ คืองานที่เป็นแผนการดำเนินงานในการใช้เงินสำหรับผู้ปฏิบัติงานในการดำเนินงานนั้น ๆ โดยให้เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุดและให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด เนื่องจากงบประมาณเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่กำหนดไว้ล่วงหน้าจึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ในการปฏิบัติ เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการณ์จริง

งานงบประมาณมีขอบข่ายครอบคลุมงานหลัก 3 งาน คือ การจัดตั้งงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการรายงานงบประมาณ และจำแนกระบบงบประมาณตามลำดับแห่งวิวัฒนาการ คือแบบเน้นการควบคุม แบบเน้นการจัดการและแบบเน้นการวางแผน ดังนั้นจะเห็นได้ว่างบประมาณนั้นนอกจากจะเป็นแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อให้การดำเนินงานต่าง ๆ บรรลุถึงเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพแล้วยังสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมดูแลการดำเนินงานได้อีกด้วย การรายงานเกี่ยวกับงบประมาณจึงเป็น

การรายงานถึงผลการดำเนินงานว่างานนั้น ๆ มีความก้าวหน้าไปแล้วเพียงใด

งานการเงินและบัญชี

งานการเงิน คือ งานที่เกี่ยวกับการเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การนำส่งเงิน ตลอดจนการตรวจสอบการเงินทุกประเภทในส่วนราชการตามวิธีและระเบียบแบบแผน ที่ทางราชการกำหนดไว้ตามกฎหมาย

งานบัญชี คือ การบันทึกรายการการเงินในทะเบียนหมวดต่าง ๆ และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง งานนี้รวมถึงการเก็บรักษาสมุดบัญชี ทะเบียนเอกสารที่เกี่ยวกับการเงินในหมวดต่าง ๆ ที่ได้บันทึกไว้ การบริหารการเงินของโรงเรียนประถมศึกษาชั้นนั้นจะมีเงินจากงบประมาณ 3 ประเภท ดังนี้

1. เงินงบประมาณ หมายถึงจำนวนเงินอย่างสูงที่อนุญาตให้ส่วนราชการสามารถใช้จ่ายหรือก่อหนี้ผูกพันได้ตามวัตถุประสงค์ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ เงินงบประมาณแบ่งเป็น งบกลางและหมวดรายจ่าย 11 หมวด ได้แก่ หมวดเงินเดือน หมวดค่าจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว หมวดค่าตอบแทน หมวดค่าใช้สอย หมวดค่าสาธารณูปโภค หมวดค่าวัสดุ หมวดค่าครุภัณฑ์ หมวดค่าที่ดินและสิ่งก่อสร้าง หมวดเงินอุดหนุน และหมวดรายจ่ายอื่น ๆ

2. เงินรายได้แผ่นดิน คือ เงินที่ส่วนราชการจัดเก็บหรือได้รับไว้เป็นกรรมสิทธิ์ตามระเบียบข้อบังคับและกฎหมาย หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่หรือสัญญา หรือได้รับจากการให้ใช้ทรัพย์สิน หรือผลประโยชน์จากทรัพย์สินของราชการ เงินรายได้แผ่นดินนี้จะต้องนำส่งคลังตามระเบียบที่วางไว้

3. เงินนอกงบประมาณ คือเงินทั้งปวงที่อยู่ในความรับผิดชอบของส่วนราชการนอกเหนือจากเงินงบประมาณ เงินรายได้แผ่นดิน เงินเบิกเกินส่งคืนและเงินเหลือจ่ายปีเก่าส่งคืน เงินนอกงบประมาณในโรงเรียนประถมศึกษา ได้แก่ เงินบำรุงการศึกษา เงินบำรุงลูกเสือ เงินบำรุงยุวกาชาด เป็นต้น

งานพัสดุ

ความหมายของ “พัสดุ” ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยพัสดุ พ.ศ. 2521 มีดังนี้ “พัสดุ” หมายถึง วัสดุ ครุภัณฑ์ ที่ดิน และสิ่งก่อสร้างที่กำหนดไว้ในหนังสือ จำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณของสำนักงานงบประมาณ ส่วนคำว่า “การพัสดุ” หมายถึง การซื้อ การจ้าง การซ่อมแซมและบำรุงรักษา การจัดทำเอง การแลกเปลี่ยน การควบคุม และการดำเนินการอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในระเบียบ

สำนักงานงบประมาณได้กำหนดคำจำกัดความหรือความหมายของพัสดุไว้ดังนี้

1. วัสดุ แยกได้ 2 ประเภท

1.1 วัสดุประเภทใช้สิ้นเปลือง ได้แก่ กระดาษ ซอล์ก แปรงลบกระดาน ไม้กวาด อาหารสด อาหารแห้ง ตะปู ฯลฯ

1.2 วัสดุประเภทใช้คงรูป มีราคาไม่เกิน 1,000 บาท ได้แก่ กระจก ถังน้ำ เลื่อย สว่าน ขาม เครื่องเย็บกระดาษ กุญแจ ฯลฯ

2. ครุภัณฑ์ ได้แก่ พัสดใช้คงรูป มีความคงทนถาวร มีราคาตั้งแต่ 1,000 บาทขึ้นไป เช่น โต๊ะเก้าอี้ กระดานดำ เครื่องโรเนียว เครื่องพิมพ์ดีด ฯลฯ

3. ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง

ที่ดิน หมายถึง ที่ดินที่ส่วนราชการมีกรรมสิทธิ์ อาจได้มาโดยการซื้อด้วยเงินงบประมาณหรือโดยการบริจาค ฯลฯ

สิ่งปลูกสร้าง หมายถึง อาคารและสิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นในที่ราชพัสดุ

งานพัสดุมีความสำคัญและจำเป็นในการสนับสนุนงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา ผู้รับผิดชอบงานธุรการจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้องเพื่อที่จะได้จัดหาให้เพียงพอกับความจำเป็น และเป็นไปตามวงเงินงบประมาณที่ได้รับ ซึ่งผู้บริหารต้องจัดการให้มีการควบคุม ดูแล รักษา และซ่อมบำรุงให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดีอยู่เสมอ

งานบุคลากร

งานบุคลากร คืองานที่ดำเนินการเกี่ยวกับการวางแผน กำลังคน การจัดบุคลากร ทุกฝ่ายในโรงเรียนให้รับผิดชอบดำเนินการในส่วนที่ได้รับมอบหมายตามหน้าที่ของแต่ละฝ่ายเพื่อให้การทำงานในส่วนต่าง ๆ ของโรงเรียนดำเนินไปด้วยดี

บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลากรที่สอนหนังสือ (Teaching Staff) ได้แก่ ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา หรือครูพิเศษ
2. บุคลากรที่ไม่ได้สอนหนังสือ (Non Teaching Staff) ได้แก่ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ลูกจ้าง

พนักงาน ตลอดจนคนงาน นักการภารโรง

ขอบข่ายการบริหารบุคลากรในโรงเรียนมี 4 ลักษณะ ดังนี้

1. การแสวงหาบุคลากร คือ การวางแผน การสรรหา ตลอดจนการคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติตามที่โรงเรียนต้องการ เพื่อนำมาใช้ให้เหมาะสมกับงานในหน้าที่ต่าง ๆ
2. การบำรุงรักษาบุคลากร คือ การบำรุงขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ให้แก่โรงเรียน โดยใช้หลักแห่งความถูกต้อง ยุติธรรม เพื่อให้บุคลากรเหล่านั้นปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
3. การพัฒนาบุคลากร คือ การเพิ่มพูนสมรรถภาพในการทำงานของบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ในการดำเนินตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย
4. การให้พ้นจากงาน คือ การจัดบุคลากรให้พ้นจากภาระหน้าที่ตามกำหนด และวาระที่เหมาะสม ซึ่งขอบข่ายนี้รวมถึงเรื่องวินัย การโอนย้าย การรับบำเหน็จ บำนาญ

กระบวนการบริหารงานบุคลากร

การบริหารบุคลากรในโรงเรียนอาจจัดเป็นกระบวนการได้ดังนี้

1. การกำหนดนโยบายและวางระเบียบเกี่ยวกับตัวบุคคล
2. การวางแผนจัดอัตรากำลังให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
3. การวางแผนโครงการปฏิบัติ
4. การกำหนดหน้าที่และคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งต่าง ๆ
5. การจำแนกตำแหน่ง
6. การกำหนดอัตราเงินเดือนหรือค่าจ้าง
7. การสรรหาคณะทำงาน
8. การเลือกสรรและทดสอบ
9. การให้ทดลองปฏิบัติงาน
10. การบรรจุแต่งตั้ง
11. การจัดทำทะเบียนประวัติ
12. การย้ายและโอน
13. การพัฒนาตัวบุคคล
14. การประเมินผลการปฏิบัติงาน

15. การพิจารณาความดีความชอบ
16. การเลื่อนตำแหน่งฐานะ
17. การรักษาสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน
18. การจัดสวัสดิการหรือประโยชน์เกื้อกูล
19. การปกครองบังคับบัญชา
20. การรักษาวินัย
21. การให้พ้นจากงาน
22. การจัดระบบบำเหน็จ บำนาญ
23. การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวบุคคล

งานกิจการนักเรียน

งานกิจการนักเรียน คือ งานทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เป็นงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง แต่เป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น งานกิจการนักเรียน แบ่งได้ 4 ประเภทดังนี้

1. งานด้านสวัสดิการ
2. งานด้านการควบคุม
3. งานด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร
4. งานด้านการสอน

งานด้านสวัสดิการ (Welfare Function) เป็นงานเกี่ยวกับการให้บริการ และสวัสดิการแก่นักเรียน มีขอบข่ายหลายงาน เช่น

1. บริการด้านแนะแนว
2. บริการด้านทุนการศึกษา
3. บริการด้านสุขภาพและการรักษาพยาบาล
4. บริการด้านความปลอดภัย
5. บริการด้านอาหาร
6. บริการด้านการรับ-ส่งนักเรียน
7. บริการด้านจดหมายและไปรษณีย์
8. บริการด้านเกี่ยวกับศิษย์เก่า

งานด้านการควบคุม (Control Function) เป็นงานเกี่ยวกับการปกครอง ดูแลนักเรียน ให้ปฏิบัติตามระเบียบ กฎ และข้อบังคับของโรงเรียน เช่น

1. งานการรับนักเรียนเข้าศึกษาในโรงเรียน
2. งานทะเบียนของนักเรียน
3. งานเกี่ยวกับหอพัก
4. งานวินัยและควบคุมความประพฤติ

งานด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตร (Co-Curriculum Function) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนักเรียน เช่น

1. งานสโมสรนักเรียน
2. งานกิจกรรมกีฬา

3. งานกิจกรรมด้านสังคมและวัฒนธรรมตามประเพณี
4. งานกิจกรรมพิเศษเฉพาะกรณี
5. งานความสัมพันธ์กับชุมชน
6. งานการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียน
7. งานจัดตั้งชมรมหรือชุมนุมต่าง ๆ
8. งานกิจกรรมร่วมหลักสูตรในลักษณะอื่น ๆ

งานด้านการสอน (Teaching Function) เป็นงานที่ส่งเสริมวิชาการให้แก่แก่นักเรียนนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนปกติ เช่น

1. งานปฐมนิเทศ
2. งานการสอนซ่อมเสริม
3. งานการสอนพิเศษ
4. งานบริการด้านห้องสมุด
5. งานบริการด้านสื่อต่าง ๆ โสตทัศนูปกรณ์
6. งานนิทรรศการทางวิชาการ

งานอาคารสถานที่

งานอาคารสถานที่ คือ งานที่ดำเนินการเกี่ยวกับอาคารสถานที่และบริเวณของโรงเรียนเพื่อประโยชน์การจัดการศึกษาและบรรลุเป้าหมายตามที่ได้กำหนดไว้ งานอาคารสถานที่ และบริเวณโรงเรียน แบ่งได้ 4 ส่วนดังนี้

1. อาคารเรียน หลักในการจัดควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1.1 ควรจัดสร้างอาคารเรียนโดยมุ่งให้เกิดประโยชน์ในด้านการเรียนการสอนให้มากที่สุด สามารถดัดแปลงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์ได้หลายอย่างในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับการเรียนการสอน หรือกิจกรรมอื่น ๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.2 ที่ตั้งของอาคารควรอยู่ในที่ถูกต้องลักษณะ ลักษณะบรรยากาศเหมือนกับบ้าน มีเพดานต่ำ มีม่านบังตา สีของอาคารสวยงามเย็นตา

1.3 อาคารควรมีความแข็งแรงทนทานต่อการใช้งาน และมีเครื่องใช้ควบถ้วนตามความจำเป็นของแต่ละส่วนที่โรงเรียนประถมศึกษาควรมี เช่น ห้องสมุด ห้องน้ำ ห้องส้วม

1.4 ควรบำรุงรักษาและซ่อมแซมอาคารเรียนให้อยู่ในสภาพดีสามารถใช้งานได้อยู่เสมอ

2. ห้องเรียน หลักในการจัดห้องเรียนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

2.1 ขนาดของห้องเรียนควรมีความเหมาะสมกับขนาดของนักเรียนในห้อง

2.2 ห้องเรียนควรจัดอย่างมีระเบียบ สะอาดเรียบร้อย ไม่มีเสียงดังหรือกลิ่นสกปรกปรกวนอากาศถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างเพียงพอ

2.3 ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นสำหรับการสอน

2.4 การจัดห้องเรียนควรคำนึงถึงพัฒนาการของนักเรียน และประโยชน์ในการเรียนการสอนให้มากที่สุด

3. อาคารประกอบและห้องพิเศษ อาคารประกอบได้แก่ สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ เช่น อาคารเอนกประสงค์โรงฝึกงาน เรือนเพาะชำ ห้องพิเศษ เช่น ห้องสมุด ห้องพยาบาล ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องประชุม ห้องหัตถศึกษา ห้องอุปกรณ์ เป็นต้น หลักในการจัดควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 3.1 โรงเรียนควรมีห้องสมุดโดยเฉพาะเพื่อให้ครูและนักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า
- 3.2 ควรมีห้องพยาบาลพร้อมทั้งอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฐมพยาบาล
- 3.3 ควรมีห้องปฏิบัติการเพื่อใช้ประโยชน์ในวิชาหัดศึกษา เกษตร วิทยาศาสตร์ หรือวิชาอื่น ๆ

- 3.4 ควรมีห้องรับประทานอาหารสำหรับครูและนักเรียน
- 3.5 ควรมีห้องพักรุทที่เป็นสัดส่วน

4. บริเวณโรงเรียน บริเวณโรงเรียน ได้แก่ สนาม ที่พักผ่อนหย่อนใจ และบริเวณต่าง ๆ ภายในโรงเรียน หลักในการจัดควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- 4.1 บริเวณโรงเรียนต้องมีความปลอดภัยแก่เด็กนักเรียน
- 4.2 ควรมีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ มีสถานที่เล่นให้เด็กอย่างเพียงพอ
- 4.3 ควรปลูกต้นไม้เพื่อให้เกิดความร่มรื่นและดูแลรักษาบริเวณโรงเรียนให้สะอาด

ตลอดจนควรตกแต่งบริเวณโรงเรียนให้มีระเบียบและสวยงามอยู่เสมอ

งานความสัมพันธ์ชุมชน

โรงเรียนประถมศึกษาเป็นสถาบันการศึกษา นอกจากจะมีหน้าที่ให้การศึกษาและอบรมแก่เยาวชนในวัยเรียนแล้ว ยังเป็นสถาบันทางสังคมที่สำคัญของท้องถิ่นเป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้และการบริการต่าง ๆ ให้แก่ชุมชน ดังนั้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและชุมชนจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาต้องดำเนินการให้บรรลุผลตามบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียน

หลักการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียน

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้นจะทำได้ 2 ลักษณะคือ

1. การสร้างความสัมพันธ์โดยการนำโรงเรียนสู่ชุมชน
2. การสร้างความสัมพันธ์โดยการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน

การสร้างความสัมพันธ์โดยการนำโรงเรียนสู่ชุมชน

ขอบข่ายงานการสร้างความสัมพันธ์โดยการนำโรงเรียนสู่ชุมชนนั้น จัดทำได้ดังนี้

1. จัดการประชุมสัมพันธ์โรงเรียน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับโรงเรียนทุก ๆ ด้านแก่ชุมชน ในอันที่จะสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นระหว่างโรงเรียนและชุมชน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนและประโยชน์อื่นที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนนั้น ๆ งานประชุมสัมพันธ์โรงเรียนอาจจัดได้หลากหลายกิจกรรมดังนี้

1.1 จัดทำเอกสาร จุลสาร หรือสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการหรือข่าวสารของโรงเรียน โดยการแจกให้ผู้ปกครองนักเรียน

1.2 จัดทำป้ายประกาศของโรงเรียน โดยให้ตั้งอยู่ในที่ ๆ ประชาชนที่ผ่านไปมาได้พบเห็นสะดวก และการติดประกาศข่าวสารของโรงเรียนควรจัดทำอย่างสม่ำเสมอ

2. จัดบริการแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ ต้องดูที่ความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละท้องถิ่น ซึ่งอาจจัดได้ดังนี้

2.1 จัดบริการทางวิชาการ ได้แก่ การให้คำแนะนำปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ หรือกิจกรรมอื่น ๆ ของชุมชน การจัดโครงการอบรมวิชาชีพระยะสั้น เช่น การเพาะเห็ดฟาง การเลี้ยงไก่ การจักสาน ฯลฯ

2.2 จัดให้บริการด้านอาคารสถานที่หรือวัสดุอุปกรณ์แก่ชุมชน เช่น การให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ใช้ห้องประชุมโรงเรียนเป็นสถานที่จัดงานต่าง ๆ ตามความเหมาะสม การให้ประชาชนได้ยืมอุปกรณ์การกีฬาในการฝึกซ้อมเพื่อเตรียมแข่งขันงานกีฬาระหว่างโรงเรียนและชุมชน

3. จัดประชุมผู้ปกครองนักเรียนตามวาระและโอกาสต่าง ๆ เช่น ประชุมตอนเปิดภาคเรียน เพื่อชี้แจงถึงการปฏิบัติงานของโรงเรียน หรือประชุมเพื่อชี้แจงเกี่ยวกับโครงการพิเศษของโรงเรียนและเพื่อขอความร่วมมือในการดำเนินงาน

4. ส่งเสริมให้ครูได้พบผู้ปกครองเพื่อสร้างความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ควรจัดให้ครูได้ออกไปพบปะเยี่ยมเยียนผู้ปกครองในโอกาสอันสมควร เพื่อจะได้ปรึกษาหารือกันเกี่ยวกับนักเรียนและโรงเรียน

5. ส่งเสริมและสร้างความสามัคคีระหว่างบ้านและโรงเรียน ให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาที่ประชาชนต้องให้ความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น การเชิญผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ได้แก่ กิจกรรมวันเด็ก วันพ่อ วันแม่ เป็นต้น

การสร้างความสัมพันธ์โดยการนำชุมชนมาสู่โรงเรียน

ขอช่วยงานการสร้างความสัมพันธ์โดยการนำชุมชนมาสู่โรงเรียนจัดทำได้ดังนี้

1. จัดนำแหล่งวิทยาการในชุมชนนั้นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษาของนักเรียน

ซึ่งจัดได้หลายแนวทาง เช่น

1.1 จัดเชิญ แพทย์ พยาบาล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข และทันตแพทย์ มาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยแก่นักเรียน

1.2 จัดเชิญผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับอาชีพที่สำคัญของชุมชนนั้นมาบรรยายและสาธิตให้แก่ นักเรียนในโรงเรียน

1.3 จัดพานักเรียนไปทัศนศึกษา สถานที่สำคัญในท้องถิ่น เช่น โบราณสถานต่าง ๆ หรือนำไปศึกษาดูงานที่โรงงานอุตสาหกรรม

1.4 นำนักเรียนศึกษาทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น เช่น พืชต่าง ๆ สัตว์ป่า แร่ หิน ดิน เป็นต้น

2. จัดตั้งสมาคมต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู สมาคมศิษย์เก่า สมาคมเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ตั้งคณะกรรมการการศึกษา กรรมการโรงเรียน กรรมการโครงการสุขภาพของโรงเรียน โดยเชิญประชาชนเข้าร่วมเป็นกรรมการบริหารงานร่วมกับทางโรงเรียน

3. จัดนิทรรศการแสดงผลงานของโรงเรียน หรือจัดงานประจำปีของทางโรงเรียนแล้วเชิญผู้ปกครองและประชาชนมาร่วมงานกับทางโรงเรียน

4. จัดการแข่งขันกีฬาระหว่างชุมชนกับโรงเรียน

5. จัดให้นักเรียนแสดงละคร เชิญผู้ปกครอง และประชาชนทั่วไปเข้าชม

6. จัดให้บุคลากรในโรงเรียนและนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ เช่น การทำความสะอาดบริเวณวัด ถนนในหมู่บ้าน กิจกรรมทางศาสนา และประเพณีท้องถิ่น เช่น งานแห่เทียนเข้าพรรษา ทำบุญตักบาตร และเวียนเทียนในวันสำคัญทางศาสนา ดังนั้นการจัดการโรงเรียน ประถมศึกษาจะต้องอาศัยการจัดการที่สำคัญมีอยู่ 3 ประการคือ

1. การจัดการโรงเรียนประถมศึกษา คือ การวางแผน การจัดองค์กร การเร่งรัด ตลอดจนการควบคุมการดำเนินงานของบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้การดำเนินงานนั้นบรรลุจุดมุ่งหมายตามบทบาท

และหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษา

2. บทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนประถมศึกษาที่สำคัญมี 2 ประการ คือ

2.1 หน้าที่ในฐานะที่เป็นสถาบันทางการศึกษาของสังคม

2.2 หน้าที่ในฐานะที่เป็นโรงเรียนประถมศึกษา

บทบาทและหน้าที่ดังกล่าวนี้ทำให้เห็นว่าโรงเรียนประถมศึกษานั้น นอกจากจะมีหน้าที่ในด้าน
ให้การศึกษาและอบรมแก่เยาวชนในวัยเรียนแล้ว ยังต้องเป็นศูนย์รวมแหล่งความรู้ และการบริการด้านต่าง ๆ
ให้แก่ชุมชนด้วย

3. การจัดระบบงานในโรงเรียนประถมศึกษา แบ่งได้ 6 งาน คือ งานวิชาการ งานธุรการ
งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานความสัมพันธ์ชุมชน ซึ่งแต่ละงานนั้นจะมีขอบข่าย
การดำเนินงานที่แตกต่างกันออกไป ผู้บริหารควรมีการบริหารงานหรือมีการจัดการอย่างทั่วถึง เพื่อให้การ
ดำเนินงานในโรงเรียนประถมศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์แห่งบทบาทและหน้าที่ของโรงเรียนอย่างมี
ประสิทธิภาพ

สรุป

การจัดการโรงเรียนประถมศึกษาเป็นการจัดการกระบวนการดำเนินงานที่จะประกอบไปด้วย
การวางแผนงาน การจัดรูปงาน การเร่งรัดการดำเนินงาน การควบคุมงาน จะเป็นผลทำให้เกิดสิ่งที่จะเอื้อ
อำนวยต่อการจัดการเรียนร่วมให้สะดวกยิ่งขึ้น เป็นการเตรียมพร้อมก่อนมีการจัดการเรียนร่วม ซึ่งจะต้อง
พร้อมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อาคารสถานที่ ผู้ปกครอง นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
ซึ่งจะทำให้การจัดการเรียนร่วมประสบความสำเร็จขึ้นได้

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วีระชัย บุญคำมูล (2533) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลในเขต
การศึกษา 5 พบว่า

1. ปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 9 โดยส่วนรวมมีปัญหาอยู่ใน
ระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มแล้ว พบว่า ทั้งกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนและกลุ่มหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์
มีความเห็นว่ามีปัญหา อยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกัน

2. เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของระดับปัญหาในแต่ละด้านพบว่า ประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
ในแต่ละด้านได้แก่

2.1 ขาดการติดตามและประเมินผลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรและเอกสารหลักสูตรจากทาง
เทศบาลอย่างต่อเนื่อง

2.2 หลักสูตรกำหนดจำนวนคาบเวลาสอนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ไว้น้อยเกินไป

2.3 ครูผู้สอนแต่ละคนได้รับชั่วโมงสอนมากเกินไป

2.4 โรงเรียนไม่มีห้องเรียนภาคปฏิบัติในบางกลุ่มประสบการณ์

2.5 นักเรียนที่เรียนอ่อนขาดแรงจูงใจต่อการเรียนซ่อม

2.6 โรงเรียนขาดงบประมาณสำหรับซื้อวัสดุมาผลิตสื่อการสอน

2.7 โรงเรียนขาดงบประมาณสำหรับการจัดหาหนังสือ และเอกสารเพื่อการศึกษาค้นคว้า

ในห้องสมุด

2.8 ประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ทางเทศบาลกำหนดให้ทางโรงเรียนต้องจัดขึ้นมีมากเกินไป

2.9 นโยบายลดอัตราการตกซ้ำชั้นจากส่วนกลางเน้นด้านปริมาณ และตัวเลขของจำนวนนักเรียนที่สอบเลื่อนชั้นได้มากเกินไป

2.10 ฝ่ายนิเทศการศึกษาของเทศบาลขาดการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

เมตตา ท่งสิบสาม (2534) ได้ศึกษาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า โรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีการบริหารหลักสูตรแตกต่างจากโรงเรียนที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้ การจัดครูเข้าสอน การวางแผนการสอน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดกิจกรรม เสริมหลักสูตร การจัดบริการห้องสมุด การใช้แหล่งทรัพยากรชุมชน ความสัมพันธ์กับชุมชน การนิเทศการสอน การวัดและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม โรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงดำเนินการวางแผนในเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ ด้วยบรรยากาศแห่งประชาธิปไตย

กรณีการ เจนพึงพร (2539) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533) ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า

1. ด้านแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนมีการวางแผนการใช้หลักสูตร ผู้บริหารและครูผู้สอนศึกษารายละเอียดของหลักสูตรโดยการเข้ารับการฝึกอบรม และการเข้าร่วมสัมมนา มีการจัดเตรียมบุคลากร จัดเตรียมสถานที่จัดหาวัสดุหลักสูตรไว้บริการแก่ครูผู้สอน จัดให้มีการนิเทศติดตามผล และประเมินผลการปฏิบัติการสอนของครู มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ส่วนปัญหาที่พบ ส่วนใหญ่ คือ ความไม่พร้อมของโรงเรียนในด้านบุคลากร อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และงบประมาณไม่เพียงพอ

2. การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน โรงเรียนเตรียมบุคลากร โดยส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม มีการจัดตารางสอน จัดครูเข้าสอน โดยคำนึงถึงความรู้และประสบการณ์ของครู เตรียมอาคารสถานที่สำหรับการใช้หลักสูตร นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร และประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยการประชุมชี้แจงให้ครูผู้สอน / ผู้ปกครอง / นักเรียนได้เข้าใจ ปัญหาที่พบคือ ครูขาดความรู้ และทักษะในการสอน ครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศ และผู้รับการนิเทศไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน

3. การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนเตรียมการสอน โดยศึกษารายละเอียดของหลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยการใช้กระบวนการ 9 ขั้น โดยเลือกเทคนิคให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา มีการวัดและประเมินผลการเรียน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน

กัลยา สุทธิศิริ (2539) ได้ศึกษาแนวโน้มของหลักสูตรคณิตศาสตร์ ระดับประถมศึกษา ในทศวรรษหน้า (พุทธศักราช 2543) พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินงานด้านวิชาการดังนี้ 1) ด้านการบริหารงานวิชาการให้สอดคล้องกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร มีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักการและจุดหมายของหลักสูตร และจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อรองรับกับนโยบายของโรงเรียน โดยสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนหลักการและจุดหมายของหลักสูตรมีการติดตามผลจากปฏิทินปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ และผู้บริหาร ตรวจเยี่ยมอาคารเรียนด้วยตนเอง 2) ด้านการจัดบุคลากรตรงตามหน้าที่ จัดตามวุฒิการศึกษาความสามารถและ

ประสบการณ์ของครู มีการติดตามผลงานจากการสังเกตการปฏิบัติงานของครู และสอบถามจากหัวหน้าหมวดวิชา / หน่วยงาน 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร มีการส่งครูเข้ารับการอบรมสัมมนา ศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น และให้ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ติดตามงานโดยสังเกตจากการปฏิบัติงานของครู 4) ด้านการเรียนการสอน มีงบประมาณจัดซื้อและซ่อมแซมสื่อ ให้ครูอบรมเกี่ยวกับผลิตสื่อ นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการเรียนการสอน มีการติดตามผล โดยสังเกตจากการสอนของครู 5) ด้านการจัดบริการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน เน้นการบำรุงรักษาสื่อให้อยู่ในสภาพที่ดีพร้อมใช้ได้เสมอ มีสถานที่บริการเป็นสัดส่วน 6) ด้านการจัดการเรียนการสอน มีการติดตามผลโดยการสอบถาม สังเกต และตรวจเยี่ยมชั้นเรียน 7) การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร คำนึงถึงนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ นโยบายของมูลนิธิฯ ความพร้อมของโรงเรียนและความต้องการของนักเรียน ส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ มีการติดตามผลโดยให้ครูที่ปรึกษาประเมินผล และรายงานเป็นระยะ 8) ด้านการวัดผลประเมินผล ดำเนินตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียน และนำผลจากการวัดผลประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอนของครู 9) ด้านการจัดการนิเทศภายใน มีการตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินงานการนิเทศ จัดกิจกรรมการนิเทศให้กับครูได้ศึกษาดูงานของสถาบันอื่น

ปัญหาการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนส่วนใหญ่ การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้ มีข้อจำกัดด้านบุคลากร อาคาร สถานที่ ไม่เพียงพอกับความต้องการ

นางนุช สีสันต์ (2539) ได้ศึกษาการจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า การเตรียมการจัดหลักสูตรโรงเรียนมีการวางแผนการจัดหลักสูตรในรูปคณะกรรมการ แต่ไม่มีการจัดทำโครงการหลักสูตรเป็นลายลักษณ์อักษร มีการจัดครูเข้าสอนก่อนเปิดภาคเรียนแล้วจัดส่งครูเข้ารับการอบรมและมอบให้ศึกษาเอกสาร มีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยใช้วิธีการประชุมชี้แจง ครูจัดตารางสอนตามคาบเวลาที่หลักสูตรกำหนด โรงเรียนรวบรวมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนที่ได้รับจากต้นสังกัด และดำเนินการจัดทำสื่อ จัดซื้อเพิ่มเติม ปัญหาที่พบ คือ บุคลากรไม่มีความรู้ ความสามารถ และความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ

การดำเนินการจัดหลักสูตร ครูมีการวางแผนการสอนล่วงหน้าโดยศึกษาจากหลักสูตรและวัสดุประกอบหลักสูตร แต่ไม่มีการจัดทำแผนการสอนเป็นลายลักษณ์อักษร ครูจัดกิจกรรมโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูใช้วิธีการสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมากที่สุด ทักษะทางภาษาที่ครูเน้นมาเรียงตามลำดับ คือ การฟัง – การพูด - การอ่านและการเขียน ครูจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรโดยการจัดปายนิเทศ แสดงสื่อความรู้ด้านภาษาอังกฤษ ครูใช้สื่อการสอนทุกครั้งการสอน และมีการวัดผลและประเมินผลเพื่อตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนก่อนเรียนและระหว่างเรียนด้วยวิธีการสังเกตและตรวจผลงาน โดยวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ การปฏิบัติ ความรู้ และเจตคติ

การนิเทศติดตามผลการจัดหลักสูตร โรงเรียนดำเนินการนิเทศติดตามผลการเตรียมการจัดหลักสูตรในรูปคณะกรรมการ โดยนิเทศเรื่องการเตรียมวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การจัดตารางสอน การจัดเตรียมบุคลากร โดยมอบให้ศึกษาเอกสาร ให้คำแนะนำปรึกษา และประชุมวิชาการ โรงเรียนมีการวางแผนการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตรด้วยวิธีมอบให้ศึกษาเอกสารให้คำแนะนำปรึกษา ประชุมวิชาการ และเยี่ยมชั้นเรียน โดยผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน ปัญหาด้านการนิเทศติดตามผลการดำเนินการจัดหลักสูตร คือ ผู้บริหารไม่มีเวลาในการนิเทศติดตาม คณะทำงานมีงานสอนเต็มเวลา โรงเรียนขาดเครื่องมือในการนิเทศติดตามผล และผู้นิเทศไม่มีความรู้ด้านภาษาอังกฤษเท่าที่ควร

รัชนี้ ตะเกาพงศ์ (2539) ได้ศึกษาการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า

1. การแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน โรงเรียนส่วนใหญ่วางแผนการใช้หลักสูตรโดยมุ่งหวังให้นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการสอน กำหนดการสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้จัดทำเอง ส่วนปัญหาที่ประสบ ได้แก่ ครูผู้สอนขาดความรู้และความเข้าใจในการวางแผน และการจัดทำเอกสารประกอบหลักสูตรต่าง ๆ

2. การจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ เพื่อการใช้หลักสูตร โรงเรียนส่วนใหญ่จัดครูเข้าสอนตามความสามารถและประสบการณ์ มีการเตรียมบุคลากรโดยการส่งครูเข้าอบรม สัมมนาทางวิชาการ ครูผู้สอนจัดทำตารางสอนเอง โรงเรียนจัดบริการสื่อ อาคารสถานที่ให้ครูผู้สอน และไม่มีการประชุมสัมมนาการใช้หลักสูตรแก่ผู้ปกครอง มีการนิเทศการสอนโดยการสังเกตการสอนในชั้นเรียน ปัญหาที่ประสบได้แก่ ครูผู้สอนไม่ได้รับการอบรมในเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผนการสอน ครูมีภาระหน้าที่มาก วัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ และไม่ได้รับการนิเทศการสอนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

3. การจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ศึกษาหลักสูตรเฉพาะส่วนที่ต้องการสอน และใช้หนังสือแบบเรียนที่จัดทำโดย สสวท. ทบทวนความรู้เดิมของนักเรียนก่อนจัดการเรียนการสอนและสอนเนื้อหาใหม่ โดยการบรรยาย ยกตัวอย่างและให้ทำแบบฝึกหัด ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปบทเรียน มีการฝึกทักษะโดยการจัดแข่งขันคิดเลขเร็ว และเน้นให้นักเรียนนำประสบการณ์ที่ได้รับไปใช้ในชีวิตประจำวัน ครูผู้สอนจะแก้ไขทันทีที่เห็นข้อบกพร่องใน ชั้นเรียนและสอนซ่อมเสริมเมื่อครูและนักเรียนว่าง ครูผู้สอนวัดและประเมินผลโดยการตรวจ ผลงาน แบบฝึกหัด การทำการบ้านของนักเรียน ปัญหาที่ประสบ ได้แก่ นักเรียนไม่เข้าใจการแก้ไขข้อบกพร่อง

รัชนิวัลย์ จุลบาท (2539) ได้ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่า

1. การจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับจังหวัดมีการแต่งตั้งคณะกรรมการและการศึกษาข้อมูลพื้นฐานก่อนการจัดทำหลักสูตร มีการเตรียมบุคลากรที่เป็นศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อเป็นวิทยากรแกนนำจัดทำแนวการสอนในกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพในระดับอำเภอ การจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นในระดับอำเภอ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ แต่ไม่มีการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ส่วนการกำหนดจุดประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการเรียน ยึดตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) เป็นหลักปัญหาที่พบในการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่น คือ วิทยากรไม่เพียงพอ คณะกรรมการขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น ขาดงบประมาณในการสนับสนุน ศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ไม่สามารถออกนิเทศติดตามผลการจัดทำหลักสูตรระดับท้องถิ่นได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2. การนำหลักสูตรระดับท้องถิ่นกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพไปใช้ของโรงเรียน ในด้านการแปลงหลักสูตรไปสู่การสอน พบว่า โรงเรียนมีการวางแผนเพื่อการใช้หลักสูตร ผู้บริหารส่งเสริมการจัดทำแผนการสอน บันทึกการสอนโดยกระตุ้นให้ส่งให้ตรวจก่อนนำไปใช้ในชั้นเรียน และเอกสารประกอบหลักสูตรที่ครูจัดทำคือ แผนการสอนและใบงาน ด้านการจัดปัจจัยและสภาพต่าง ๆ ภายในโรงเรียน มีการสำรวจความพร้อมและการเตรียมบุคลากรโดยส่งเข้าอบรมกับหน่วยงานในสังกัด มีการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร และการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ด้านการสอนของครู พบว่า มีการเตรียมการสอนและแจ้งจุดประสงค์ก่อน

การสอนทุกครั้ง และกำหนดความมุ่งหวังให้ผู้เรียนทำงานเป็น มีนิสัยรักการทำงานและปรับปรุงงานอยู่เสมอ วิธีที่ใช้สอนงานบ้าน งานเกษตรและงานเลือกคือการให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ และการสาธิต เกณฑ์ในการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนคือสอดคล้องกับเนื้อหาและเหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่น และจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร โดยจัดนิทรรศการแสดงผลงานนักเรียน มีการวัดและประเมินผลโดยการตรวจผลงาน การสังเกตการปฏิบัติงาน และการทดสอบ ปัญหาที่พบในการนำหลักสูตรไปใช้ของโรงเรียนคือ ขาดงบประมาณในการดำเนินการ ครูไม่มีเวลาเตรียมการสอนเนื่องจากสอนหลายวิชา ครูขาดความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ ขาดแหล่งวิชาการค้นคว้าเทคนิคการสอนใหม่ ๆ

วัชรีย์ ร่วมคิด (2539) ได้ศึกษาพัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2411 – 2538 พบว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างมีระบบระเบียบได้เริ่มต้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ในรูปของโรงเรียนเด็ก โรงเรียนราชกุมารราชกุมารีและโรงเรียนสำหรับสามัญชนทั่วไป อิทธิพลที่มาจากปัจจัยด้านสังคมมีส่วนสำคัญทำให้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยต้องเน้นการอ่าน – เขียนและเลขเป็นหลักฐานหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียนเด็ก ซึ่งจัดสำหรับเด็กด้อยโอกาสนั้น ได้เพิ่มเติมการศึกษางานเพื่อการดำรงชีวิตประจำวันให้กับเด็กด้วย

ครั้นเมื่อมีการเริ่มจัดการศึกษาปฐมวัยโดยชาวต่างชาติในรูปแบบของโรงเรียนราษฎร์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยได้ยึดแนวการเตรียมความพร้อมตามแบบของเฟรเบลและมอนเตสซอรีเป็นหลัก ระยะนี้จึงถือได้ว่าหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของไทยได้เริ่มต้นตามหลักสากลที่ถูกต้องเป็นครั้งแรก

เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475 นโยบายทางการศึกษาปฐมวัยของรัฐบาลมีความชัดเจนขึ้น ส่งผลให้มีการขยายการศึกษาในระดับนี้อย่างกว้างขวาง โดยใช้หลักสูตรที่นักการศึกษาไทยพัฒนาขึ้นตามแนวของเฟรเบลและมอนเตสซอรี ผสมผสานกับสภาพสังคมไทยที่มุ่งปลูกฝังคุณลักษณะของความเป็นประชาธิปไตยและเอกลักษณ์ของชาติ หลักสูตรลักษณะเช่นนี้ได้ยึดถือและใช้ติดต่อกันเรื่อยมา เพียงแต่ได้รับการปรับเปลี่ยนให้อยู่ในรูปของหลักสูตรอนุบาลและหลักสูตรเด็กเล็กเท่านั้น ภายหลังเมื่อหน่วยงานต่าง ๆ ได้มุ่งขยายการจัดการศึกษาในระดับมากขึ้นๆ หน่วยงานเหล่านี้ได้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เองบ้าง โดยส่วนใหญ่ได้ยึดแนวหลักสูตรของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เป็นหลัก

เจษฎา พานิชพันธุ์ (2540) ได้ศึกษาสภาพการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า การบริหารหลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - 4 ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น ด้านการเตรียมความพร้อมการบริหารหลักสูตร และการนิเทศการสอนอยู่ในระดับมาก

ศุภยวิทย์บริการ มหาวิทยาลัยนเรศวร (2542) ได้ศึกษาเรื่องการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. การจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ไม่มีหลักสูตรเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ยังคงใช้หลักสูตรการเรียนการสอน เช่นเดียวกับโรงเรียนปกติทั่วไป จึงทำให้นักเรียนส่วนใหญ่ยังมุ่งเน้นการเรียนต่อในระดับชั้นที่สูงขึ้น มากกว่าการกลับไปประกอบอาชีพในท้องถิ่น

2. การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ บริการห้องสมุด บริการแนะแนว บริการอาหาร สถานที่ และที่พักอาศัย บริการอาหารโภชนาการ บริการสุขภาพอนามัย บริการด้านความปลอดภัย และสวัสดิการต่าง ๆ

การรับนักเรียนของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เป็นไปตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด โดยมีการกำหนดเขตพื้นที่บริการของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์แต่ละแห่งอย่างชัดเจน นักเรียนมาเข้าเรียนในโรงเรียน

ศึกษาสงเคราะห์ สาเหตุเพราะความยากจน

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ประสบปัญหาในด้านบุคลากรและการจัดการเรียนการสอน คือ ปัจจุบันครู อาจารย์ที่มีอยู่ มีความรู้ ความสามารถไม่ตรงตามสาขาที่โรงเรียนต้องการ ครู อาจารย์ ยังไม่ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน พฤติกรรมความเชื่อในระบบบริหารจัดการของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และบางส่วนยังขาดความรับผิดชอบต่อภาระหน้าที่ ยังขาดการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

อาคารสถานที่ พบว่า ยังมีความขาดแคลนทั้งอาคารเรียน อาคารประกอบ การบริการบ้านพักอาศัยสำหรับบุคลากร ได้แก่ อาคารหอพัก บ้านพักครู บ้านพักนักการภารโรง มีจำนวนไม่เพียงพอ

นักเรียนมีความคับข้องใจ คือจะต้องช่วยโรงเรียนพัฒนาพื้นที่ การที่โรงเรียนมีกฎระเบียบเคร่งครัด การรังแกกัน ปัญหาชู้สาว พฤติกรรมสิ่งเสพติด การทะเลาะวิวาททั้งนักเรียนและครู อาจารย์ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จะต้องทำความเข้าใจกับนักเรียน ผู้ปกครอง ให้เข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งโรงเรียน แนวทางในการจัดการเรียนการสอน และดำเนินการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยความรอบคอบ ละเอียดและฉับพลัน

การให้บริการด้านอาหารและโภชนาการที่โรงเรียนดำเนินการอยู่ มีครูโภชนาการ คนครัวเป็นผู้ประกอบอาหารให้ วันละ 3 มื้อ งบประมาณค่าอาหารได้รับการจัดสรรในหมวดเงินอุดหนุน คนละ 32 บาท ต่อวัน ซึ่งผลผลิตที่นักเรียนผลิตขึ้นในโรงเรียนจะได้รับการพิจารณาในอันดับแรก ควรจะให้นักเรียนมีส่วนร่วมรับผิดชอบให้มากขึ้น

การดูแลด้านสุขภาพอนามัย นักเรียนยังมีครูพยาบาล ซึ่งมีคุณสมบัติด้านพยาบาลเป็นผู้ดูแลนักเรียนในเบื้องต้น เมื่อมีอาการรุนแรงก็ได้รับความอนุเคราะห์รักษาพยาบาลจากหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุขในพื้นที่ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

เสริมศรี ไชยศรี (2543 : 5 - 8) ได้ศึกษาหลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับอุดมศึกษา พบว่า

1. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรที่ได้นั้น ควรมีจุดมุ่งหมาย 5 ประการคือ 1) เพื่อพัฒนาหรือส่งเสริมความเป็นคนสมบูรณ์ที่มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งมีความรู้เฉพาะด้าน 2) มุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถเพื่อให้เป็น ผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสรรพสิ่ง โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักใช้ความคิดขั้นสูง 3) ส่งเสริมทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร 4) ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาเอกลักษณ์ และวัฒนธรรมท้องถิ่น และ 5) เพื่อพัฒนาความเป็นสากลความก้าวหน้าทัดเทียมกับนานาประเทศในเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาสากลในการติดต่อสื่อสาร และการแสวงหาความรู้

2. โครงสร้างหลักสูตร สรุปได้ 4 ประเด็นหลัก กล่าวคือ 1) หลักสูตรควรประกอบด้วยมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ (General Core Courses) มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนต้องเรียนรู้เพื่อนำไปประกอบวิชาชีพขั้นสูง (Concentration Areas) มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจ (Electives) และมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนกำหนดและดำเนินการเอง เพื่อเสริมสร้างความสามารถพัฒนาจิตสำนึก และค่านิยมของตนเอง (Co-Curricular Activities) 2) สัดส่วนของมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่สามารถปรับตัวในการทำงานและการดำรงชีวิต 3) มวลประสบการณ์ที่ทุกคนควรเรียนรู้ไม่ควรจัดสอนเป็นวิชาพื้นฐานในปีต้น ๆ เท่านั้น ควรกระจายให้ตลอดหลักสูตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันระหว่าง

ความรู้ทั่วไปกับความรู้ในการประกอบวิชาชีพชั้นสูง ที่สำคัญมวลประสบการณ์ส่วนที่เป็นแก่นนี้ เหมาะสำหรับจัดประสบการณ์บูรณาการเพื่อความเข้าใจชีวิตและสังคมของผู้เรียนทุกคนของสถานศึกษา และ 4) ทุกมวลประสบการณ์ ควรสอดแทรกการสร้างและพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมความสนใจใฝ่รู้ ทักษะชีวิต และสังคมให้ผู้เรียนได้พัฒนาบุคลิกลักษณะของตน

3. การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน สรุปได้ว่า 1) การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอน ควรมีลักษณะยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกตามความสนใจทั้งด้านเนื้อหาและกิจกรรม 2) กิจกรรมการเรียนการสอน ควรเน้นระหว่างวิชาความรู้กับชีวิตจริง รวมทั้งการเน้นประสบการณ์ตรง กระบวนการคิด การเชื่อมโยงทฤษฎีกับการปฏิบัติ และ 3) ควรใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

4. การประเมินและมาตรฐานหลักสูตร ควรมีการดำเนินการดังนี้ 1) มีการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร อย่างสม่ำเสมอ 2) การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ต้องอาศัยข้อมูลการประเมินจากหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) ควรมีการพัฒนาตัวบ่งชี้มาตรฐานคุณภาพของหลักสูตรตามหลักสูตร ตามหลักเกณฑ์ของหลักสูตร และ 4) ควรสนับสนุนให้สถาบันที่มีความพร้อมเปิดสอนหลักสูตรนานาชาติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาเครือข่าย และการแข่งขันทางวิชาการ

5. รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระของหลักสูตร การจัดเนื้อหาที่สถาบันอุดมศึกษาอาจจัดประสบการณ์เรียนรู้ หรือเนื้อหาสาระเป็นรายวิชา (Courses) แต่ละรายวิชาอาจจัดเป็นแบบเน้นเฉพาะสาขาวิชาเดียว (Discipline - Bases Curriculum) ซึ่งจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับวิธีการจัดการเรียนการสอนให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ควรเพิ่มการพัฒนาหลักสูตรที่มีลักษณะสหวิทยาการ หรือบูรณาการ (Interdisciplinary Integrated Curriculum) โดยอาจจะพัฒนาขึ้นมาเป็นหน่วยสหวิทยาการ สำหรับการสอนเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือจะเป็นกิจกรรมสหวิทยาการ รายวิชาสหวิทยาการ โปรแกรมสหวิทยาการก็ได้ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์แบบองค์รวม เป็นความสัมพันธ์ของความรู้ที่หลากหลายได้

นอกจากนี้แล้ว การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต้องยืดหยุ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น (Flexible Learning) ซึ่งอาจจะทำได้หลายรูปแบบ เช่น จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ (Units/Modules) เพื่อความสะดวกในการใช้ระยะเวลาเรียนของผู้เรียนได้เหมาะสม

6. รูปแบบการบริหารหลักสูตร การจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี ในสังคมยุคใหม่ ควรมีความหลากหลายรูปแบบ ทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย รวมทั้งต่อเนื่องตลอดชีวิตในการบริหารจัดการหลักสูตร มีประเด็นสำคัญ 3 ประการ 1) เวลาเรียน ต้องจัดให้มีทั้งแบบเต็มเวลา (Full-time) และแบบไม่เต็มเวลา (Part - Time) โดยมีการยืดหยุ่นในช่วงเวลาศึกษา ที่เปิดโอกาสให้ผู้ต้องการหาความรู้สามารถเข้ามาเรียนได้ เป็นการก่อให้เกิดการศึกษาแบบต่อเนื่อง (Continuing Education) ซึ่งจะเป็นการสนองตอบต่อผู้เรียน และตลาดแรงงาน 2) เปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนหน่วยกิต หรือวิชาที่เรียนระหว่างสถาบัน (Credit/course Transfer) ซึ่งเป็นการส่งเสริมหลักการของการศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตลอดชีวิต ทำให้ข้อจำกัดในเรื่องเวลาและสถาบันการศึกษาลดลง และ 3) ใช้ระบบเทคโนโลยีการสอนแบบใหม่ เพื่อช่วยให้ความหลากหลายในการเข้าถึงการศึกษา ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self - Management Learning) ทั้งนี้รวมทั้งการศึกษาทางไกล (Distance Learning) ด้วย

จะเห็นได้ว่ารูปแบบของหลักสูตรและการบริหารหลักสูตรดังกล่าว มีรากฐานมาจากการขยายตัวของการอุดมศึกษาไปสู่มวลชน (Mastication) ซึ่งจำเป็นต้องใช้รูปแบบการจัดการศึกษาหรือการพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอนที่หลากหลาย (Diversification) เพื่อสนองตอบทั้งความต้องการของ

ปัจเจกบุคคล และสังคม

กัญญา หาญเด่นศิริกุล (2543) ได้ศึกษาการประเมินหลักสูตรครุฑหารชั้นสัญญาบัตร กองการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ปรินญาศาสตร์มหาบัณฑิต พบว่า จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก โครงสร้างของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย เนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล พบว่า จำนวนชั่วโมงที่ใช้ในแต่ละเนื้อหาที่มีความเหมาะสม ยกเว้น จำนวนชั่วโมงในหมวดวิชาที่ 9 คือ กิจกรรมเสริมหลักสูตร พัฒนาการเกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม คือ การจัดงานสังคมและการบริหารกิจกรรมภายใต้กรอบวัฒนธรรมทหารและนโยบายของโรงเรียน เพื่อฝึกการบริหารงานที่ระบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับน้อย การจัดเนื้อหาของหลักสูตรมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก กระบวนการเรียนการสอนมีความเหมาะสมในทุกประเด็น ยกเว้นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้และทักษะ นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสม ส่วนคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษาในการนำความรู้ความสามารถไปใช้ในเรื่องการนำหลักจิตวิทยาไปใช้ การใช้สื่อการสอน การใช้ทักษะการถ่ายทอดการทำแผนการสอน การนำวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ไปใช้ การวัดและประเมินผล การปฏิบัติการสอน ตลอดจน การพัฒนาด้านความรู้ ทักษะและเจตคตินั้น ปรากฏว่าผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะตาม จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

สุชาติ ชนะเพทย์ (2543) ได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โรงเรียนบ้านนาโคบน กิ่งอำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี พบว่า 1) ชุมชนบ้านนาโคบนประกอบด้วย คนเชื้อสายไทย กระเหรี่ยงจีน และเชื้อสายอื่น ๆ อยู่ร่วมกัน ประกอบอาชีพทำไร่สับปะรด ชุมชนมีฐานะยากจนประสบปัญหาเศรษฐกิจ ชุมชนมีศิลปวัฒนธรรมชาวไทยตะนาวศรีและอยู่ในเขตพื้นที่มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ จึงมีความต้องการให้นักศิลปวัฒนธรรม ชาวไทยตะนาวศรีและการท่องเที่ยวป่าในเชิงอนุรักษ์ไปพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน เพราะต้องการให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อชุมชนของตน ชุมชนมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ วัสดุอุปกรณ์และสถานที่สำหรับฝึกสอนนักเรียนอย่างเพียงพอ ส่วนด้านงบประมาณต้องขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบล 2) โรงเรียนบ้านนาโคบนเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากร และนักเรียนประสบปัญหาความยากจนบุคลากรในโรงเรียนมีความต้องการหลักสูตร ท้องถิ่นเช่นเดียวกับบุคคลในชุมชน เพราะต้องการให้นักเรียนมีจิตสำนึกที่ดีต่อท้องถิ่นของตน โรงเรียนมีอาจารย์ที่เป็นชาวกระเหรี่ยงมีอาจารย์ที่มีความรู้ในเรื่องการรำกระเหรี่ยง และมีสถานที่ที่ใช้จัดการเรียนการสอนได้ ส่วนด้านงบประมาณโรงเรียนสามารถจัดทำ โครงการเสนอต่อสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดราชบุรี เพื่อขอรับการสนับสนุนได้ และสามารถจัดทำ ในรูปแบบปฏิบัติงานประจำปีของโรงเรียนได้ด้วย 3) โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์กันดีมีการช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน 4) แนวทางในการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำได้โดยให้โรงเรียนแจ้งต่อผู้นำชุมชนเพื่อผู้นำชุมชนจะได้แจ้งให้สมาชิกในชุมชนทราบต่อไป

ในปัจจุบัน แม้ว่าหลักสูตรการเตรียมความพร้อมจะเป็นที่นิยม แต่กระแสนของการเรียนอ่านเขียนก็ยั้งรุนแรงเช่นกัน จากแนวโน้มความเป็นโลกาภิวัตน์ที่นำความเปลี่ยนแปลงมาเป็นยุคข่าวสารข้อมูล และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ได้มีผลต่อการพัฒนาหลักสูตรในสถานศึกษาต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ภายใต้ปรัชญาการเตรียมความพร้อมที่ดีความไปในทิศทางที่แตกต่างกัน

สรุป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าผู้วิจัยได้สรุปไว้ว่าหลักสูตรที่ได้นั้น ควรประกอบด้วยจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. เพื่อพัฒนาและส่งเสริมความเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะชีวิตและสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม ร่วมทั้งมีความรู้เฉพาะด้าน
 2. มุ่งเตรียมความพร้อมทางสติปัญญา ความสามารถเพื่อเป็นผู้บริโภคที่ฉลาด รู้คุณค่าของความคิด วิชาการและสิ่งต่าง ๆ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความลึกซึ้งทางปัญญา และรู้จักการใช้ความคิดขั้นสูง
 3. ส่งเสริมทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ในสังคมข้อมูลข่าวสาร
 4. ส่งเสริมการเห็นคุณค่าของวัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 5. เพื่อพัฒนาความเป็นสากลเชิงวิชาการ เนื้อหาและประสบการณ์รวมทั้งความสามารถในการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารและการแสวงหาความรู้และโครงสร้างหลักสูตรจะประกอบด้วย 4 ประเด็นหลักคือ
 1. มวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ เพื่อนำไปประกอบวิชาชีพที่สูงขึ้น สามารถเลือกเรียนได้ตามความสนใจและผู้เรียนกำหนดและดำเนินการเอง เพื่อเสริมสร้างความสามารถพัฒนาจิตสำนึกและค่านิยมของตนเอง
 2. สัดส่วนของมวลประสบการณ์ที่ผู้เรียนมีคุณสมบัติที่สามารถปรับตัวในการทำงาน และการดำรงชีวิต
 3. มวลประสบการณ์ที่ทุกคนควรเรียนรู้ ควรกระจายสอนให้ตลอดหลักสูตร เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงกันระหว่างความรู้ทั่วไปกับความรู้ในการประกอบอาชีพส่วนที่เป็นแกน ควรจัดเป็นแบบบูรณาการเพื่อความเข้าใจชีวิต และสังคมของผู้เรียน
 4. ทุกมวลประสบการณ์ ควรแทรกการสร้าง และพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ความสนใจใฝ่รู้ ทักษะชีวิต และสังคม เพื่อผู้เรียนจะได้พัฒนาบุคลิกลักษณะของตน
- ทั้งนี้จะต้องอาศัยส่วนอื่น ๆ เข้ามาช่วยในการพัฒนาหลักสูตรอีกเช่น การจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินและมาตรฐานหลักสูตร รูปแบบการจัดเนื้อหาสาระ รูปแบบการบริหาร เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ
4. แบบแผนการดำเนินการทดลอง และวิธีการดำเนินการทดลอง
5. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติและเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านวังสาร และโรงเรียนประชาสามัคคี รวมจำนวนบุคลากร 20 คน ซึ่งในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจงจากโรงเรียนที่มีลักษณะการจัดการเรียนร่วมที่คล้ายคลึงกัน และกำหนดให้บุคลากรในโรงเรียนบ้านวังสาร จำนวน 10 คน ได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ส่วนบุคลากรในโรงเรียนประชาสามัคคี จำนวน 10 คน ไม่ได้รับการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เป็นหลักสูตรการฝึกอบรมที่ได้จัดทำโดยการเก็บข้อมูลจากเอกสาร บุคลากรผู้ปฏิบัติ นักวิชาการ และสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาจัดทำเป็นเนื้อหาในหลักสูตรที่จะนำมาจัดการฝึกอบรม โดยมีขั้นตอนการจัดทำดังต่อไปนี้

- 1.1 ศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัย
- 1.2 นำข้อมูลมากำหนดโครงสร้างและแนวทางการพัฒนาหลักสูตร
- 1.3 สร้างหลักสูตรและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ
- 1.4 นำหลักสูตรไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
- 1.5 นำหลักสูตรการฝึกอบรมที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะแล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ก่อนและหลังการอบรม เป็นแบบทดสอบความรู้ที่จัดทำขึ้นเพื่อวัดความรู้ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการเข้ารับการฝึกอบรม ประกอบด้วยข้อคำถาม 50 ข้อ ๆ ละ 1 คะแนน 4 ตัวเลือก ถ้าตอบถูก ได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดได้ 0 คะแนน เกณฑ์การให้คะแนนผู้ตอบจะต้องทำได้ ร้อยละ 50 จึงจะถือว่าผ่าน เกณฑ์การอบรม

3. แบบสอบถามการปฏิบัติงานของบุคลากร เป็นแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ตรวจสอบ การปฏิบัติงานของบุคลากรว่ามีกิจกรรมอะไรบ้างที่ได้ปฏิบัติไปแล้วและอะไรที่ยังไม่ได้ปฏิบัติ เพื่อนำมา เปรียบเทียบการปฏิบัติงานก่อนและหลังการฝึกอบรมว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ประกอบด้วยข้อคำถาม 29 ข้อ โดยแต่ละข้อจะแบ่งเป็น 3 ช่องคำตอบ คือ ปฏิบัติมาก ปฏิบัติน้อย และไม่ได้ปฏิบัติ ถ้าตอบปฏิบัติมาก ให้ 2 คะแนน ปฏิบัติน้อยให้ 1 คะแนน ไม่ได้ปฏิบัติให้ 0 คะแนน

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การสร้างหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมฯ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ศึกษา ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตรและการจัดการศึกษาภาคบังคับ

1.2 นำข้อมูลที่ได้ศึกษามากำหนดโครงสร้างและพัฒนาเป็นหลักสูตรการเรียนร่วมระหว่างเด็ก ปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และการสร้างแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงาน

1.3 นำหลักสูตรที่ได้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและวิธีการประเมินผล โดยใช้ ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์พวงทอง ไสยวรรณ	จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
2. อาจารย์ศิริวิมล ใจงาม	จากสถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
3. อาจารย์พัชร จีพัฒน์กุล	จากสถาบันราชภัฏสงขลา

1.4 นำหลักสูตรการฝึกอบรมแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงานที่ได้รับ การปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับครู-อาจารย์ในโรงเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ทางด้านการสื่อความหมายความเข้าใจในเนื้อหา และข้อคำถามในประเด็นต่าง ๆ ในการตอบแบบทดสอบ ความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงาน

1.5 นำหลักสูตรการฝึกอบรมแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงานที่แก้ไข ปรับปรุงแล้ว ไปจัดการอบรมตามตารางที่กำหนดกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

2. นำแบบทดสอบความรู้ไปใช้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

3. นำแบบสอบถามการปฏิบัติงานไปใช้ก่อนและหลังการฝึกอบรม

แบบแผนการดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยการใช้แผนการทดลองแบบ Nonrandomized Control – Group – Pretest – Posttest Design (ลัว่น สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 250)

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง (อบรม)

กลุ่ม	สอบถามก่อน	ทดลอง (อบรม)	สอบถามหลัง
E	T ₁	X	T ₂
C	T ₁	-	T ₂

- E แทน กลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมการเรียนรู้ร่วม
- C แทน กลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึกอบรมการเรียนรู้ร่วม
- X₁ แทน ชุดฝึกอบรมการเรียนรู้ร่วม
- T₁ แทน การทดสอบก่อนการทดลอง
- T₂ แทน การทดสอบหลังการทดลอง

วิธีการดำเนินการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคย ติดต่oprะสานงานกับผู้บริหารโรงเรียน เพื่อวางแผนการจัด อบรมเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์
 2. ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการปฏิบัติงานและแบบทดสอบความรู้ก่อนการจัดอบรม
 3. ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการปฏิบัติงานและแบบทดสอบความรู้ก่อนการจัดอบรม
 4. จัดอบรมให้กับกลุ่มทดลอง จำนวน 1 ครั้ง เวลา 2 วัน รวม 14 ชั่วโมง
 5. ให้กลุ่มทดลองตอบแบบทดสอบความรู้หลังการจัดอบรม
 6. ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบทดสอบความรู้หลังจากจัดอบรม
 7. ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามการปฏิบัติงานหลังการจัดอบรม
 8. ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามการปฏิบัติงานหลังการจัดอบรม
- โดยการกำหนดเวลาดังนี้

ตาราง 2 การดำเนินการทดลอง

รายดำเนินการ	ปีการศึกษา 2545					
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
1. สร้างความคุ้นเคย		25-30				
2. ตอบแบบทดสอบและแบบสอบถามก่อนทดลอง			15-31			
3. จัดอบรม				23-24		

ตาราง 2 (ต่อ)

รายดำเนินการ	ปีการศึกษา 2545					
	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.
4. ตอบแบบทดสอบหลังทดลอง					1	
5. ตอบแบบสอบถามหลังทดลอง					28	
6. นำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีการสถิติ						15-31

การเก็บรวบรวมข้อมูล

- ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้
1. ก่อนทดลอง (จัดอบรม) ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงานไปใช้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน ตอบแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงาน การจัดการเรียนร่วม
 2. ดำเนินการทดลอง (จัดอบรม) โดยผู้วิจัยจัดอบรมด้วยตนเองและเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ คือ ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู และอาจารย์ ศิริวิมล ใจงาม มาบรรยายให้กับกลุ่มทดลอง
 3. นำแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วม ไปให้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมตอบจากการทดลองแล้ว (อบรม) 8 สัปดาห์
 4. แล้วนำคะแนนแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงานไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนของแบบประเมินและแบบสอบถามการจัดการเรียนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนทดลองและหลังทดลอง โดยใช้ t-test Dependent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 104)
2. เปรียบเทียบคะแนนความรู้ของบุคลากรกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test Dependent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 104)
3. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test Independent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 104)

สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล

- ผู้วิจัยนำคะแนนจากแบบทดสอบความรู้และแบบสอบถามการปฏิบัติงานการจัดการเรียนร่วม มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้
1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ยของคะแนนใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 73)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนบุคลากรในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนใช้สูตร (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 79)

$$S = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	NN	แทน	จำนวนบุคลากรในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

1.3 สถิติสำหรับความแตกต่างของคะแนนในแบบประเมินการจัดการเรียนร่วมภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนทดลองและหลังการทดลอง ใช้ t-test Dependent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบ t-test Dependent
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนบุคลากร

1.4 สถิติสำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนในแบบประเมินการจัดการเรียนร่วมภายในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนทดลองและหลังการทดลองใช้ t-test Independent (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 108)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\frac{\sqrt{(n_1 - 1)S_1^2 + (n_2 - 1)S_2^2}}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}$$

- เมื่อ $\bar{X}_1$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 $\bar{X}_2$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 n_1 เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 n_2 เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
 S_1^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
 S_2^2 เป็นความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วม เพื่อเปรียบเทียบความรู้และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาพิเศษ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการเสนอผลการวิเคราะห์และการแปลผล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ต่าง ๆ ดังนี้

N	แทน	จำนวนบุคลากรในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาในการทดสอบ t – test Dependent และ t – test Independent
กลุ่มทดลอง	แทน	บุคลากรที่ได้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรการศึกษาพิเศษ
กลุ่มควบคุม	แทน	บุคลากรที่ไม่ได้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรการศึกษาพิเศษ

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความรู้และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานทางการศึกษาพิเศษของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรการศึกษาพิเศษและบุคลากรที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการศึกษาพิเศษ ซึ่งผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบความรู้ของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมและไม่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษก่อนและหลังการฝึกอบรม ผลปรากฏดังตาราง 3 และตาราง 4

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองและกลุ่ม ควบคุมในการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	df	t
กลุ่มทดลอง					
- ก่อนการฝึกอบรม	10	25.20	5.67	9	-11.43**
- หลังการฝึกอบรม	10	45.50	4.04		

ตาราง 3 (ต่อ)

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	df	t
กลุ่มควบคุม					
ก่อนการฝึกอบรม	10	27.50	3.06	9	0.82
หลังการฝึกอบรม	10	27.20	3.68		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ความรู้ด้านการจัดการเรียนร่วมก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ส่วนกลุ่มควบคุม พบว่า ความรู้ด้านการจัดการเรียนร่วมก่อนและหลังการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4 สรุปผลการเปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมในการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	df	t
ก่อนการฝึกอบรม					
กลุ่มทดลอง	10	25.20	5.67	18	-1.13
กลุ่มควบคุม	10	27.50	3.06		
หลังการฝึกอบรม					
กลุ่มทดลอง	10	45.50	4.04	18	10.60**
กลุ่มควบคุม	10	27.20	3.68		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 4 พบว่า ความรู้ด้านการเรียนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน

ส่วนหลังการฝึกอบรม พบว่า ความรู้ด้านการเรียนร่วมของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมและไม่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาพิเศษก่อนและหลังการฝึกอบรม ผลปรากฏดังตาราง 5 ตาราง 6 ตาราง 7 และตาราง 8

ตาราง 5 การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองในการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
1. มีการปรับ และยืดหยุ่นเกณฑ์การประเมินได้ตามศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล	1.10	.74	ค่อนข้างมาก
2. มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
3. มีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียนแต่ละคน	.80	.42	ค่อนข้างน้อย
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.00	.67	น้อย
5. มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนนักเรียนมีพัฒนาการสามารถเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีปัญหาน้อยที่สุด	1.00	.82	น้อย
6. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองของเด็กปกติเกี่ยวกับการเรียนร่วม	.80	.63	ค่อนข้างน้อย
7. มีการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	.50	.53	ค่อนข้างน้อย
8. มีการสนับสนุนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในคณะกรรมการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.30	.67	ค่อนข้างน้อย
9. มีการรายงานพัฒนาการเด็ก และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปยังผู้ปกครอง	.80	.79	ค่อนข้างน้อย
10. มีการเตรียมเด็กเพื่อการเรียนร่วมในวิชาที่สามารถเรียนได้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้เด็กได้เรียนตามศักยภาพอย่างเหมาะสม	.80	.79	ค่อนข้างน้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
11. มีการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ เพื่อนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้	.70	.67	ค่อนข้างน้อย
12. มีการส่งเสริมความสามารถพิเศษของเด็ก กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกในการแก้ปัญหา และทดลองทำในเนื้อหาวิชาที่ท้าทายความสามารถของเด็ก	.80	.63	ค่อนข้างน้อย
13. มีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กควบคู่ไปกับการมีความรู้	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
14. มีการปรับพฤติกรรม และอารมณ์เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ดี	1.40	.52	ค่อนข้างมาก
15. มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคน	.80	.92	ค่อนข้างน้อย
16. มีการปรับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	.60	.70	ค่อนข้างน้อย
17. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเข้าใจกัน และอยู่ร่วมกันได้โดยช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามสมควร	1.30	.82	ค่อนข้างมาก
18. ใช้ความพยายาม และความอดทนเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาชีวิตเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเรียนรู้ตามศักยภาพได้อย่างสูงสุด	1.20	.63	ค่อนข้างมาก
19. มีการคัดแยกและประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	.30	.48	ค่อนข้างน้อย
20. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	.50	.53	ค่อนข้างน้อย
21. มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.60	.70	ค่อนข้างน้อย
22. มีการวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน	.80	.92	ค่อนข้างน้อย
23. ให้ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้องเหมาะสม	1.40	.70	ค่อนข้างมาก
24. มีการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ละชั้นไม่ข้ามชั้นหรือตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	.50	.53	ค่อนข้างน้อย

ตาราง 5 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
25. ไม่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเปรียบเทียบกับเด็กปกติ	1.10	.99	ค่อนข้างมาก
26. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รู้จักช่วยเหลือตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นเสมอไป	1.00	.94	น้อย
27. จัดทำสรุปผลการสอนเด็กแต่ละคนว่ามีผลความก้าวหน้า อย่างไร	.50	.71	ค่อนข้างน้อย
28. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.80	.42	มาก
29. มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของเด็กแต่ละคน	1.70	.67	มาก

จากตาราง 5 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มทดลอง ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนร่วมอยู่ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นมีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (มีค่า $\bar{X} = 1.80$) ส่วนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ มีการสนับสนุนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและมีการคัดแยกและประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้ (มีค่า $\bar{X} = 0.03$)

ตาราง 6 การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองในการฝึกอบรมตามหลักสูตรการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
1. มีการปรับ และยืดหยุ่นเกณฑ์การประเมินได้ตามศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล	1.60	.70	มาก
2. มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู	1.70	.48	มาก
3. มีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียนแต่ละคน	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.20	.63	ค่อนข้างมาก
5. มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนนักเรียนมีพัฒนาการสามารถเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีปัญหาน้อยที่สุด	1.50	.71	มาก

ตาราง 6 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
6. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองของเด็กปกติเกี่ยวกับการเรียนร่วม	1.40	.70	ค่อนข้างมาก
7. มีการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
8. มีการสนับสนุนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครองเพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.00	.47	น้อย
9. มีการรายงานพัฒนาการเด็ก และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปยังผู้ปกครอง	1.40	.52	ค่อนข้างมาก
10. มีการเตรียมเด็กเพื่อการเรียนร่วมในวิชาที่สามารถเรียนได้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้เด็กได้เรียนตามศักยภาพอย่างเหมาะสม	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
11. มีการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ เพื่อนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้	1.40	.52	ค่อนข้างมาก
12. มีการส่งเสริมความสามารถพิเศษของเด็ก กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกในการแก้ปัญหา และทดลองทำในเนื้อหาวิชาที่ท้าทายความสามารถของเด็ก	1.60	.52	มาก
13. มีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กควบคู่ไปกับการมีความรู้	1.70	.67	มาก
14. มีการปรับพฤติกรรม และอารมณ์เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ดี	1.60	.52	มาก
15. มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคน	1.50	.53	มาก
16. มีการปรับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	1.60	.52	มาก
17. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันได้โดยช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามสมควร	1.40	.70	ค่อนข้างมาก
18. ใช้ความพยายาม และความอดทนเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาชีวิตเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเรียนรู้ตามศักยภาพได้อย่างสูงสุด	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
19. มีการคัดแยกและประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	1.20	.63	ค่อนข้างมาก

ตาราง 6 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
20. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	1.00	.67	น้อย
21. มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	1.20	.63	ค่อนข้างมาก
22. มีการวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน	1.40	.52	ค่อนข้างมาก
23. ให้ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้องเหมาะสม	1.60	.70	มาก
24. มีการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ละขั้นไม่ข้ามขั้นหรือตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	1.60	.52	มาก
25. ไม่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเปรียบเทียบกับเด็กปกติ	1.70	.67	มาก
26. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รู้จักช่วยเหลือตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นเสมอไป	1.70	.67	มาก
27. จัดทำสรุปผลการสอนเด็กแต่ละคนว่ามีผลความก้าวหน้าอย่างไร	1.40	.52	ค่อนข้างมาก
28. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.80	.42	มาก
29. มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเด็กแต่ละคน	1.70	.67	มาก

จากตาราง 6 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรหลังการฝึกอบรมของกลุ่มทดลองปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างมากถึงระดับมาก (มีค่า $\bar{X}$ = 1.00 ถึง 1.80) เป็นส่วนใหญ่และเพิ่มขึ้นจากก่อนการฝึกอบรมทุกข้อ ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (มีค่า $\bar{X}$ = 1.80) ส่วนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ มีการสนับสนุนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้ (มีค่า $\bar{X}$ = 1.00)

ข้อมูลจากตาราง 5 และตาราง 6 อาจสรุปได้ว่า บุคลากรในกลุ่มทดลองมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนร่วมมากขึ้นทุกข้อ

ตาราง 7 การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มควบคุมในการ ฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
1. มีการปรับ และยืดหยุ่นเกณฑ์การประเมินได้ตามศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล	1.50	.53	มาก
2. มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู	1.30	.48	ค่อนข้างมาก
3. มีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียนแต่ละคน	1.10	.57	ค่อนข้างมาก
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.80	.42	ค่อนข้างน้อย
5. มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนนักเรียนมีพัฒนาการสามารถเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีปัญหาน้อยที่สุด	.90	.57	ค่อนข้างน้อย
6. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองของเด็กปกติเกี่ยวกับการเรียนร่วม	.90	.74	ค่อนข้างน้อย
7. มีการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	.60	.70	ค่อนข้างน้อย
8. มีการสนับสนุนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.70	.67	ค่อนข้างน้อย
9. มีการรายงานพัฒนาการเด็ก และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปยังผู้ปกครอง	.90	.88	ค่อนข้างน้อย
10. มีการเตรียมเด็กเพื่อการเรียนร่วมในวิชาที่สามารถเรียนได้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้เด็กได้เรียนตามศักยภาพอย่างเหมาะสม	1.00	.67	น้อย
11. มีการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ เพื่อนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้	1.20	.79	ค่อนข้างมาก
12. มีการส่งเสริมความสามารถพิเศษของเด็ก กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกในการแก้ปัญหา และทดลองทำในเนื้อหาวิชาที่ทำหายความสามารถของเด็ก	1.00	.82	น้อย
13. มีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กควบคู่ไปกับการมีความรู้	1.50	.53	มาก
14. มีการปรับพฤติกรรม และอารมณ์เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ดี	1.10	.57	ค่อนข้างมาก

ตาราง 7 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
15. มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคน	.70	.67	ค่อนข้างน้อย
16. มีการปรับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	.90	.74	ค่อนข้างน้อย
17. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันได้โดยช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามสมควร	1.50	.53	มาก
18. ใช้ความพยายาม และความอดทนเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาชีวิตเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและเรียนรู้ตามศักยภาพได้อย่างสูงสุด	1.10	.57	ค่อนข้างมาก
19. มีการคัดแยกและประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	.90	.74	ค่อนข้างน้อย
20. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	.90	.57	ค่อนข้างน้อย
21. มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.80	.79	ค่อนข้างน้อย
22. มีการวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน	1.00	.82	น้อย
23. ให้ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้องเหมาะสม	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
24. มีการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ละชั้นไม่ข้ามชั้นหรือตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	1.00	.67	น้อย
25. ไม่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเปรียบเทียบกับเด็กปกติ	1.20	.63	ค่อนข้างมาก
26. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รู้จักช่วยเหลือตนเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นเสมอไป	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
27. จัดทำสรุปผลการสอนเด็กแต่ละคนว่ามีผลความก้าวหน้าอย่างไร	1.10	.74	ค่อนข้างมาก
28. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.40	.70	ค่อนข้างมาก
29. มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเด็กแต่ละคน	1.40	.70	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 7 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรก่อนการฝึกอบรมของกลุ่มควบคุม ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนร่วมอยู่ในระดับน้อยเป็นส่วนใหญ่ ยกเว้นมีการปรับและยืดหยุ่นเกณฑ์การ ประเมินได้ตามศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล มีการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กควบคู่ไปกับการ มีความรู้ ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันได้ โดยช่วยเหลือเกื้อกูล กันตามสมควร (มีค่า $\bar{X} = 1.50$) ส่วนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ มีการสนับสนุนผู้ปกครอง ให้เข้ามามีส่วน ร่วมในกระบวนการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษา ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็ก ที่มีความต้องการพิเศษ ครบทุกคน (มีค่า $\bar{X} = 0.70$)

ตาราง 8 การนำเสนอผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรมของกลุ่มควบคุมในการฝึกอบรม ตามหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
1. มีการปรับ และยืดหยุ่นเกณฑ์การประเมินได้ตามศักยภาพของ เด็กเป็นรายบุคคล	1.50	.53	มาก
2. มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู	1.30	.48	ค่อนข้างมาก
3. มีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเหมาะสมกับความต้องการ พิเศษของนักเรียนแต่ละคน	1.10	.57	ค่อนข้างมาก
4. มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ	.80	.42	ค่อนข้างน้อย
5. มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนนักเรียนมีพัฒนาการสามารถ เข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีปัญหาน้อยที่สุด	.90	.57	ค่อนข้างน้อย
6. มีการให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความ ต้องการพิเศษ และผู้ปกครองของเด็กปกติเกี่ยวกับการเรียนร่วม	.90	.74	ค่อนข้างน้อย
7. มีการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาเฉพาะ บุคคล	.60	.70	ค่อนข้างน้อย
8. มีการสนับสนุนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ เรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.70	.67	ค่อนข้างน้อย
9. มีการรายงานพัฒนาการเด็ก และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับ พัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปยังผู้ปกครอง	.90	.88	ค่อนข้างน้อย
10. มีการเตรียมเด็กเพื่อการเรียนร่วมในวิชาที่สามารถเรียนได้โดย จัดเนื้อหาวิชาให้เด็กได้เรียนตามศักยภาพอย่างเหมาะสม	1.00	.67	น้อย
11. มีการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพ เพื่อนำไป ประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้	1.00	.82	น้อย

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
12. มีการส่งเสริมความสามารถพิเศษของเด็ก กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกในการแก้ปัญหา และทดลองทำในเนื้อหาวิชาที่ท้าทายความสามารถของเด็ก	1.00	.82	น้อย
13. มีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กควบคู่ไปกับการมีความรู้	1.50	.53	มาก
14. มีการปรับพฤติกรรม และอารมณ์เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ดี	1.10	.57	ค่อนข้างมาก
15. มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคน	.70	.67	ค่อนข้างน้อย
16. มีการปรับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง	1.10	.88	ค่อนข้างมาก
17. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันได้โดยช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามสมควร	1.60	.70	มาก
18. ใช้ความพยายาม และความอดทนเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาชีวิตเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเรียนรู้ตามศักยภาพได้อย่างสูงสุด	1.10	.57	ค่อนข้างมาก
19. มีการคัดแยกและประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	1.00	.67	น้อย
20. มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ได้	.90	.57	ค่อนข้างน้อย
21. มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	.90	.74	ค่อนข้างน้อย
22. มีการวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน	1.40	.52	ค่อนข้างมาก
23. ให้ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้องเหมาะสม	1.20	.79	ค่อนข้างมาก
24. มีการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ละชั้นไม่ข้ามชั้นหรือตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล	1.10	.57	ค่อนข้างมาก
25. ไม่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเปรียบเทียบกับเด็กปกติ	1.30	.67	ค่อนข้างมาก
26. ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รู้จักช่วยเหลือตนเองไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นเสมอไป	1.30	.67	ค่อนข้างมาก

ตาราง 8 (ต่อ)

กิจกรรมการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	SD	ระดับการปฏิบัติ
27. จัดทำสรุปผลการสอนเด็กแต่ละคนว่ามีผลความก้าวหน้า อย่างไร	1.10	.74	ค่อนข้างมาก
28. มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.40	.70	ค่อนข้างมาก
29. มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับปัญหา และความต้องการของเด็กแต่ละคน	1.40	.70	ค่อนข้างมาก

จากตาราง 8 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรหลังการฝึกอบรมของกลุ่มควบคุม ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนร่วมอยู่ในระดับไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม (มีค่า $\bar{X}$ ตั้งแต่ 0.70 ถึง 1.60) ข้อที่มีการปฏิบัติมากที่สุดได้แก่ ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันได้โดยช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามสมควร (มีค่า $\bar{X} = 1.60$) ส่วนที่มีการปฏิบัติน้อยที่สุดได้แก่ มีการสนับสนุน ผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในขณะทำงานการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคน (มีค่า $\bar{X} = 0.70$)

ข้อมูลจากตาราง 7 และตาราง 8 อาจสรุปได้ว่า บุคลากรในกลุ่มควบคุมมีการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการเรียนร่วมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรม และไม่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรทางการศึกษาพิเศษก่อนและหลังการฝึกอบรม ผลปรากฏดังตาราง 9

ตาราง 9 สรุปผลการเปรียบเทียบผลประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนและหลังการฝึกอบรมของ
กลุ่มควบคุมในการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็ก
ที่มีความต้องการพิเศษ

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S	df	t
ก่อนการฝึกอบรม					
กลุ่มทดลอง	10	25.50	12.39	18	-.91
กลุ่มควบคุม	10	30.90	14.00		
หลังการฝึกอบรม					
กลุ่มทดลอง	10	41.90	10.81	18	4.46**
กลุ่มควบคุม	10	32.00	13.77		

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อน
การฝึกอบรมไม่แตกต่างกัน
ส่วนหลังการฝึกอบรม พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
หลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยที่กลุ่มทดลองมีการปฏิบัติงานด้านการเรียนร่วมสูงกว่ากลุ่มควบคุม อาจสรุปได้ว่าหลักสูตร
การฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่มุ่งเปรียบเทียบความรู้และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อเป็นการพัฒนาให้บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการทดลอง
2. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

สมมติฐานการวิจัย

1. หลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติมีประสิทธิภาพ
2. ความรู้ของบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกัน
3. ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาพิเศษของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนร่วมในจังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2545
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านวังสาร และโรงเรียนประชาสามัคคี ตำบลท่าตาล อำเภอบางกระทุ่ม จังหวัดพิษณุโลก รวมจำนวนบุคลากร 20 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง แบ่งเป็น 2 กลุ่มกลุ่มละ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. หลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. แบบประเมินการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

3. แบบสอบถามการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม

วิธีการทดลอง

ผู้วิจัยดำเนินการทดลอง ดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคย ติดต่อประสานงานกับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อวางแผนการจัดอบรมเป็นระยะ

เวลา 1 สัปดาห์

2. ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามและแบบประเมินก่อนการจัดอบรม
3. ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามและแบบประเมินก่อนการจัดอบรม
4. จัดอบรมให้กับกลุ่มทดลองจำนวน 1 ครั้ง เวลา 2 วัน รวม 14 ชั่วโมง
5. ให้กลุ่มทดลองตอบแบบประเมินหลังการจัดอบรม
6. ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบประเมินหลังจากจัดอบรม
7. ให้กลุ่มทดลองตอบแบบสอบถามหลังการจัดอบรม
8. ให้กลุ่มควบคุมตอบแบบสอบถามหลังการจัดอบรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบคะแนนความรู้ของกลุ่มทดลองก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t - test

Dependent และ t – test Independent

3. เปรียบเทียบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้

t – test Dependent และ t – test Independent

สรุปผล

1. หลักสูตรการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเนื่องจากหลังการฝึกอบรมบุคลากรมีคะแนนความรู้ทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

2. บุคลากรกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วม มีความรู้ทางการศึกษาพิเศษ ก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยหลังการฝึกอบรมบุคลากรมีคะแนนความรู้ทางการศึกษาพิเศษสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม

3. บุคลากรกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วม มีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ส่วนกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญเช่นกัน เนื่องจากอาจใช้เวลาในการปฏิบัติงานสั้นเกินไปและไม่มีการติดตามการปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิด

อภิปรายผล

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความรู้และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรที่ได้รับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการฝึกอบรมบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผลการวิจัย พบว่า

1. บุคลากรกลุ่มทดลองที่ได้รับการฝึกอบรมมีคะแนนความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 2 โดยพบว่าหลังการฝึกอบรมบุคลากรมีคะแนนความรู้สูงกว่าก่อนรับการฝึกอบรมทั้งนี้เนื่องมาจาก

การจัดกิจกรรมการฝึกอบรมเป็นการจัดการโดยอาศัยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การซักถามวิทยากร มีการนำผู้เข้ารับการอบรมไปศึกษาดูงาน และมีการฝึกปฏิบัติด้วย ซึ่งเป็นการจัดการฝึกอบรมที่มีการจัดการการเรียนการสอนที่หลากหลายและก่อนการจัดการฝึกอบรมผู้จัดได้มีการชี้แจงผู้เข้ารับการฝึกอบรมก่อนแล้วนำหลักสูตรการฝึกอบรมให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำไปศึกษาดูก่อนแล้วจึงเข้ารับการฝึกอบรม โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสริมศรี ไชยสร. 2543) กล่าวถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องมีการยืดหยุ่น และมีการใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย (กัลยา สุทธิศิริ. 2539) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการประชุมชี้แจงเกี่ยวกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และมีการศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น (นงนุช สีสันต์. 2539) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนจะต้องมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรโดยใช้วิธีการประชุมชี้แจง

2. บุคลากรกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกอบรมมีคะแนนความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 2 โดยพบว่าหลังการฝึกอบรมบุคลากรมีคะแนนความรู้ไม่ต่างกับก่อนรับการฝึกอบรม ทั้งนี้เนื่องมาจาก

การจัดการฝึกอบรมในครั้งนี้ผู้จัดไม่ได้มีการติดตามในการให้ความรู้แต่อย่างไร ทำให้บุคลากรขาดความรู้และไม่เข้าใจเนื้อหาในหลักสูตร โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (นงนุช สีสันต์. 2539) กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนบุคลากรยังไม่มีความรู้ความสามารถในเนื้อหาของแต่ละวิชาจึงทำให้จัดการเรียนการสอนไม่ดี (กรรณิการ์ เจนพึงพร. 2539) กล่าวถึง การจัดปัจจัยและสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในโรงเรียน ปัญหาที่พบคือ ขาดความรู้และทักษะในการสอน

3. บุคลากรกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนและหลังการฝึกอบรมมีคะแนนแตกต่างกัน โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานในข้อ 3 โดยพบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจาก

การจัดการฝึกอบรมครั้งนี้ใช้เวลาในการฝึกอบรม 2 วันและมีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานหลังการฝึกอบรม 8 สัปดาห์ โดยการฝึกอบรมนั้นผู้จัดได้ทำหลักสูตรการฝึกอบรมและเชิญวิทยากรคือ ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู และอาจารย์ ศิริวิมล ใจงาม มาเป็นวิทยากร นำไปศึกษาดูงานและฝึกปฏิบัติด้วย จึงทำให้กลุ่มทดลองสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติได้โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสริมศรี ไชยสร. 2543) กล่าวถึง การจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องมีการยืดหยุ่น และมีการใช้วิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1. ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มทดลองมีความรู้เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจนหลังการอบรมไปแล้วควรนำหลักสูตรการฝึกอบรมไปขยายผลการอบรมให้บุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาต่อไป เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนที่ได้รับการอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้นและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในโรงเรียนของตนเองได้
- 2. ผลจากการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกลุ่มทดลองก่อนและหลังการฝึกอบรมแตกต่างกัน ผู้วิจัยเห็นว่าการจัดการฝึกอบรมควรจะมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งจะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ได้หลายรูปแบบและสามารถนำไปปฏิบัติในโรงเรียนที่รับผิดชอบได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

- 1. ควรมีการจัดการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอในแต่ละเรื่องเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความแม่นยำในด้านความรู้และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้
- 2. ควรมีการทดลองการใช้สื่อการสอนที่ใช้พัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษในแต่ละประเภทในการจัดฝึกอบรมแต่ละครั้ง
- 3. ควรมีการศึกษาผลของการใช้หลักสูตรการฝึกอบรมเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละหลักสูตรที่ควรพัฒนาให้มีรูปแบบที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบุคลากรในแต่ละท้องถิ่น
- 4. ควรมีการศึกษาถึงเจตคติของบุคลากรที่มีผลจากการฝึกอบรมในแต่ละหลักสูตรที่จัดขึ้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- “กฎกระทรวง ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2537),” (2537). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 111 ตอนที่ 34 ก. หน้า 11-12.
- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544. กรุงเทพฯ :
- โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมอนามัย. (2541). หลักสูตรการอบรมผู้ดูแลและพัฒนาเด็ก (แรกเกิดถึง 3 ปี). กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข. ถ่ายเอกสาร.
- กรณีการ์ เจนพิงพร. (2539). การใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กลุ่มพัฒนาการศึกษา. (2540). “การศึกษาและวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาพิเศษในประเทศไทย,” ใน รายงานการวิจัย. กรมสามัญศึกษา.
- กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กลุ่มวิจัยติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา. (2542). รายงานสภาพการจัดเรียนร่วมสำหรับเด็กพิการในโรงเรียนปกติในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์.
- กัญญา หาญเด่นศิริกุล. (2543). การประเมินหลักสูตรทหารชั้นสัญญาบัตรกองการศึกษา กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ ปริญญาศาสตรมหาบัณฑิต. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กัลยา สุทธิศิริ. (2539). แนวโน้มของหลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษาในทศวรรษหน้า (พ.ศ.2549). วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กิ่งแก้ว ปาจารย์. (2542). การประเมินปัญหาของเด็กพิการในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ. กรุงเทพฯ : กรีนพรีน.
- เกรียงศักดิ์ เขียวยิ่ง. (2543). การบริการทรัพยากรมนุษย์. พิมพ์ครั้งที่ 2. ขอนแก่น : คลังนาวิทยา.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2540). สอนให้เป็นอัจฉริยะตามแนวโน้มไอแมกนิส. กรุงเทพฯ : ที.พี.พรีน.
- แก้วตา คณะวรรณ. (2535). การสร้างหลักสูตร. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คณะกรรมการผลิตและบริหารชุดวิชา. (2536). การวิจัยหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- คณะอนุกรรมการคัดเลือกและจำแนกความพิการเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). คู่มือการคัดแยกและส่งต่อคนพิการเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะอนุกรรมการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). “แผนพัฒนาการศึกษา (พ.ศ. 2543-2549) ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คัตนวงค์ มณีศรี และ สมหวัง พิชยานุวัฒน์. (2540). “อิทธิพลของพ่อแม่ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปณิธานทางการศึกษาและอัตมโนทัศน์ของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 เขตกรุงเทพมหานคร,” ใน รายงานผลการวิจัย. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จงกลณี ชุตินาเทวินทร์. (2542). การฝึกอบรมเชิงพัฒนา. กรุงเทพฯ : บริษัทเอสพีวีจำกัด.

- จรรยา สุวรรณทัต. (2531, กันยายน). "คุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย," ใน รายงานการสัมมนา. ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เจษฎา พานิชพันธุ์. (2540). สภาพการใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ของ โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วิทยานิพนธ์. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์. (2539). การพัฒนาหลักสูตร : หลักการและแนวทางปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อลีนเพรส.
- ฉลวย จตุกุล และ จิราวรรณ รัชโยธิน. (2539). "การวิเคราะห์ประเมินผลโครงการอบรมทักษะ การเป็นพ่อแม่เด็กปัญญาอ่อน," ใน รายงานการวิจัย. โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- ฉลอง มาปรีดา. (2538). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ฉันทนา ภาคองกข และ คนอื่น ๆ. (2541). "การสร้างชุดฝึกอบรมพ่อแม่เพื่อพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพ," รายงานการวิจัย. สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชวลา เขียรธนู และ กัลยา สุตะบุตร. (2538). ความรู้เรื่องภาวะปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ : กองโรงพยาบาล ราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- ชาญ สวัสดิ์สาลี. (2539). คู่มือฝึกฝึกอบรมมืออาชีพ. กรุงเทพฯ : นำทางการพิมพ์.
- ชูชัย สมितिไกร. (2542). การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูศักดิ์ จันทยานนท์. (2543, 28 มิถุนายน). "การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยครอบครัว ชุมชนและองค์กรเอกชน," ใน เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา. โรงแรมนารายณ์ กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐกานต์ ต่อเจริญ. (2540). การทดลองเตรียมความพร้อมด้วยเกมการศึกษาเรื่องสีและรูปทรงสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับก่อนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดนัย ไชยโยธา. (2534). หลักการเรียนรู้ในสถาบันการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอ.เอส.พรินต์ติ้งเฮาส์.
- ดนัย เทียนพุฒ. (2540). กลยุทธ์การพัฒนาคนสำหรับนักฝึกอบรมมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์บุ๊คแบงก์.
- . (2541). การบริหารทรัพยากรบุคคลในทศวรรษหน้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- . (2540). กลยุทธ์การพัฒนาคน : ไขปัญหาคาใจนักฝึกอบรม. กรุงเทพมหานคร : สุรพิมพ์.
- ดรุณี รุจกรกานต์ และ คนอื่น ๆ. (2537). "การสร้างหลักสูตรอบรมเยาวชนให้เป็นผู้นำในการรณรงค์ ป้องกันการติดเชื่อเอดส์," ใน รายงานการวิจัย. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ดารณี ฐานะภูมิ. (2542). การเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กปัญญาอ่อนระดับชั้นอนุบาล. กรุงเทพฯ : กองโรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต.
- ดุจเดือน พันธมนาวิน และ คนอื่น ๆ. (2536). "พัฒนาการทางอารมณ์สังคมของมารดาและเด็ก ก่อนวัยเรียน," ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ทวีป อภิสัท. (2538). เทคนิคการเป็นวิทยากรและการฝึกอบรม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ดันอ้อ.

- ธรรมบุญ รวีผ่อง และ คนอื่น ๆ. (2543). คู่มือการสอน เรื่อง ทักษะเบื้องต้นในการให้คำปรึกษาผู้ปกครอง เด็กที่มีความต้องการพิเศษ สำหรับนักศึกษาการศึกษาพิเศษและสำหรับโครงการฝึกอบรมครู และหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง. ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏ มหาสารคาม.
- รัชชัย ชัยจิรฉายกุล. (2530). การพัฒนาหลักสูตรจากแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต.
- . (2540). การพัฒนาหลักสูตร และวิทยวิธีทางการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ธีระ รุญเจริญ. (2538). การจัดการฝึกอบรมด้านการบริหาร. ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- นงนุช สีสันต์. (2539). การจัดหลักสูตรภาษาอังกฤษชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นนทวัฒน์ สุขผล. (2543). คู่มือปฏิบัติการฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : เอ็กเซเปอร์เน็ต.
- บรรลุ ศิริพานิช และ คนอื่น ๆ. (2526). รายงานการวิจัยเรื่องระบอบวิชาของคณพิการและผู้สูงอายุใน ประเทศไทย พ.ศ. 2525. ม.ป.ท.
- บุญเลิศ ไพรินทร์. (2538). เทคนิคเพื่อการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทักษะและทัศนคติ. กรุงเทพฯ : ไร่ไทยเพรส.
- ประกอบ คุณารักษ์ และ คนอื่น ๆ. (2531). โครงสร้างการศึกษารูปแบบความร่วมมือของชุมชน (คณะกรรมการศึกษา) ต่อการพัฒนาคุณภาพของการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอช เอ็น การพิมพ์.
- ประเวศ วะสี. (2542). เอลูกรักคืนมา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์หมอมวลชน.
- ประหยัด ภูหนองโอง. (2538, 10 มีนาคม). "วิสัยทัศน์ทางการศึกษาสำหรับคนพิการไทยในยุค โลกาภิวัตน์," ใน เอกสารประชุมสัมมนา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ องค์การสหประชาชาติ กรุงเทพมหานคร.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2539). "การประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ," ใน เอกสารประกอบโครงการเรียนร่วมของเด็กพิการ. คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร. ถ่ายเอกสาร.
- . (2540). "แนวทางการจัดการศึกษาพิเศษของประเทศไทย," ใน รายงานวิจัยประกอบร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ.
- . (2541). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พีเออาร์ต แอนด์พริ้นติ้ง.
- . (2542). การเรียนร่วมระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ : ไร่ไทยเพรส.
- . (2541). "การจัดการศึกษาพิเศษแบบไม่จำแนกประเภทในโรงเรียนชนบทไทย," ใน รายงานวิจัยการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรสวรรค์ วสันต์. (2539). "ความจริงเกี่ยวกับกลุ่มอาการดาวน์," ใน เอกสารประกอบการอบรมโครงการให้การศึกษแก่ครอบครัวเด็กกลุ่มดาวน์และบุคลากรทางการแพทย์. กรุงเทพฯ : คณะแพทยศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
- "พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542," (2542). หมวดที่ 2 สิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาใน มาตรา 10. ถ่ายเอกสาร.

- “พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534,” (2534). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 108 ตอนที่ 205 หน้า 18 – 19.
- พัฒนา สุขประเสริฐ. (2541). *กลยุทธ์ในการฝึกอบรม*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พิชัย ลิขิตพัฒน์ไพบูลย์. (2543). *ผู้จัดการฝึกอบรมมืออาชีพ*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- พิสมัย ถิระแก้ว. (2533). *หลักสูตรประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เพ็ญแข ลิมศิลา. (2542). *ปัญหาทางจิตใจของเด็กพิการที่ได้รับการเลี้ยงดูไม่เหมาะสม : ในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ*. กรุงเทพฯ : กรีนพรีน.
- ปิญโญ สาธร. (2520). *การบริหารการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ศ.ส.การพิมพ์.
- มลิวลัย ธรรมแสง. (2543, 15-18 กรกฎาคม). “สรุปแนวโน้มและปัญหาสำคัญในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในประเทศสหรัฐอเมริกา,” ใน *เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับแก้ไขคู่มือและแนวทางในการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ*. โรงแรมนครพิงค์พาเลซ เชียงใหม่.
- มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ. (2543). *การช่วยเหลือเด็กพิการระยะแรกเริ่ม : สู่การเรียนรู้ร่วม*. กรุงเทพฯ : เบญจผล.
- เมตตา ท่งสิบสาม. (2534). *การบริหารหลักสูตรของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี*. วิทยานิพนธ์. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธชัย – อุทัยวรรณ เณลิมชัย และ กลุ่มบ้านเรียนปัญญากร. (2543). “รูปแบบและพัฒนาการการศึกษาโดยครอบครัวในสังคมไทย,” ใน *รายงานการวิจัย*. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี.
- รัชนิ เตภาพงศ์. (2539). *การใช้หลักสูตรคณิตศาสตร์ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- รัชนิวัลย์ จุลบาท. (2539). *การดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น กลุ่มงานและพื้นฐานอาชีพ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6 ของสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- โรงพยาบาลราชานุกุล กรมสุขภาพจิต. (2539). *คู่มือการฝึกอบรมทักษะการเป็นพ่อแม่เด็กปัญญาอ่อน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). *สถิติวิทยาทางการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิชาการ.
- วัชรีย์ ร่วมคิด. (2539). *พัฒนาการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในประเทศไทย ระหว่างปี พ.ศ. 2411-2538*. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วัชรุณี คมกฤษ และ คนอื่น ๆ. (2538). “ความสัมพันธ์ระหว่างสุขภาพเด็ก 3 – 5 ปี กับบทบาทการเลี้ยงดูเด็กของครอบครัวในแหล่งชุมชนแออัด เขตเทศบาลเมือง จังหวัดขอนแก่น,” ใน *รายงานการวิจัย*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วันชัย เตชพรรุ่ง. (2538). *101 วิธีสู่ความเป็นยอดผู้จัดการฝ่ายผลิต*. กรุงเทพฯ : เอช.เอ็น.กรุ๊ป.

- วิจิตร อาวะกุล. (2540). *การฝึกอบรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชิต สุรัตน์เรืองชัย. (2534). *การพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์สำหรับครูประถมศึกษา*. ปรินญานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วีระชัย บุญคำมูล. (2533). *ปัญหาการหลักสูตรของโรงเรียนเทศบาลในเขตการศึกษา 9*. วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- ศรียา นิยมธรรม. (2542). *เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้*. กรุงเทพฯ : สถาบันสร้างสรรค์ศักยภาพสมอง ศรีเอทีเฟเบอร์.
- คันสนีย์ จันทรคุปต์ และคณะ. (2542, มีนาคม). "สมองมหัศจรรย์แห่งการเรียนรู้," *สานปฏิรูป*. 2(3) : ไม่มีเลขหน้า.
- ศิริชัย กาญจนาวาสี. (2542). *การประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3. (2542). "รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองคนพิการ ในเขตพื้นที่บริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา," ใน *รายงานการวิจัย*. กองการศึกษาเพื่อคนพิการ กรมสามัญศึกษา.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 10. (2542). *สารสนเทศ ปีงบประมาณ 2542*. กรมสามัญศึกษา.
- ศูนย์วิทยบริการ. (2542). "การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จังหวัดเชียงใหม่," ใน *รายงานการวิจัย*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สงัด มโนเชียวพินิจ. (2542). "ความผิดปกติในการสื่อความหมายของเด็กสมองพิการ" ใน *การฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิการ*. กรุงเทพฯ : กรีน พรินท์.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. (2541). "การสำรวจข้อมูลพื้นฐานคนพิการในวัยเรียนและก่อนวัยเรียน," ใน *เอกสารทางวิชาการหมายเลข 230*. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. ศาลายา
- สมคิด บางโม. (2544). *เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม*. กรุงเทพฯ : วิทยพัฒน์.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). *การจัดการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2543). *การประชุมสมัชชาผู้ปกครอง ครู ผู้บริหาร เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิเศษ ปี 2000*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2540). "บทบาทสถาบันครอบครัวในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก (แรกเกิดถึง 6 ปี) : บนเส้นทางแรงงานอพยพจากอีสานสู่ กรุงเทพมหานคร," ใน *รายงานการวิจัย*. สำนักนายกรัฐมนตรี.
- (2543). *แนวทางการจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2541). *หลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- (2541). *รายงานการดำเนินงานการจัดการศึกษาเรียนร่วม*. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2532). "การพัฒนาหลักสูตรอบรมบุคลากรในโรงเรียนอนุบาลเอกชน," ใน *รายงานการวิจัย*. หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาสมรรถภาพคนพิการ กรมประชาสงเคราะห์. (2538). "วิสัยทัศน์ทางการศึกษา
สำหรับคนพิการในยุคโลกาภิวัตน์," ใน เอกสารรายงานผลที่ได้จากการสัมมนา เมื่อวันที่ 10
มีนาคม 2538 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ. กรุงเทพฯ : องค์การสหประชาชาติ
กรุงเทพมหานคร.

สุชาติ ณะเพทย์. (2543). ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโรงเรียนบ้านนาโคบน
กิ่งอำเภอบ้านลา จังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

สุมิตร คุณานุกร. (2518). หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์.

เสริมศรี ไชยสร. (2543). "หลักเกณฑ์และรูปแบบการพัฒนาหลักสูตรที่พึงประสงค์ในระดับอุดมศึกษา,"
ใน รายงานการวิจัย. กรุงเทพฯ. ทบวงมหาวิทยาลัย.

Beauchamp, G. A. (1975). *Curriculum Theory*. 3 rd ed. Wilmette, Illinois : The Kagg Press.

Doll, A. (1978). *Curriculum Improvement : Decision Making and Process*. 4th ed. Boston : Allyn
and Bacon.

Good, Carter V. (1973). *Dictionary of Education*. 3rd ed. New York : McGraw-Hill.

Nadler, L. (1982). *Designing Training Programs : The Critical Events Model*. Reading Mass :
Addison-Wesley.

Newman, Phillip R. and Barbara M. Newman. (1983). *Psychology*. Illinois : The Dorsey Press.

Odiorne, Geroge L. (1970). *Training by Objectives : An Economic Approach to Management
Training*. New York : The Macmillan Company.

Olver, A.L. (1977). *Curriculum Improvement : A Guide to Problems, Principles, and Process*.
2nd ed. New York : Harper & Row.

Otoolc, B. and McConkey, R. (eds), (1995). *Innovations In Developing Countries for People with
Disabilities*. Lisieux Hall Publications.

Posner, G. J. (1992). *Analyzing the Curriculum*. New York : McGraw-Hill.

Pratt, David. (1994). *Curriculum Planning : A Handbook for Professionals*. Austin, Texas :
Harcourt Brace College Publishers.

Rae, L. (1998). *Using Training Aids in Training and Development; A Practical Guide for Trainers
and Presenters*. London; Kogan page.

Reigelrth, C. M. (1987). *Instructional Theories in Action : Lessons Illustrating Selected Theories and
Models*. New Jersey : Lawrence Erlbaum Associates.

Romiszowaski, A. J. (1988). *Designing Instructional Systems*. 4th ed. New York : Nichols
Publishing Company.

Rynton, R and Pareek, V. (1983). *Training for Development*. Illinois : The Dorsey Press.

Saylor, J. G. and Others. (1981). *Curriculum Planning for Better Teaching and Learning*.
4th ed. New York : Holt, Rinehart and Winston.

Tanner, D. and Tanner, L. N. (1980). *Curriculum Development : Theory into Practice*. 2nd ed.
New York : Macmilan.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบทดสอบความรู้ก่อน - หลังการอบรม

แบบทดสอบความรู้ ก่อน – หลังการอบรม
เรื่อง การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา

คำชี้แจง ให้เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว

1. ครูการศึกษาพิเศษซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงิน พ.ค.ศ. จะต้องใช้เวลาสอนกี่คาบต่อสัปดาห์
 - ก. 10 คาบ / สัปดาห์
 - ข. 15 คาบ / สัปดาห์
 - ค. 18 คาบ / สัปดาห์
 - ง. 22 คาบ / สัปดาห์
2. ครูการศึกษาพิเศษจะได้รับเงิน พ.ค.ศ. เดือนละเท่าไร
 - ก. 1,500 บาท
 - ข. 2,000 บาท
 - ค. 2,500 บาท
 - ง. 3,000 บาท
3. ครูเสริมวิชาการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องปฏิบัติหน้าที่เพิ่มเติมอีกกี่คาบต่อสัปดาห์
 - ก. 5 คาบ
 - ข. 6 คาบ
 - ค. 7 คาบ
 - ง. 8 คาบ
4. ครูประจำชั้นห้องเรียนร่วม ครู 1 คน จะต้องมีนักเรียนอย่างน้อยกี่คน
 - ก. 3 คน
 - ข. 4 คน
 - ค. 5 คน
 - ง. 6 คน
5. ข้อใดเป็นนโยบายในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - ก. ขยายการศึกษาโดยเน้นให้ความรักเป็นหลัก
 - ข. ขยายการศึกษาโดยเน้นการควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด
 - ค. การขยายโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 9 ปี
 - ง. การขยายโอกาสให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี
6. นโยบายในการจัดการศึกษาพิเศษ มีเจตนารมณ์อย่างไร
 - ก. มีการผลิตอุปกรณ์การสอนให้มากขึ้น
 - ข. มีการผลิตและพัฒนาคุณภาพของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มากขึ้น
 - ค. มีการสร้างอาคารสถานที่ให้มีคุณภาพมากขึ้น
 - ง. มีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มากขึ้น

7. นโยบายในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระยะแรกเริ่มคือ
 - ก. ส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาในส่วนที่เกี่ยวข้อง
 - ข. จัดบริการความสะดวก
 - ค. บริการให้ได้รับการช่วยเหลือตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ
 - ง. ให้ได้รับเงินสนับสนุน
8. นโยบายด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะเน้นลักษณะใด
 - ก. เน้นการเรียนตามชอบใจ
 - ข. เน้นด้านอาชีพ
 - ค. เน้นคุณธรรม
 - ง. เน้นการเรียนรู้ร่วม
9. ห้องเสริมวิชาการ หมายถึง
 - ก. ห้องที่ครูพิเศษใช้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - ข. ห้องสมุด ห้องโสตฯ สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - ค. ห้องเก็บสื่ออุปกรณ์ของโรงเรียนที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนปกติ
 - ง. ห้องที่ประกอบด้วยสื่ออุปกรณ์ เอกสาร และอื่นๆ สำหรับการเรียนการสอนเพิ่มเติม
10. ข้อใดเป็นคำจำกัดความที่ถูกต้องของการเรียนรู้ร่วม
 - ก. การเรียนร่วมกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษหลายประเภท
 - ข. การเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยครูที่มีความรู้ด้านการศึกษาพิเศษ
 - ค. การเรียนร่วมกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 2 ประเภทมาเรียนร่วมกัน
 - ง. การเรียนร่วมกันระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติในโรงเรียนปกติ
11. ข้อใดเป็นประโยชน์ของการเรียนรู้ร่วม
 - ก. ให้โอกาสแก่เด็กทุกคนได้เรียน
 - ข. ประหยัดงบประมาณของรัฐบาล
 - ค. ลดภาระเรื่องการเดินทางของผู้ปกครองและนักเรียน
 - ง. ถูกทุกข้อ
12. ข้อใด ไม่ใช่ ประโยชน์ของการเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - ก. ได้เรียนรู้ภาวะทางสังคมจากเด็กปกติ
 - ข. ได้มีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา
 - ค. ได้รับความเท่าเทียมกันในด้านการวัดและประเมินผล
 - ง. ได้รับบริการจากครูเวียนสอน
13. ถ้าท่านมีหน้าที่รับผิดชอบงานการศึกษาพิเศษในโรงเรียนท่านคิดว่าข้อใดสำคัญที่สุด
 - ก. ผู้ปกครอง
 - ข. ผู้บริหาร
 - ค. ครูการศึกษาพิเศษ
 - ง. นักเรียนปกติและนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

14. การจัดเตรียมบุคลากรเพื่อการเรียนร่วมควรทำสิ่งใดเป็นอันดับแรก
 - ก. เพื่อนักเรียน
 - ข. อบรมครูผู้สอน
 - ค. อบรมครูแนะแนว
 - ง. เจตคติของผู้บริหาร
15. ความเข้าใจในข้อใด **ไม่ถูกต้อง** เกี่ยวกับครูเสริมวิชาการ
 - ก. มีหน้าที่สอนเด็กในชั้นเรียนพิเศษ
 - ข. บริการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษตลอดเวลาตามที่ได้ต้องการ
 - ค. สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเติมจากที่ได้เรียนแล้วในห้องเรียนปกติ
 - ง. ประสานงานและให้คำแนะนำแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
16. ปัจจัยสำคัญที่สุดที่จะทำให้การเรียนร่วมประสบความสำเร็จคือข้อใด
 - ก. งบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ
 - ข. ความร่วมมือของผู้ปกครองนักเรียน
 - ค. ความรู้ทางการศึกษาพิเศษของครูผู้สอน
 - ง. เจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียน
17. บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการในการจัดการเรียนร่วมคือข้อใด
 - ก. ครูเวียนสอน
 - ข. ครูที่ปรึกษา
 - ค. ครูแนะแนว
 - ง. นักกายภาพบำบัด
18. หน้าที่ของนักกายภาพบำบัดคือข้อใด
 - ก. การฝึกการทรงตัวและการเคลื่อนไหว การหดตัวของกล้ามเนื้อ
 - ข. การฝึกให้กระดูกแข็งแรง
 - ค. การฝึกให้สมองที่ผิดปกติดีขึ้น
 - ง. การฝึกให้พฤติกรรมเรียบร้อยขึ้น
19. จุดมุ่งหมายของการคัดแยกเด็กในการเรียนร่วมคืออะไร
 - ก. เพื่อการบริหารงานด้านบุคลากร
 - ข. เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก
 - ค. เพื่อแยกเด็กแต่ละประเภทออกจากกัน
 - ง. ข้อ ก และ ข ถูกต้อง
20. เพื่อให้การคัดแยกเด็กมีความรอบคอบและเที่ยงตรงยิ่งขึ้น ควรดำเนินการอย่างไร
 - ก. ใช้แบบเครื่องมือคัดแยก
 - ข. ใช้แบบสำรวจพฤติกรรม
 - ค. ใช้แบบสำรวจปัญหาในการเรียน
 - ง. ใช้ในรูปแบบคณะกรรมการการศึกษาพิเศษ

21. การจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษควรจัดอย่างไร
- จัดลักษณะเดียวกับเด็กปกติ เพียงแต่ให้ดูสวยงามน่าสนใจสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - ดัดแปลงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
 - จัดโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีราคาแพงเพราะมีคุณภาพดีกว่า
 - จัดอย่างไรก็ได้เพราะเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะไม่ค่อยเคลื่อนไหว
22. การเตรียมสภาพแวดล้อมด้านบุคลากรควรคำนึงถึงอะไร
- ความรู้ ความเข้าใจ และยอมรับ
 - ความคล่องแคล่วว่องไว
 - ความแข็งแรง ความอดทน ขยัน
 - ความมีอารมณ์ขันเข้มแข็ง ไม่อ่อนไหว
23. หน้าที่ของนักกิจกรรมบำบัดคือข้อใด
- การฝึกการใช้มือและการใช้นิ้วมือในการทำกิจกรรม
 - การค้นหาข้อบกพร่องของเด็ก
 - การฝึกผู้มีปัญหาทางจิตโดยใช้กิจกรรมบำบัด
 - การฝึกด้านพฤติกรรมเพื่อการบำบัด
24. นักดนตรีบำบัดช่วยฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กในด้านใด
- ด้านพฤติกรรม
 - ด้านสังคม
 - ด้านสมอง
 - ด้านจิตใจ อารมณ์ การปรับตัว
25. ครูเสริมวิชาการ มีหน้าที่อย่างไร
- ฝากสอนไปกับครูสอนในชั้นเรียน
 - สอนรวมกับครูสอนปกติ
 - สอนเพิ่มเติมจากที่เรียนในห้องปกติ
 - สอนเวียนตามโรงเรียนที่มีเด็กพิเศษ
26. ครูเวียนสอน มีหน้าที่อย่างไร
- เวียนสอนระหว่างห้องเรียนในโรงเรียน
 - สอนสลับกับครูสอนปกติ
 - สอนโดยเวียนให้นักเรียนมาเรียนเป็นชั่วโมงผลัดกันไป
 - เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่งหรือหลายๆ โรงเรียน
27. เด็กปัญญาเลิศมีลักษณะอย่างไร
- เข้าใจสิ่งเป็นรูปธรรมแต่ไม่เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม
 - มีความคิดรวบยอดในการหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ช่างสังเกต
 - ชอบทะเลาะวิวาทกับเพื่อน เนื่องจากพูดไม่ค่อยเข้าใจกับเพื่อน
 - ชอบโอ้อวด เนื่องจากมีความรู้มากกว่าคนอื่น

28. เด็กประเภทใด มีลักษณะชอบสังคม เป็นมิตรกับคนทั่วไปและมีความเป็นผู้นำ

- ก. เด็กปกติในชั้นเรียนร่วม
- ข. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
- ค. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- ง. เด็กปัญญาเลิศ

29. เด็กประเภทใด มีลักษณะรับรู้จากการสัมผัส

- ก. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- ข. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
- ค. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- ง. เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

30. เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็นมีลักษณะตรงกับข้อใด

- ก. ตามองไม่เห็นหนึ่งข้าง
- ข. ตาเป็นต้อกระจก
- ค. เดินชนหรือสะดุดวัตถุสิ่งของ
- ง. ชอบจ้องมองหน้าผู้อื่น

31. เด็กออทิสติก มีพฤติกรรมอย่างไร

- ก. ชอบทะเลาะวิวาทกับผู้อื่น
- ข. พูดเก่งใช้ศัพท์สูง
- ค. ไม่แสดงอารมณ์ตอบสนองกับผู้อื่น
- ง. ไม่ตรงต่อเวลา

32. พฤติกรรมทางสังคมของเด็กออทิสติกคือข้อใด

- ก. หินเรียนบ่อย
- ข. ทำร้ายเพื่อน
- ค. โกรธง่าย ฉุนเฉียว
- ง. กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว

33. เด็กประเภทใดมีปัญหาในการอ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง

- ก. เด็กที่มีความบกพร่องทางสภาพทางสังคม
- ข. เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
- ค. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
- ง. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย แขน และขา

34. เด็กประเภทใดแสดงอาการมองหาแหล่งที่มาของเสียงไม่ได้

- ก. เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม
- ข. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
- ค. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
- ง. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

35. เด็กประเภทใดมีกล้ามเนื้อหรือร่างกายบิดเบี้ยวขณะเคลื่อนไหว
- เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางสมอง
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม
36. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายอันเนื่องมาจากสมองเป็นอัมพาต มีลักษณะอย่างไร
- มักจะไม่ทำกิจกรรมด้วยตนเอง
 - ทำอะไรไม่ค่อยได้ลื้มง่าย
 - มีอาการกระตุก ขณะเคลื่อนไหว
 - ปฏิบัติตามคำสั่งครูไม่ได้
37. เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมมีลักษณะอย่างไร
- ไม่รับผิดชอบในการทำงาน
 - มีพฤติกรรมแปลกๆ
 - ชอบแต่งตัวให้สวยงามกว่าคนอื่น
 - ชอบมีปัญหาเกี่ยวกับสิ่งที่ไม่ควรกลัว
38. อาการโกรธง่าย ฉุนเฉียว พุดจากหยาบคาย เป็นลักษณะของเด็กประเภทใด
- เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
39. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีลักษณะเด่นอย่างไร
- ไม่รับผิดชอบในการทำงาน
 - มีพัฒนาการช้าทุกด้าน
 - มีความวิตกกังวลง่าย
 - ไม่ทำกิจกรรมด้วยตนเอง
40. ไม่เข้าใจในสิ่งที่เขื่อนามธรรมเป็นลักษณะของเด็กประเภทใด
- เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางสภาวะทางสังคม
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
41. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้มีลักษณะอย่างไร
- มองดูสิ่งของอย่างเพลิดเพลิด
 - หมกมุ่นวนเวียนอยู่แต่ในตนเองโดยไม่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
 - กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัว
 - ยึดติดกับสิ่งของจนไม่สามารถเปลี่ยนได้

42. มีความคิดอ่านที่แปลกและไม่เป็นจริง เป็นลักษณะของเด็กประเภทใด
- เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
43. เด็กสมาธิสั้น มีลักษณะอย่างไร
- ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้
 - มีความจำในสิ่งที่ชอบเป็นพิเศษ
 - มีปัญหาในการสื่อสารและแปลความหมาย
 - การเคลื่อนไหวและการทรงตัวไม่ดี
44. มีช่วงความสนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ น้อย เป็นลักษณะของเด็กประเภทใด
- เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม
 - เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้
 - เด็กสมาธิสั้น
45. การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรยึดหลักการในการประเมินผลการเรียนอย่างไร
- วัดความรู้ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้กับเด็กทั้งชั้น
 - ใช้ข้อสอบมาตรฐาน เพื่อความเชื่อมั่นของผลการวัด
 - ดูผลการปฏิบัติงานตามคำสั่งเท่านั้น
 - วัดผลตามความสามารถของเด็กแต่ละคน
46. การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูควรปฏิบัติอย่างไร
- ใช้เกณฑ์เปรียบเทียบกับเด็กปกติ
 - กำหนดเกณฑ์เป็นระดับขั้นของทักษะ
 - ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น
 - ถูกทุกข้อ
47. การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูควรปฏิบัติอย่างไร
- ครูผู้สอนคนใดคนหนึ่งเป็นผู้ให้คะแนน
 - ครูผู้สอนร่วมกับเด็กในชั้นเรียนเป็นผู้ให้คะแนน
 - ครูหลายคนร่วมกันให้คะแนน
 - ใช้เกรดตามเกณฑ์ปกติให้คะแนน
48. ครูควรยึดหลักการยืดหยุ่นในการทดสอบเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างไร
- ลดจำนวนเพื่อนให้น้อยลง
 - ให้เพื่อนคนอื่นช่วยทำข้อสอบ
 - ให้เด็กทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา
 - ให้ผู้ปกครองเป็นคนช่วยในการสอบ

49. ปรัชญาการศึกษาพิเศษ คือข้อใด

- ก. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องจัดตามความต้องการของสังคม
- ข. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องเหมาะสมกับความสามารถของเด็ก
- ค. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องจัดตามหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ
- ง. การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องจัดตามโรงเรียนต้องการ

50. “เด็กแต่ละคนมีพื้นฐานและความสามารถต่างกัน” เป็นแนวคิดด้านใด

- ก. ด้านหลักสูตรการเรียนรู้
- ข. ด้านการประเมินผล
- ค. ด้านการศึกษาพิเศษ
- ง. ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป

ภาคผนวก ข
แบบสอบถามการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา

แบบสอบถามการปฏิบัติงาน
ของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา

แบบสอบถาม
แบบสอบถามการปฏิบัติงานของครูในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของ
โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ชื่อผู้ตอบ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามการปฏิบัติงานของครู ในการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ
- 1.1 ส่วนที่ 1 แบบสอบถามให้ท่านเลือกแสดงความคิดเห็นโดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลง
ในช่องคะแนนที่ตรงกับความคิดเห็นและการปฏิบัติงานของท่านมากที่สุด ซึ่งความหมายของคะแนนมีดังนี้
- 2 หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติมาก
 - 1 หมายถึง ท่านได้ปฏิบัติน้อย
 - 0 หมายถึง ท่านไม่ได้ปฏิบัติ

แบบสอบถามชุดนี้มี 1 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ข้อ 1 - 27

ตัวอย่าง การแสดงความคิดเห็นในการจัดการเรียนการสอน

รายการ	ท่านได้ปฏิบัติมาก - น้อยในระดับใด		
A. ด้านการจัดการเรียนการสอน	2	1	0
(1) การนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู	✓		

คำอธิบาย

- คำตอบ ✓ ในช่องการกรอกข้อมูลตามระดับการปฏิบัติ อันดับคะแนน 2 แสดงว่า ผู้ตอบมีความ
คิดเห็นว่าการปฏิบัติมาก ในการเก็บข้อมูลตามรายการนี้
- 1.2 ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับ ด้านการจัดการเรียนการสอน

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความกรุณาของท่าน

นายสรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์
ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1

รายการ	ทำได้ดีมาก - น้อยในระดับ		
ด้านการจัดการเรียนการสอน	2	1	0
(1) มีการปรับ และยืดหยุ่นเกณฑ์การประเมินได้ตามศักยภาพของเด็กเป็นรายบุคคล			
(2) มีการนำผลการประเมินไปพัฒนาผู้เรียนและการสอนของครู			
(3) มีการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเหมาะสมกับความต้องการพิเศษของนักเรียนแต่ละคน			
(4) มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ			
(5) มีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องจนนักเรียนมีพัฒนาการสามารถเข้าเรียนร่วมกับนักเรียนปกติได้อย่างมีปัญหาน้อยที่สุด			
(6) มีการให้ความรู้ ความเข้าใจกับผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และผู้ปกครองของเด็กปกติเกี่ยวกับการเรียนร่วม			
(7) มีการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล			
(8) มีการสนับสนุนผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมในคณะทำงานการเรียนร่วมและในการจัดตั้งชมรมหรือสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ			
(9) มีการรายงานพัฒนาการเด็ก และข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปยังผู้ปกครอง			
(10) มีการเตรียมเด็กเพื่อการเรียนร่วมในวิชาที่สามารถเรียนได้โดยจัดเนื้อหาวิชาให้เด็กได้เรียนตามศักยภาพอย่างเหมาะสม			
(11) มีการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาตนเองในด้านวิชาชีพเพื่อนำไปประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้			
(12) มีการส่งเสริมความสามารถพิเศษของเด็ก กระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออกในการแก้ปัญหา และทดลองทำในเนื้อหาวิชาที่ท้าทายความสามารถของเด็ก			
(13) มีการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กควบคู่ไปกับการมีความรู้			
(14) มีการปรับพฤติกรรม และอารมณ์เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้ดี			

รายการ	ท่านได้ปฏิบัติมาก - น้อยในระดับ		
	2	1	0
ด้านการจัดการเรียนการสอน			
(15) มีการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษครบทุกคน			
(16) มีการปรับแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลและแผนการสอนเฉพาะบุคคล เพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง			
(17) ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติเข้าใจกันและอยู่ร่วมกันได้โดยช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามสมควร			
(18) ใช้ความพยายาม และความอดทนเพื่อช่วยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้พัฒนาชีวิตเพื่ออยู่ในสังคมอย่างมีความสุข และเรียนรู้ตามศักยภาพได้อย่างสูงสุด			
(19) มีการคัดแยกและประเมินเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ได้			
(20) มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่างๆ ได้			
(21) มีการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ประกอบการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ			
(22) มีการวางแผนพัฒนาตนเองและพัฒนางานการจัดการเรียนการสอน			
(23) ให้ความรัก ความเข้าใจ และเอาใจใส่เด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างถูกต้องเหมาะสม			
(24) มีการพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ละขั้นไม่ข้ามขั้นหรือตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล			
(25) ไม่นำเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปเปรียบเทียบกับเด็กปกติ			
(26) ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รู้จักช่วยเหลือตนเอง ไม่จำเป็นต้องพึ่งพาผู้อื่นเสมอไป			
(27) จัดทำสรุปผลการสอนเด็กแต่ละคนว่ามีผลความก้าวหน้าอย่างไร			
(28) มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ			
(29) มีการปรับปรุงวิธีการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของเด็กแต่ละคน			

ส่วนที่ 2

ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับ
ด้านการจัดการเรียนการสอน

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ภาคผนวก ค

หลักสูตรการฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ

หลักสูตรการฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ

คำนำ

หลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษนี้เป็นหลักสูตรที่นิสิตปริญญาโทของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุงร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้เนื้อหาของหลักสูตรทันสมัย และปรับปรุงกระบวนการฝึกอบรม โดยยึดนโยบายประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนประถมศึกษาที่จัดการสอนในรูปแบบเรียนร่วม เพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจ และมีเจตคติที่ดีต่องานการศึกษาพิเศษ ตลอดจนสามารถนำความรู้ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน อันจะส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนได้พัฒนาตนเองตามความต้องการจำเป็นของแต่ละคน และพึ่งพาตนเองได้เป็นผลทำให้สามารถอยู่ในสังคมได้ อย่างปกติสุข

ดังนั้นผู้จัดทำได้ทำหลักสูตรนี้ขึ้นมาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ครูผู้สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับความรู้เพิ่มเติมและนำไปปฏิบัติในงานที่ตนเองรับผิดชอบได้อย่างเหมาะสมตามความต้องการจำเป็นของเด็กแต่ละคน

สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์
นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาเอกการศึกษาพิเศษ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำแนะนำในการใช้หลักสูตรฝึกอบรม

1. หลักสูตรฝึกอบรมครูการศึกษาพิเศษ เป็นหลักสูตรเตรียมครูผู้สอนและจะสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ที่เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาตามพระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2533 หรือครูผู้สนใจงานการศึกษาพิเศษ

2. เนื้อหาวิชาของหลักสูตร มี 3 ภาค คือ

ภาคที่ 1 ความรู้เชิงวิชาการ เป็นความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษ หลักการศึกษาพิเศษ การจัดการเรียนร่วมในโรงเรียนประถมศึกษา การทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

ภาคที่ 2 การปฏิบัติและนำความรู้ไปใช้ เป็นการนำความรู้ทางการศึกษาพิเศษและการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทไปสู่การปฏิบัติและการนำความรู้ไปใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

ภาคที่ 3 การประเมินผลเป็นการประเมินผลผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรนี้ ซึ่งกำหนดไว้ 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ประเมินผลภาคความรู้เชิงวิชาการ และขั้นตอนที่ 2 เป็นการประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ที่โรงเรียน

3. การฝึกอบรม กำหนดเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้สอนและจะสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทต่าง ๆ ซึ่งเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผู้เข้ารับการอบรมภาคความรู้เชิงวิชาการด้วยวิธีการฝึกอบรม เรื่องการจัดการศึกษาพิเศษ

ขั้นตอนที่ 2 ผู้เข้ารับการอบรมที่ผ่านเกณฑ์การประเมินผลภาคความรู้เชิงวิชาการ เมื่อกลับไปปฏิบัติงานการศึกษาพิเศษ จะมีการประเมินผลการนำความรู้ไปใช้ในโรงเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ระเบียบ ก.ค.
ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ
และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม
พ.ศ. 2539

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523 และโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลัง ก.ค. จึงกำหนดระเบียบว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษสำหรับข้าราชการครู ซึ่งดำรงตำแหน่งครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ 1 ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ. 2539”

ข้อ 2 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 16 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2539 เป็นต้นไป

ข้อ 3 ให้ยกเลิกระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2534 และระเบียบ ก.ค. ว่าด้วยเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษของครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม พ.ศ. 2535

ข้อ 4 เงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งที่มีเหตุพิเศษตามระเบียบนี้ ให้เรียกโดยย่อว่า เงิน “พ.ค.ศ.”

ข้อ 5 ในระเบียบนี้คำว่า เงิน “พ.ค.ศ.” หมายความว่า เงินเพิ่มพิเศษตามระเบียบนี้ ที่จ่ายควบกับเงินเดือนแก่ครูการศึกษาพิเศษ และหรือครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม

“คนพิการ” หมายความว่า คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญา หรือทางจิตใจ ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวงสาธารณสุข ออกตามความในมาตรา 4 และมาตรา 20 แห่งพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

“ครูการศึกษาพิเศษ” หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษตามประเภทที่กำหนดไว้ และได้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนในสถานศึกษาที่เปิดสอนเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษของทางราชการ และหรือในความควบคุมของทางราชการ

“ครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม” หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งเรียนร่วมในโรงเรียนสอนคนปกติ และได้ปฏิบัติหน้าที่ทำการสอนหรือปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนในสถานศึกษาของทางราชการ และหรือในความควบคุมของทางราชการ

“ครูประจำชั้นพิเศษ” หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยแยกทำการสอนเป็นห้องเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะและทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น

“ครูเสริมวิชาการ” หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอยู่ประจำห้องเสริมวิชาการการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่สอนเสริม ช่วยเหลือแก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกายให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในชั้นเรียนร่วมกับคนปกติ

“ครูประจำชั้นเรียนร่วม” หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษและหรือปฏิบัติงานในชั้นเรียนให้กับเด็กปกติที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมทำหน้าที่เป็นครูประจำชั้น และปฏิบัติหน้าที่ครูเสริมวิชาการให้

“ครูเงินสอน” หมายความว่า ข้าราชการครูซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ อยู่ประจำศูนย์เสริมวิชาการการศึกษาพิเศษ มีหน้าที่สอนเสริมช่วยแก้ไขปัญหา และพัฒนาทักษะด้านสติปัญญา อารมณ์ สังคม และร่างกายให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนในชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติในโรงเรียนที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน

ข้อ 6 ครูการศึกษาพิเศษซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงิน “พ.ค.ศ.” จะต้องมีความชำนาญทางการศึกษาพิเศษหรือเป็นผู้ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษ ตามหลักสูตรที่ ก.ค. รับรอง โดยมีเวลาทำการสอนดังนี้

6.1 ข้าราชการครูตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้สอนในหน่วยงานทางการศึกษาและได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ ต้องมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 18 คาบ (คาบละ 50 นาที)

6.2 ข้าราชการครูตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารและให้การศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในฐานะผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ ต้องมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 8 คาบ (คาบละ 50 นาที)

6.3 ข้าราชการครูตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้บริหารและให้การศึกษาในหน่วยงานทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้าสถานศึกษาในโรงเรียนที่เปิดสอนเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษต้องมีเวลาทำการสอนไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 คาบ (คาบละ 50 นาที)

ข้อ 7 ครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่จะได้รับเงิน “พ.ค.ศ.” กรณีเรียนร่วม ได้แก่ ครูการศึกษาพิเศษที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นครูประจำชั้นพิเศษ ครูเสริมวิชาการ ครูเงินสอนที่มีเวลาทำการสอนและหรือมีเวลาปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 18 คาบ (คาบละ 50 นาที) หรือครูประจำชั้นเรียนร่วมที่มีเวลาทำการสอน และหรือมีเวลาปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้กับเด็กปกติที่มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมตามเวลาปฏิบัติงานปกติ ไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 18 คาบ (คาบละ 50 นาที) และต้องปฏิบัติหน้าที่ครูเสริมวิชาการให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มเติมอีกไม่น้อยกว่าสัปดาห์ละ 5 คาบ (คาบละ 50 นาที) และมีวุฒิปริญญาทางการศึกษาพิเศษ หรือเป็นผู้ผ่านการอบรมด้านการศึกษาพิเศษหลักสูตรที่ ก.ค. รับรอง และจะต้องรับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษในจำนวนอัตรา ครู : นักเรียนตามหลักเกณฑ์อย่างน้อยดังนี้

ครูประจำชั้นพิเศษกรณีเรียนร่วม 1 คน : นักเรียนไม่น้อยกว่า 6 คน

ครูเสริมวิชาการกรณีเรียนร่วม 1 คน : นักเรียนไม่น้อยกว่า 6 คน

ครูประจำชั้นเรียนร่วมและได้ปฏิบัติหน้าที่ครูเสริมวิชาการ 1 คน : นักเรียน ไม่น้อยกว่า 3 คน

ครูเงินสอนกรณีเรียนร่วม 1 คน : ไม่น้อยกว่า 2 โรงเรียน : นักเรียนไม่น้อยกว่า 3 คน

ข้อ 8 เงิน “พ.ค.ศ.” ให้จ่ายเดือนละ 2,000 บาท ในกรณีปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมได้เต็มเดือนให้จ่ายเงิน “พ.ค.ศ.” ตามส่วนจำนวนวันที่ได้รับเงินเดือนในระหว่างปฏิบัติหน้าที่นั้น

ข้อ 9 ครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วม ผู้ใดจะได้รับเงิน “พ.ค.ศ.” ให้เป็นไปตามที่ ก.ค. อนุมัติ

ข้อ 10 ในกรณีที่ไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ครูการศึกษาพิเศษ และครูการศึกษาพิเศษกรณีเรียนร่วมให้งดจ่ายเงิน “พ.ค.ศ.”

ข้อ 11 ให้ประธาน ก.ค. รักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ 18 เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2539

(ลงชื่อ) ชิงชัย มงคลธรรม

(นายชิงชัย มงคลธรรม)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการซึ่งรัฐมนตรีมอบหมาย
ประธาน ก.ค.

เจตนารมณ์ แนวคิด และนโยบายการจัดการศึกษา สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1. เจตนารมณ์

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษฉบับนี้ วางอยู่บนพื้นฐานความตระหนักในการรับผิดชอบต่องานพื้นฐานของเด็ก เยาวชน และประชาชนไทยทุกคน ที่จะได้รับการศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถเต็มตามศักยภาพของตน เด็กที่มีความต้องการพิเศษถือเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีศักยภาพเพียงพอที่จะมีความรู้ความสามารถประกอบอาชีพพึ่งพาตนเองได้ ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ทั้งการช่วยเหลือสร้างสรรค์สังคมได้เช่นเดียวกับคนทั่วไป หากเขาเหล่านั้นได้รับการพัฒนาอย่างถูกต้องเต็มตามศักยภาพ โดยส่งเสริมให้มีการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในวัยเรียนให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี ทุกคนมีการผลิตและพัฒนาคุณภาพของครู อาจารย์ บุคลากรในด้านนี้ให้มากขึ้น มีการพัฒนาวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งพัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. แนวคิด

ความจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในประเทศไทยเริ่มต้นมาประมาณ 60 ปีแล้ว ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาแก่คนตาบอด โดยสตรีชาวอเมริกัน ชื่อนางสาวเจนนิเฟอร์ คลอฟิลด์ ชาวอเมริกัน ซึ่งนับเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยภาคเอกชน

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการได้ก่อตั้งการศึกษาพิเศษ ซึ่งปัจจุบัน ได้แก่ กองการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดกรมสามัญศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2495 หรือประมาณ 47 ปีมาแล้ว และมีการจัดตั้งโรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะความพิการขึ้น จนปัจจุบันมีจำนวน 41 แห่ง และได้ขยายการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมขึ้นในโรงเรียนสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน

* หนังสือที่ ศธ 0205/1629 ลงวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2542 เรื่อง ปีการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี ลงนามโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายปัญญา เกสรทอง) ของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกรมสามัญศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม จำนวนบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่ได้รับการศึกษายังมีไม่มากนัก จากการสำรวจข้อมูลในปีการศึกษา 2540 โดยกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พบว่า *เด็กที่มีความต้องการพิเศษในวัยเรียน (กลุ่มอายุ 3-21 ปี) มีอยู่จำนวนประมาณ 150,000 คน ในจำนวนนี้มีเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เข้าเรียนประมาณ 30,000 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 20 เพราะปัญหาในการจัดระบบการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ความขาดแคลนบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ความจำกัดของงบประมาณ รวมทั้งสื่อ เทคโนโลยี และนวัตกรรมการศึกษา

ปัจจุบัน ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนางานการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษมากขึ้น ทั้งนี้สืบเนื่องจากหลักสิทธิมนุษยชนที่เน้นความเสมอภาคและโอกาส จึงได้มีการบัญญัติรับรองสิทธิทางการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติการศึกษา

แห่งชาติ ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่มีความต้องการพิเศษไทย นโยบายรัฐบาล และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 43 ระบุว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” มาตรา 55 ระบุว่า “บุคคลซึ่งพิการหรือทุพพลภาพ มีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะและความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และมาตรา 80 วรรคสองระบุว่า “รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้”

2.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 10 วรรคสอง กำหนดให้ “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีโอกาสหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน” วรรคสาม กำหนดให้ “การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในวรรคสามให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง”

2.3 ปฏิญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่มีความต้องการพิเศษไทย ตามมติคณะรัฐมนตรี ลงวันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2541 ซึ่งสรุปประเด็นสาระสำคัญได้ดังนี้

2.3.1 การรับรองสิทธิเสรีภาพ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ มีสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ มีสิทธิแสดงความคิดเห็น

2.3.2 การเปิดโอกาสในด้านต่าง ๆ

ด้านการเมือง การปกครอง กำหนดให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง มีสิทธิเข้าร่วมในการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย และแผนงานทุกด้านที่เกี่ยวกับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษในระดับชาติ และท้องถิ่น

ด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพ เด็กที่มีความต้องการพิเศษและครอบครัวมีสิทธิได้รับการดูแลและบริการฟื้นฟูสมรรถภาพตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกเริ่มพบความพิการ โดยการสนับสนุนจากรัฐในทุกด้าน และต้องจัดอย่างสอดคล้องกับความต้องการของแต่ละบุคคล

ด้านการศึกษา เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพทุกระดับ ทุกรูปแบบ ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยไม่มีการกีดกัน จำกัดเลือกปฏิบัติหรือข้อยกเว้นใด ๆ

ด้านการอาชีพและการจ้างงาน เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิและโอกาสได้รับการเตรียมความพร้อม ด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพ และการจ้างงาน โดยได้รับค่าตอบแทน สวัสดิการความก้าวหน้าทัดเทียมกับคนทั่วไป

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นจากรัฐ เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับสิ่งดังกล่าว เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้เช่นเดียวกับบุคคลทั่วไป

ด้านข้อมูลข่าวสาร เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับและเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร

ทุกชนิด ด้วยสื่อทุกประเภทที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิ ศักยภาพ และความสามารถเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

2.3.3 การคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคล เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิได้รับการปกป้องคุ้มครองจากการคุ้มครองทางเพศ การทำร้ายร่างกาย จิตใจ การเอาเปรียบหรือแสวงหาผลประโยชน์ใด รวมทั้งสิทธิที่จะอยู่ร่วมกับครอบครัว ชุมชน

2.4 นโยบาย เมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2540 นโยบายการพัฒนาคนและสังคม ข้อ 2.6.8 ด้านอื่น ๆ (2) ระบุว่า “ดูแล พัฒนา ผู้ด้อยโอกาสเฉพาะกลุ่มบุคคลที่สมควรได้รับการดูแลเป็นพิเศษ เช่น คนชรา ผู้ยากไร้ บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ หรือทุพพลภาพ โดยสนับสนุนให้ได้รับการศึกษา การฝึกอาชีพการจ้างงานและนันทนาการตามควรแก่กรณี เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้อย่างภาคภูมิใจและดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข”

2.5 มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2542 เห็นชอบให้ปี 2542 เป็น “ปีการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ”

2.6 มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 6 กรกฎาคม 2542 เห็นชอบในมาตรการการจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษดังนี้

2.6.1 การกำหนดยุทธศาสตร์การดำเนินงาน กำหนดว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพเพียงพอ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติ พึ่งพาตนเองได้

การจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีวัตถุประสงค์ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างปกติ และประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ

เป้าหมายการดำเนินงานได้แก่ มุ่งขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในวัยเรียนขั้นพื้นฐาน 12 ปี ผลผลิตและพัฒนาคุณภาพของครู อาจารย์ บุคลากร สื่อ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก พัฒนาระบบการบริหารจัดการ ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถประกอบอาชีพได้ และกระจายอำนาจการจัดการศึกษาให้แกท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ได้แก่ ให้สถานศึกษาเพิ่มการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้ผู้ที่ไม่สามารถเข้าชั้นเรียนปกติได้รับการศึกษาพิเศษ การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย ให้ผลิตพัฒนาครูท้องถิ่น และส่งเสริมให้มีการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย

2.6.2 การกำหนดโครงสร้างการบริหาร

2.6.2.1 ให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษแห่งชาติ

2.6.2.2 ให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา

2.6.2.3 ให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษ (เพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ) ประจำจังหวัด

2.6.2.4 ให้สถานศึกษาของรัฐและเอกชนจัดบริการการศึกษาแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยจัดแบบเรียนร่วมหรือแยกชั้นเรียนในโรงเรียนเรียนร่วม หรือเป็นโรงเรียนพิเศษเฉพาะเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

ในการกำหนดโครงสร้างการบริหารได้มีคณะกรรมการพัฒนาระบบบริหารการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งได้จัดทำโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ พร้อมทั้งจัดทำบทบาทหน้าที่โครงสร้างการบริหารงานจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในระดับสถานศึกษา และได้นำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งในโครงสร้างระดับชาติของการบริหารจัดการศึกษาเพื่อ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เสนอ 2 ทางเลือกคือ

ทางเลือกที่ 1 ให้เป็นหน่วยงานมีคณะกรรมการการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจะดูแล กลุ่มเป้าหมายนักเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดี

ทางเลือกที่ 2 ให้เป็นหน่วยงานมีคณะกรรมการการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งจะดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ต่ำกว่าปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี และยังส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรมได้

ที่ประชุมคณะกรรมการปฏิรูปการศึกษามีมติให้จัดการบริหารเช่นเดียวกับนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ ให้ขึ้นกับเขตพื้นที่การศึกษา และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ส่วนในกรณีที่ต้องการช่วยเหลือสนับสนุนเน้นพิเศษ เช่น มีความพิการซ้อนให้จัดศูนย์ช่วยเหลือประสานงานส่งเสริมและมีการวิจัยและพัฒนา

2.7 ศูนย์สื่อ “สื่อ” หมายความว่า สื่อทางการศึกษาได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีทางการศึกษาหรือเครื่องมือช่วยให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม เกิดความเข้าใจดีขึ้น และรวดเร็ว ศูนย์สื่อควรจัดให้อยู่ในศูนย์การศึกษาพิเศษด้วย

3. นโยบายและมาตรการในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

จากแนวคิดในการปฏิรูปการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนเงื่อนไขสำคัญที่กล่าวข้างต้น จึงมีนโยบายที่มุ่งเน้นการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมกลุ่มผู้บริหาร กลุ่มผู้ด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานบังเกิดผลที่เป็นรูปธรรม สามารถนำไปสู่การปฏิบัติและมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรกำหนดนโยบายและมาตรการในการจัดการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังต่อไปนี้

นโยบายข้อ 1

ด้านบริการการศึกษา ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มคือ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ และให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ในหลักสูตรสายสามัญ และให้ฝึกวิชาชีพเพิ่มเติมไปด้วย เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถพัฒนาตนเองให้เพียงพอที่จะพึ่งตนเองได้ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและประเทศชาติ

มาตรการ

1.1 จัดให้มีศูนย์หรือหน่วยบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกวัย ที่พบความพิการและครอบครัว

1.2 ให้การสงเคราะห์แก้ปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาและการประกอบอาชีพ โดยจัดบริการ การศึกษาเสริมสร้างทักษะทางสังคมและเตรียมความพร้อมก่อนทำงาน และบริการแนะแนวอาชีพให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีทักษะ สามารถพึ่งตนเองได้และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

1.3 จัดทำคู่มือในการเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทสำหรับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

1.4 ยกระดับหน่วยงานที่รับผิดชอบด้านการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบโดยเฉพาะ

นโยบายข้อ 2

ด้านการจัดการศึกษา ต้องจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน โดยขยายการบริการทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน เน้นการเรียนรู้ร่วมและการจัดให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของความพิการ

มาตรการ

2.1 จัดบริการการศึกษาให้แก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทและทุกระดับการศึกษา ตั้งแต่วัยก่อนเรียนโดยจัดให้มีโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึงและมีโอกาสได้รับการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต ทั้งในด้านอาชีพและสายสามัญจนถึงระดับอุดมศึกษา ซึ่งอาจจัดในลักษณะสถานศึกษาพิเศษ เฉพาะความพิการหรือเรียนร่วมในสถานศึกษา

2.2 กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ความพิการทางการศึกษา

2.3 ให้มีคณะกรรมการในการจัดทำเครื่องมือในการประเมินหรือวินิจฉัย และให้บริการทางการศึกษา

2.4 เร่งรัดสนับสนุนให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษผู้พลาดโอกาสทางการศึกษาได้รับการศึกษาอย่างเหมาะสมกับศักยภาพ

นโยบายข้อ 3

ด้านการรับนักเรียน ให้ปรับกฎระเบียบเกี่ยวกับการรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกคน โดยจัดบริการช่วยเหลือตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการให้ทั่วถึงทั้งในเขตเมืองและชนบท จัดทำทะเบียนเพื่อรับรองความต้องการพิเศษที่ต้องได้รับการช่วยเหลือตามกฎหมายกระทรวงศึกษาธิการที่ว่าด้วย สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกในการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

มาตรการ

3.1 จัดสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารทุกชนิด

3.2 จัดทำเกณฑ์มาตรฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ตามอาคารสถานที่ของสถานศึกษาและเครื่องช่วยพิเศษในการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 นำเทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษาที่ทันสมัยมาใช้หรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับความพิการพิเศษ

3.4 จัดสิ่งอำนวยความสะดวกและให้โอกาสบุคคลที่มีความต้องการพิเศษได้ใช้สถานที่เล่นกีฬา และนันทนาการร่วมกับคนทั่วไป

3.5 จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษระดับชาติที่มีสถานที่ บุคลากร สื่อและทรัพยากร เพื่อให้บริการสนับสนุนการศึกษาพิเศษตามสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

3.6 ให้นำหน่วยงานของรัฐซึ่งผลิตสื่อการเรียนการสอนของคนทั่วไป ผลิตและให้บริการสื่อสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

3.7 สนับสนุนให้ทุนอุดหนุนแก่หน่วยงานที่ผลิตสื่อสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

3.8 ให้เงินทุนสวัสดิการเพื่อบุคคลที่มีความต้องการพิเศษนำไปจัดหาสื่อด้วยตนเอง

นโยบายข้อ 4

ด้านหลักสูตร ต้องปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้สอดคล้องกับประเภทและระดับของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยให้ผู้เรียนเป็นหลักในกระบวนการเรียนรู้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากการฝึกปฏิบัติให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท สามารถสื่อความหมายและปรับตัวกิจกรรมให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

มาตรการ

4.1 พัฒนาเนื้อหาและรูปแบบการเรียนการสอนให้ได้ประโยชน์สูงสุด โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและสอดคล้องกับศักยภาพความสามารถ ความต้องการ การสร้างทักษะอื่น ทดแทนทักษะที่บกพร่อง และข้อจำกัดของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภทและทุกระดับการศึกษา รวมทั้งต้องมีลักษณะหลากหลาย โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลให้เหมาะสมแก่วัยและศักยภาพ

4.2 จัดให้มีการวิจัยและพัฒนาแบบการบริหารจัดการเรียนร่วม การผลิตและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน การซ่อมบำรุงอุปกรณ์พิเศษและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

4.3 บรรจุเนื้อหาการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในหลักสูตรวิชาชีพครูทุกโปรแกรม

4.4 พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนวิธีการสอนและการประเมินผล การศึกษาทุกระบบ เพื่อให้สอดคล้องกับการดำรงชีวิตและเหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท

4.5 สนับสนุนการพัฒนาภาษามือให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษตลอดจนจัดให้มีและพัฒนาล่ามภาษามือ

4.6 บรรจุเนื้อหาเรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษในการศึกษาทั่วไปทุกระดับ โดยเฉพาะเรื่อง การป้องกันความพิการและการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเหมาะสม

นโยบายข้อ 5

ด้านการบริหารการศึกษา ให้มีคณะกรรมการดำเนินงานจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษในกระทรวง การศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นหน่วยประสานกลางและกำกับการบริหาร โดยประสานกับกรมและจังหวัดและระดมความร่วมมือจากสถานศึกษา และสถานพยาบาลมาร่วมกันจัด และต้องสำรวจจำนวนบุคคลที่มีความต้องการพิเศษให้ตรงความเป็นจริง รวมทั้งประชาสัมพันธ์ให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้าใจถึงการบริการทางการศึกษาและฝึกอบรมพ่อแม่ให้รู้จักดูแลลูกที่มีความต้องการพิเศษตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการ

มาตรการ

5.1 จัดให้มีและพัฒนากลไกที่จะเชื่อมโยงและประสานงานในลักษณะเครือข่ายระหว่างหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ให้ร่วมกันดำเนินการให้การจัดการศึกษาบุคคลที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

5.2 เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อสร้างเจตคติที่ดีแก่ครอบครัวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ครูผู้ปกครองนักเรียนและบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้อง

5.3 จัดให้มีอาสาสมัครทำการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่การจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตามตำบลและตามหมู่บ้าน

5.4 ประชาสัมพันธ์และจัดกิจกรรมผลงานด้านการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและที่มีความสามารถในการศึกษาผ่านสื่อมวลชน

5.5 จัดให้มีศูนย์สารสนเทศ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และศูนย์รวมสื่อสำหรับการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษและวิจัยค้นคว้าเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์เรื่องบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

นโยบายข้อ 6

ด้านทรัพยากร ให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรและวิชาการแก่สถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษและให้ภาคเอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพทั่วถึงและมีประสิทธิภาพโดยจะพิจารณาให้หน่วยงานการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจพัฒนาไปเป็นองค์กรมหาชนในอนาคต หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรการ

6.1 ให้การสนับสนุนแก่ชุมชนและครอบครัวในการดูแลเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ไม่สามารถเข้าศึกษาในระบบ ทั้งนี้ให้มีระบบการส่งต่อที่ถูกต้อง

6.2 ให้ทุนสนับสนุนการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและบุตรของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษที่ยากจน เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสให้แก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

6.3 ปรับเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณให้สามารถจัดการศึกษาให้บุคคลที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

6.4 จัดงบประมาณด้านการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพิ่มขึ้น โดยใช้ความจำเป็น มาตรฐานของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภทเป็นเกณฑ์การพิจารณา

6.5 จัดงบประมาณแก่สถานศึกษาและหน่วยงานเอกชนที่จะจัดหรือจัดบริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6.6 ให้จัดเงินเพิ่มพิเศษแก่บุคลากรที่ทำงานกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งมีความชำนาญเฉพาะความพิการ เช่น การเป็นล่ามภาษามือ การฝึกความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมและการเคลื่อนไหวแก่คนตาบอด และการอ่านและเขียนอักษรเบรลล์ เป็นต้น

นโยบายข้อ 7

ด้านบุคลากร ให้สถาบันอุดมศึกษาลิขิตครูการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ มีคุณภาพและให้มีรายวิชาการการศึกษาพิเศษในหลักสูตรฝึกหัดครู รวมทั้งเน้นการพัฒนาครูประจำการให้มีเทคนิคการสอนที่ทันสมัยตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

7.1 จัดให้มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกด้านโดยเฉพาะด้านบริหาร นวัตกรรม และเทคโนโลยี

7.2 จัดให้มีการฝึกอบรมครูและเจ้าหน้าที่การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษในทุกระดับและทุกระบบและครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนเรียนร่วมหรือโรงเรียนการศึกษาพิเศษทั้งก่อนประจำการ และระหว่างประจำการอย่างทั่วถึงและต่อเนื่อง ตลอดจนจัดให้มีการศึกษาดูงานและให้ทุนการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้นแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อให้มีความชำนาญเฉพาะความพิการแต่ละประเภท

7.3 ปรับเกณฑ์ในเรื่องอัตรากำลังและการพิจารณาความดีความชอบของบุคลากรและเจ้าหน้าที่ทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของรัฐที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาของเอกชนให้มีความก้าวหน้าในหน้าที่การงานเช่นเดียวกับผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาของรัฐ

7.4 ส่งเสริมคนพิการซึ่งมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ ให้ทำงานเป็นบุคลากรเกี่ยวกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะผู้ไม่มีวุฒิทางด้านวิชาชีพครู

7.5 จัดให้มีศูนย์ครูเดินสอนสำหรับโครงการเรียนร่วมในโรงเรียนที่ขาดครูการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษระบบประจำ ตลอดจนจัดให้มีครูการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทำหน้าที่ครูสอนเสริมในสถานศึกษาเรียนร่วมทุกระดับชั้น

7.6 จัดให้มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษา และการบริหารการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เพียงพอและมีคุณภาพ

นโยบายข้อ 8

ด้านการประเมินคุณภาพ จัดให้มีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการศึกษาเพื่อสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยเฉพาะ และมีระบบประเมินคุณภาพผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา โดยมีคณะกรรมการร่วมประเมินประกอบด้วยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง องค์กรของบุคคลที่มีความต้องการพิเศษและผู้ปกครอง

มาตรการ

8.1 พัฒนาระบบการสำรวจข้อมูลและรายงานผล การประเมินผลและการติดตามผล ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารงาน

8.2 จัดให้มีการศึกษาวิจัยเพื่อรวบรวมสถิติบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษา โดยให้มีแผนงานที่ชัดเจน ด้านการสร้างเครื่องบ่งชี้ทางการศึกษาเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท การอบรมครูและเจ้าหน้าที่ในการใช้เครื่องมือ การสำรวจและรวบรวมข้อมูลสถิติเพื่อนำมาใช้ในการจัดทำแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

8.3 จัดให้มีเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพสำหรับการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

8.4 จัดให้มีการติดตามประเมินผลการศึกษา เพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระบบเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

นโยบายข้อ 9

ด้านการส่งเสริมเอกชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนและองค์กรเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกระดับ ทุกระบบ และทุกรูปแบบ โดยรัฐให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ และบุคลากรให้เท่าเทียมกับการจัดการศึกษาของรัฐ

มาตรการ

9.1 สนับสนุนองค์กรอาสาสมัครเกี่ยวกับการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ดำเนินงานอย่างจริงจัง หรือสนับสนุนให้ประชาชน ครู นักศึกษา และนักเรียนเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

9.2 จัดงบประมาณเป็นพิเศษให้เอกชนที่มีส่วนในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยรัฐบาลสนับสนุน เช่น งบประมาณจัดตั้งและบริหารศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของเอกชน บัณฑิตทุนการศึกษาซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับสภาพของเด็กที่มีความต้องการพิเศษหรือส่งครูไปช่วยทำการสอน เป็นต้น

9.3 ส่งเสริมให้เอกชนและหน่วยงานผลิตสื่อทั่วไปช่วยผลิตสื่อการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ให้เงินอุดหนุนอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต ตลอดจนบุคลากร เป็นต้น

9.4 ส่งเสริมให้เอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการกีฬาและนันทนาการให้แก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษอย่างกว้างขวาง

ยุทธศาสตร์ในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

1. วิสัยทัศน์

คนพิการเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพเพียงพอ ดำรงชีวิตได้อย่างปกติ พึ่งพาตนเองได้ มีการพัฒนาที่ยั่งยืน ไม่เป็นภาระต่อเศรษฐกิจและสังคม

2. วัตถุประสงค์หลัก

2.1 เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี อย่างทั่วถึง และไม่เสียค่าใช้จ่าย

2.2 อยู่ในสังคมได้อย่างปกติ

2.3 สามารถประกอบอาชีพได้ตามศักยภาพ

3. เป้าหมาย

3.1 การขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่อยู่ในวัยเรียน ขั้นพื้นฐาน 12 ปี

3.2 จัดตั้งศูนย์การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3.3 การผลิตและพัฒนาคุณภาพของครูอาจารย์ บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา

3.4 การพัฒนาการวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอน วิธีการเรียนการสอน อุปกรณ์ สื่อ และสิ่งอำนวยความสะดวก

3.5 ส่งเสริมให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษสามารถประกอบอาชีพในสังคมได้ตามศักยภาพ

3.6 พัฒนาระบบการบริหาร การจัดการระบบการศึกษาพิเศษ

3.7 การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้แก่องค์กรในท้องถิ่น

4. ยุทธศาสตร์หลัก

4.1 ใช้กฎหมายเป็นกลไกในการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.2 ให้สถานศึกษาที่เป็นสถานศึกษาเฉพาะความพิการ สถานศึกษาเรียนร่วม หรือ สถานศึกษาที่มีชื่อเรียกเป็นอย่างอื่น เพื่อการรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีสิทธิ ทางเลือก โอกาสที่จะเข้าศึกษาได้ทุกประเภท ทุกระดับการศึกษา

4.3 ให้มีการผลิตและพัฒนาครู-อาจารย์ และบุคลากรเฉพาะความพิการให้มากขึ้น

4.4 ให้มีการวิจัยเพื่อปรับปรุงหลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4.5 ให้มีระบบการจัดการเพื่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีคุณภาพ

4.6 ให้มีกลไกการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น

การเรียนรู้ร่วม

ความหมาย

การเรียนรู้ร่วม เป็นวิธีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้เรียนร่วมกับเด็กปกติ เพื่อส่งเสริมให้เด็กเหล่านี้ได้มีโอกาสเรียนรู้ ตามรูปแบบที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างปกติสุข

การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติ ทำให้หลายลักษณะ คือ

การเรียนรู้ร่วมเต็มเวลา (Mainstreaming) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ได้มีโอกาสเรียนในชั้นเดียวกันกับเด็กปกติทุกอย่างตลอดเวลาที่เด็กอยู่ในโรงเรียน และได้รับบริการการเรียนการสอนและบริการนอกห้องเรียนเช่นเดียวกับเด็กปกติ

การเรียนรู้ร่วมบางเวลา (Integration) หมายถึง การจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนในโรงเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ แต่เด็กเหล่านี้อาจถูกจัดให้อยู่รวมกันเป็นชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ และในบางรายวิชาที่ไม่ใช่กลุ่มวิชาทักษะ เด็กมีโอกาสไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี เป็นต้น หรือเด็กอาจมีส่วนร่วม กิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น กิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี กีฬา งานแสดงต่าง ๆ โดยคาดหวังว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะมีโอกาสแสดงออกและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กปกติ

การเรียนรู้ร่วม (Inclusion) หมายถึง การที่โรงเรียนจะต้องจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนโดยไม่มีการแบ่งแยกว่าเด็กคนใดเป็นเด็กปกติหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กทุกคนเรียนร่วมเต็มเวลาในห้องเรียนตลอดจนรับบริการเสริมที่เหมาะสมและจำเป็น และการใช้ชีวิตร่วมกับคนปกติในครอบครัว ชุมชน และสังคม

รูปแบบการเรียนรู้ร่วม

การจัดการเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการพิเศษกับเด็กปกติสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ ดังนี้

- เรียนร่วมในชั้นปกติ
- เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา
- เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน
- เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเสริมวิชาการ
- ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา
- ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

การจัดการเรียนร่วมในแต่ละรูปแบบมีดังนี้

1. เรียนร่วมในชั้นปกติ

เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนกับเด็กปกติเต็มเวลา และเรียนเหมือนกับเด็กปกติทุกประการ เด็กที่จะเข้าเรียนในลักษณะนี้ได้ควรเป็นเด็กที่มีความบกพร่องน้อย และมีความพร้อมในการเรียนตลอดจนวุฒิภาวะ ทางอารมณ์และสังคม

2. เรียนร่วมในชั้นปกติและมีครูพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา

การเรียนรู้วิธีนี้คล้ายคลึงกับวิธีแรก กล่าวคือ นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติเต็มเวลา แต่มีครูการศึกษาพิเศษคอยช่วยเหลือครูประจำชั้นและครูประจำวิชา ครูการศึกษาพิเศษนี้อาจเรียกว่าครูที่ปรึกษาครูประเภทนี้ไม่ทำการสอนโดยตรง แต่ให้คำแนะนำแก่ครูที่สอนเด็ก เช่น แนะนำชี้แจงให้ครูที่สอนชั้นเรียนร่วมเข้าใจความต้องการและความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ช่วยกำหนด

วัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ ให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีสอน ตลอดจนการปฏิบัติต่อเด็ก จัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และช่วยประเมินผลพัฒนาการในการเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นต้น

3. เรียนร่วมในชั้นปกติและรับบริการจากครูเวียนสอน

เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติและรับบริการด้านการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษซึ่งจะเดินทางไปตามโรงเรียนต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่เด็ก เนื่องจากมีจำนวนเด็กในแต่ละโรงเรียนไม่มากนัก (อาจประมาณ 2 - 3 คน ต่อโรงเรียน) ครูจึงเดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปยังโรงเรียนหนึ่ง เมื่อครบสัปดาห์ก็วนกลับมาสอนเด็กกลุ่มเดิมในโรงเรียนเดิมอีกจึงเรียกครูประเภทนี้ว่า ครูเดินสอน หรือครูเวียนสอน

4. เรียนร่วมในชั้นปกติ และรับบริการจากครูเสริมวิชาการ

เป็นการจัดให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการวันละ 1 - 2 ชั่วโมง หรือมากกว่านี้ ขึ้นอยู่กับความต้องการพิเศษของเด็ก เด็กทุกคนที่เข้ามาเรียน ในห้องนี้จะต้องมีตารางเรียนที่กำหนดไว้แน่นอน ครูเสริมวิชาการอาจมีคนเดียวหรือหลายคนก็ได้ขึ้นอยู่กับจำนวนเด็ก และประเภทของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การสอนเด็กอาจจะกระทำเป็นรายบุคคล หรือสอนเป็นกลุ่มเล็ก ๆ ก็ได้ และสอนในเนื้อหาที่เด็กไม่ได้รับการสอนในชั้นปกติ หรือเนื้อหาที่เด็กมีปัญหา นอกจากสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษแล้ว ครูเสริมวิชาการยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กประเภทนี้ด้วย

5. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติและเรียนร่วมบางเวลา

เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ในชั้นเดียวกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ มีครูประจำชั้นสอนแทบทุกวิชา ยกเว้นบางวิชาที่เด็กต้องไปเรียนร่วมกับเด็กปกติ เช่น พลศึกษา ศิลปะ หรือ กิจกรรมนอกหลักสูตร

6. ชั้นพิเศษในโรงเรียนปกติ

เป็นการจัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความบกพร่องประเภทเดียวกันไว้เป็นกลุ่มเดียวกันและเป็นกลุ่มขนาดเล็ก เด็กเหล่านี้เรียนในชั้นพิเศษตลอดเวลา มีครูประจำชั้นสอนทุกวิชา การเรียนร่วมในลักษณะนี้เหมาะสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องค่อนข้างมาก

การจัดการเรียนร่วมในลักษณะได้นั้น ขึ้นอยู่กับสภาพความบกพร่องและความพร้อมของเด็ก เด็กที่มีความบกพร่องน้อยและมีความพร้อมสูงอาจจัดให้เรียนร่วมเต็มเวลา เด็กที่มีความบกพร่องมากขึ้นและมีความพร้อมน้อย อาจจัดให้เรียนในชั้นเรียนพิเศษลดหลั่นกันลงไป

ปัจจุบันโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้จัดการเรียนร่วม เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมชั้นเรียนปกติเต็มเวลา
2. จัดเป็นชั้นเรียนพิเศษเฉพาะ และเข้ารับการเรียนร่วมกับเด็กปกติบางวิชา
3. จัดเป็นชั้นเรียนเฉพาะ แต่ให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับ

เด็กปกติในโรงเรียน

ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วม

ขั้นตอนการจัดการเรียนร่วมมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การเตรียมการ

1.1 การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม

1.1.1 อาคารสถานที่

ผู้บริหารควรวางแผนจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อความสะดวก และเหมาะสมกับความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ห้องเรียนอาจใช้ห้องเรียนเหมือนเด็กปกติได้ โดยให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ นั่งหน้าชั้นเรียนและจัดมุมสำหรับวางเครื่องใช้ต่าง ๆ และอุปกรณ์โดยเฉพาะการจัดอาคารสถานที่อาจจำเป็นต้องจัดสร้างหรือดัดแปลงให้เหมาะสมกับการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น พื้นควรปูด้วยกระเบื้องยาง การทำทางลาด การจัดสร้างห้องน้ำมีราวจับใกล้โถส้วมสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

1.1.2 การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วม

การจัดห้องเรียนและที่นั่งเรียนร่วมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดห้องเรียนไม่ว่าจะจัดเป็นชั้นพิเศษโดยเฉพาะหรือจัดแบบให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมกับเด็กปกติ โดยห้องเรียนหนึ่งจะมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษไม่เกิน 3 คน หรือไม่เกิน 8-15 คน แล้วแต่กรณี ควรเป็นห้องที่ไม่มีเสียงรบกวนหรือมีเสียงรบกวนน้อยที่สุด ไม่ควรจัดห้องที่อยู่ติดถนนหรือห้องที่อยู่ติดกับห้องดนตรี เพราะจะมีเสียงรบกวนทำให้เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินมีปัญหาในการรับฟังเสียงครูผู้สอน และเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดสมาธิและความสนใจ

1.1.3 รูปแบบของการจัดห้องเรียน

จัดเหมือนการจัดห้องเรียนเด็กปกติ คือจัดให้มี

1.1.3.1 โต๊ะครูจัดไว้มุมใดมุมหนึ่งของห้องเพราะบทบาทของครูตามหลักสูตร ครูควรได้ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนและเดินดูนักเรียนอย่างใกล้ชิด

1.1.3.2 กระดานดำ จัดไว้หน้าห้องเรียน

1.1.3.3 กระดานป้ายนิเทศ แผนภูมิ แผนที่ รูปแบบต่าง ๆ ติดไว้ที่ผนังห้องเรียน

1.1.3.4 โต๊ะเก้าอี้เรียน ควรเหมาะสมกับวัยของเด็กและการจัดโต๊ะเรียนควรจัดให้เหมาะสม และเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่

1.1.3.5 ตู้เก็บเอกสาร คู่มือครูตลอดจนสื่อและอุปกรณ์ แฟ้มข้อมูลประจำตัวเด็ก แบบกรอกข้อความกำหนดรายบุคคลและผลงานนักเรียนเป็นต้น

1.1.3.6 ที่ว่างสำหรับประกอบกิจกรรม นอกจากนี้โรงเรียนควรจัดห้องเรียนซึ่งมีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ห้องฝึกพูด หรือ ห้องเสริมวิชาการไว้ด้วย

1.2 การจัดเตรียมบุคลากร

ควรจะมีการจัดเตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระดับต่าง ๆ ให้พร้อมที่จะยอมรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนร่วมอย่างเพียงพอ และเข้าใจการปฏิบัติงานที่จำเป็นต่อการเรียนการสอน เพื่อเสริมงานเรียนร่วมให้ประสบความสำเร็จ ควรจัดเตรียมดังนี้

1.2.1 ผู้บริหาร

1.2.1.1 ต้องมีเจตคติที่ดี

1.2.1.2 มีหลักการบริหารจัดการการเรียนร่วม

1.2.1.3 ทำความเข้าใจกับบุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียน

1.2.1.4 จัดการบริการสนับสนุนเพื่อเสริมงานเรียนร่วม

1.2.1.5 ส่งเสริมให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร

1.2.2 ครูประจำชั้นเรียนร่วมกับเด็กปกติ/ครูประจำวิชา

1.2.2.1 ควรจะได้รับการฝึกให้มีความรู้พื้นฐาน และวิธีสอนเด็กที่มีความบกพร่อง

ในชั้นเรียนร่วมของตน

1.2.2.2 ควรเข้าใจวิธีการประสานงานกับบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

1.2.2.3 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม มีความเชื่อว่าเด็กทุกคน สามารถเรียนได้และยอมรับให้เข้าเรียนในฐานะสมาชิกคนหนึ่งของโรงเรียน

1.2.3 ครูประจำชั้นพิเศษ

เป็นครูที่มีวุฒิทางการศึกษาพิเศษ หรือได้รับการฝึกอบรมทางการศึกษาพิเศษ โดยเฉพาะ และควรเป็นบุคคลที่

1.2.3.1 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนร่วม

1.2.3.2 มีความเชื่อว่าเด็กทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และมีความต้องการพัฒนา

ตนเอง

1.2.3.3 มีความตั้งใจในการสอน

1.2.4 ครูเสริมวิชาการ

1.2.4.1 เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนชั้นห้องปกติ

1.2.4.2 เป็นผู้ประสานให้คำแนะนำครูให้ปฏิบัติต่อเด็กที่มีความบกพร่องได้ถูกต้อง

1.3 การจัดเตรียมเด็ก

1.3.1 เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การเตรียมเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ เป็นขั้นตอนที่สำคัญอย่างยิ่ง และหากเด็กได้รับการเตรียมความพร้อมก่อนส่งเข้าเรียนร่วมแล้ว จะช่วยให้ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในชั้นเรียนร่วม นอกจากนี้ยังลดความยุ่งยากให้กับครูประจำชั้นเรียนร่วม

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ที่พบในโรงเรียนประถมศึกษา มี 3 ลักษณะคือ

1.31.1 เด็กที่รับเข้ามาใหม่ และยังไม่มีการเตรียมความพร้อม

1.3.1.2 เด็กที่เรียนในชั้นเรียนอยู่แล้ว แต่ผู้ปกครองและครูไม่ทราบถึง

ความต้องการพิเศษ

1.3.1.3 เด็กที่ได้รับการเตรียมความพร้อม หรือพัฒนาความสามารถแล้วจากศูนย์การศึกษาพิเศษ หรือจากโรงเรียน / มูลนิธิต่าง ๆ และส่งต่อเพื่อเข้าเรียนร่วม

เด็กที่ยังไม่ได้เตรียมความพร้อม ควรได้รับการตรวจสอบเบื้องต้นว่า มีความพร้อมมากน้อยเพียงไร เพื่อนำมากำหนดเป็นแผนการเตรียมความพร้อม โดยใช้แผนการศึกษารายบุคคลจัดเตรียมความพร้อม หรือพัฒนาความสามารถด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และครูปกติในชั้นเรียนร่วม โดยอาจจัดห้องเตรียมความพร้อมโดยเฉพาะ เมื่อเด็กมีความพร้อมจึงส่งเข้าชั้นเรียนร่วมเต็มเวลาหรือบางเวลา หากโรงเรียนไม่สามารถจัดเป็นชั้นพิเศษ อาจส่งเด็กเข้าชั้นเรียนปกติและจัดเวลาพิเศษให้เด็กได้รับการเสริมเพื่อพัฒนาความสามารถในบางเรื่อง

1.3.2 เด็กปกติ

เพื่อให้เด็กเข้าใจในการปฏิบัติ หรือวิธีการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่ถูกต้องเหมาะสม มีเจตคติที่ดีไม่ล้อเลียนและยอมรับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยอาจจัดในรูปกิจกรรมต่าง ๆ

1.4 การจัดเตรียมผู้ปกครอง
อาจทำได้หลายวิธี ดังนี้

การดำเนินการ	เนื้อหาที่ผู้ปกครองควรทราบ
- การปฐมนิเทศผู้ปกครองก่อนเปิดภาคเรียน - มีการนัดหมายและพบปะเป็นระยะ - สนับสนุนผู้ปกครอง ให้ร่วมกิจกรรมในรูปของอาสาสมัคร - สนับสนุนผู้ปกครองให้รวมกลุ่มตั้งสมาคมผู้ปกครอง-ครู	- สิทธิที่เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับ - แนวทางที่ถูกต้องในการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่มีความต้องการพิเศษ - ระเบียบของโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ - แนวการสอนและแนวการประเมินผลการเรียน - บทบาทของผู้ปกครองในการให้ความร่วมมือแก่โรงเรียน - รายชื่อสถานศึกษา ตลอดจนหน่วยงานของรัฐที่ให้บริการแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

1.5 การเตรียมแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

เด็กที่ส่งเข้าเรียนร่วมจะเรียนหลักสูตรเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่เนื่องจากความบกพร่องทำให้ไม่สามารถเรียนบรรลุได้ทุกจุดประสงค์ จึงจำเป็นต้องตัดสิ่งที่เด็กไม่สามารถเรียนได้ออกและเพิ่มเติมสิ่งที่จำเป็นอื่นเข้าไป ฉะนั้นการจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล จะเป็นสิ่งที่ทำให้เด็กเรียนตามความสามารถและได้รับบริการพิเศษตามความเหมาะสม

1.6 การจัดเตรียมการวัดและประเมินผล ควรดำเนินการ ดังนี้

- 1.6.1 การวัดและประเมินผล จะต้องแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษออกจากเด็กปกติ โดยไม่นำคะแนนและจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษไปรวมกับเด็กปกติ
- 1.6.2 การวัดผลจะต้องสอดคล้องกับการเรียนการสอนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน รายละเอียดกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งครูผู้สอนจะทำไว้ก่อนเปิดภาคเรียนแรก
- 1.6.3 ในกรณีที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ และสามารถเรียนได้เช่นเดียวกับเด็กปกติ การวัดและประเมินผลให้ใช้ตามเกณฑ์ปกติ
- 1.6.4 ในกรณีที่ได้รับการยกเว้นจุดประสงค์การเรียนรู้บางจุดประสงค์ และยกเว้นเนื้อหาบางเนื้อหา การวัดและประเมินผลให้เป็นไปตามรายละเอียดที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็กแต่ละคน
- 1.6.5 จะต้องปรับปรุงวิธีวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคน

2. การคัดแยกเด็ก

เด็กที่มีความต้องการพิเศษต้องการบริการทางการศึกษาแตกต่างจากเด็กปกติทั้งด้านหลักสูตร เทคนิควิธีสอน กระบวนการเรียน สื่อ/อุปกรณ์ และการวัดผลประเมินผล จึงจำเป็นต้องมีการคัดแยกเด็ก การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ คือ เพื่อการบริหารงานด้านบุคลากร และเพื่อ การจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการและความสามารถทางการศึกษาของเด็กแต่ละประเภท และแต่ละคนซึ่งมีความแตกต่างกัน

การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มองเห็นและสังเกตได้ชัดเจนจากลักษณะภายนอก เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน และเด็กที่มีความบกพร่องทาง ร่างกายหรือการเคลื่อนไหว ครูจะคัดแยกได้ง่าย ส่วนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีปัญหาทาง การเรียนรู้ เด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม หรือเด็กสมาธิสั้น ครูจะสังเกตและหาข้อแตกต่างของเด็กกลุ่มนี้ ได้ยาก ต้องอาศัยการสังเกต การสัมภาษณ์ รวมทั้งใช้เครื่องมือตรวจสอบ เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าเป็นเด็กที่มี ความต้องการพิเศษประเภทใด ทั้งนี้ผลจากการคัดแยกจะเป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนได้ เหมาะสมกับสภาพ แต่ไม่ใช่เป็นการวินิจฉัยเด็ก ผู้ที่จะวินิจฉัยว่าเด็กที่มีความบกพร่องหรือมีความต้องการ พิเศษด้านใดคือแพทย์

เครื่องมือการคัดแยกเด็กมีหลายชนิด แต่ละชนิดมีวัตถุประสงค์และวิธีใช้ที่แตกต่างกัน เช่น

1. เครื่องมือคัดแยกเด็กเป็นหมุน 1 (Dial – R)
2. เครื่องมือคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ (McCathy Screening Test)
3. แบบสำรวจปัญหาในการเรียน
4. แบบสำรวจพฤติกรรมเด็ก
5. แบบสังเกตพฤติกรรมของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
6. แบบทดสอบวัดสติปัญญาโดยไม่ใช้ภาษา (TONI)

เพื่อให้การคัดแยกเด็กมีความรอบคอบและเที่ยงตรงยิ่งขึ้น ควรดำเนินการในรูปของ

คณะกรรมการการศึกษาพิเศษ ซึ่งประกอบด้วย

1. ผู้บริหารโรงเรียน
2. ครูประจำชั้นเรียนร่วม
3. ครูการศึกษาพิเศษ
4. ครูแนะแนว/ครูวิชาการ
5. ผู้ปกครองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นขั้นตอน ที่มีความสำคัญมากเพราะหากดำเนินการ คัดแยกและตั้งข้อสังเกตผิดพลาด จะส่งผลกระทบต่อกรวางแผนการจัดการเรียนการสอนและให้ความ ช่วยเหลือแก่เด็ก

ในการคัดแยกเด็กสามารถทำได้หลายวิธี เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดสอบการตรวจ ผลงาน ฯลฯ เครื่องมือที่ใช้มีหลายชนิด เช่น

1. แบบทดสอบมาตรฐาน เช่น เครื่องมือวัดระดับสติปัญญาชนิดต่าง ๆ ผู้ใช้ควรเป็นผู้เชี่ยวชาญ เฉพาะทาง เช่น นักจิตวิทยา แพทย์
2. แบบทดสอบเฉพาะ เป็นแบบทดสอบที่ใช้คัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละประเภท เช่น แบบทดสอบวัดการรับรู้ทางสายตา เป็นต้น

3. แบบคัดแยกเด็กแบนหมูน 1 เป็นแบบทดสอบพัฒนาการของเด็กอายุระหว่าง 4 - 7 ปี ใน 3 ด้าน คือ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านภาษา และด้านความคิดรวบยอด แบบทดสอบดังกล่าว ครู/ผู้บริหาร ที่ผ่านการอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษสามารถนำไปปฏิบัติได้ ใช้คัดแยกเด็กที่สงสัยว่าเด็กอาจต้องการ การช่วยเหลือพิเศษทางด้านการศึกษา

4. แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ เช่น

4.1 แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อายุระหว่าง 2 - 6 ปี

4.2 แบบคัดแยกเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ อายุระหว่าง 6 - 12 ปี

5. แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เช่น

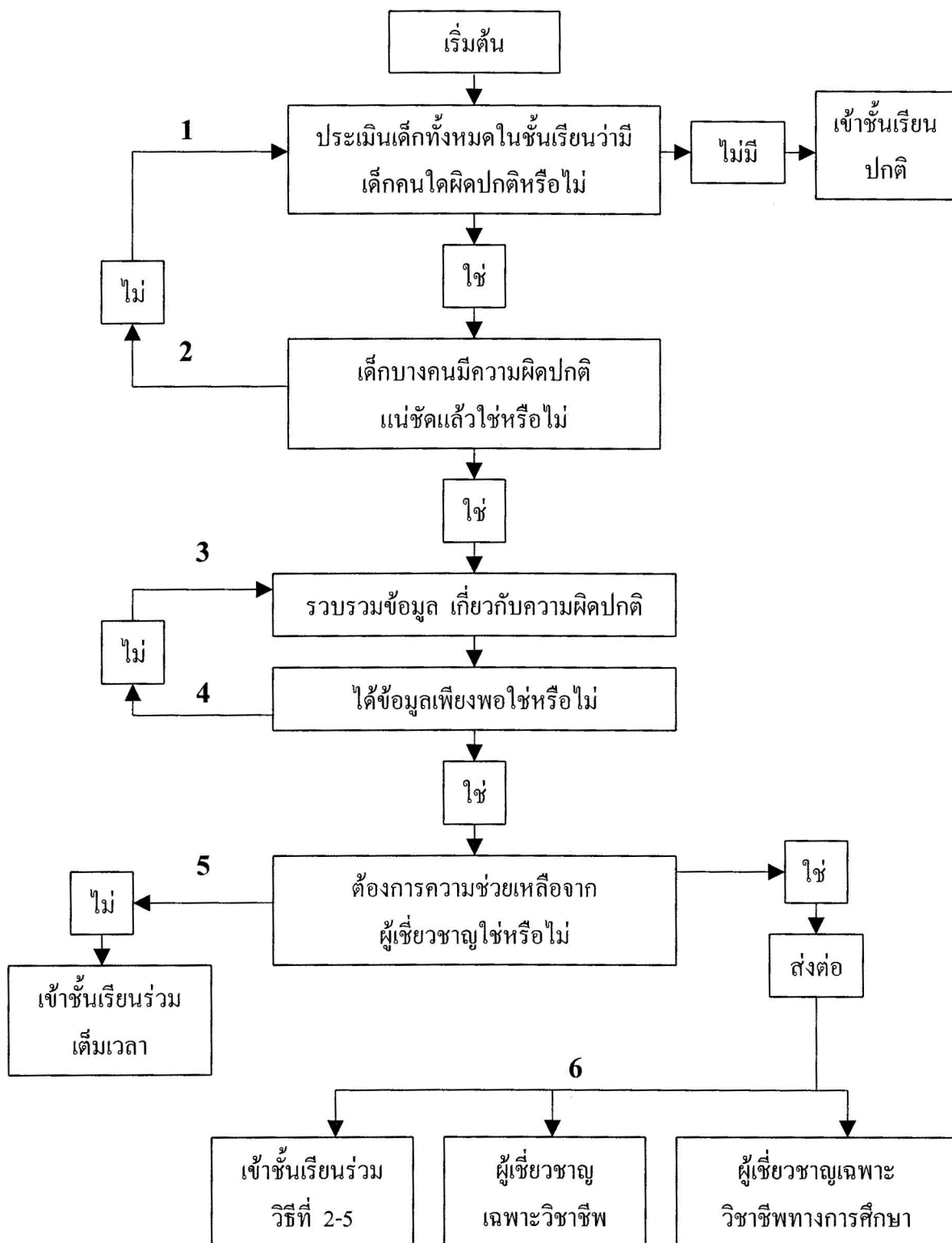
5.1 แบบสังเกตพฤติกรรม ต้องสังเกตอย่างต่อเนื่อง และใช้เวลานาน 6 เดือนถึง 1 ปี

5.2 แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครองของเด็ก

การใช้แบบคัดแยกเด็กอย่างใดอย่างหนึ่ง ไม่สามารถสรุปได้ว่าเด็กจะเป็นเด็กที่มีความต้องการ พิเศษด้านใด ดังนั้นในการคัดแยกเด็กจึงจำเป็นต้องใช้เครื่องมือหลาย ๆ แบบและหลายวิธีประกอบกัน

ขั้นตอนการสำรวจและคัดแยกเด็ก

การดำเนินการสำรวจและคัดแยกเด็ก เป็นกระบวนการในการช่วยเหลือเพื่อตัดสินใจว่า นักเรียนคนใด มีความต้องการพิเศษหรือไม่อย่างไร ในการจัดการศึกษา ดังแผนภูมิ

ขั้นตอนที่ 1

ครูต้องทำการประเมินโดยทำการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนทุกคน ในชั้นเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กับการเรียนการสอน ว่าเด็กคนใดผิดปกติบ้างหรือไม่ ผลที่ได้รับการประเมินตามขั้นตอนนี้จะเป็นข้อมูลในการคัดเลือกเด็กเบื้องต้นหลังจากที่ได้ติดตาม สังเกตพฤติกรรมแล้วครูจะทราบปัญหาที่มีผลกระทบต่อพัฒนาการของเด็กได้

ขั้นตอนที่ 2

หากครูยังไม่แน่ใจว่าเด็กที่ค้นพบนั้น มีความผิดปกติแน่ชัดหรือไม่ ครูก็อาจประเมินตามขั้นตอนที่ 1 อีกครั้ง หลังจากได้คำตอบแน่นอนว่าเด็กมีความผิดปกติ ให้ดำเนินการในขั้นที่ 2 ต่อไป

ขั้นตอนที่ 3

ครูและผู้เชี่ยวชาญอื่น ๆ ช่วยกันรวบรวมข้อมูลความผิดปกติของเด็กอย่างละเอียดโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การทดสอบมาตรฐานการสังเกตพฤติกรรม การเยี่ยมบ้าน และสัมภาษณ์ผู้ปกครอง แล้วบันทึกไว้

ขั้นตอนที่ 4

เป็นขั้นตอนที่คณะทำงานประเมินดูว่าข้อมูลที่ได้มานั้นเพียงพอหรือไม่ ถ้ายังไม่เพียงพอก็ต้องทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในขั้นตอนที่ 3 ใหม่

ขั้นตอนที่ 5

พิจารณาว่าเด็กที่คัดค้านั้น ควรได้รับความช่วยเหลือโดยวิธีใดบ้าง ถ้าเด็กมีความต้องการพิเศษถึงขั้นต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญพิเศษแขนงใด ครูจะได้ส่งเด็กไปขอรับบริการพิเศษ

ขั้นตอนที่ 6

ในกรณีที่ตัดสินใจส่งต่อ ครูจะต้องเตรียมเอกสารและรายงานตามความจำเป็น เพื่อขอรับบริการพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 7

การปฏิบัติงานครูที่รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วม จะต้องศึกษาหลักสูตรและปรับแผนการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กเป็นรายบุคคล และประสานงานทั้งด้านการเรียนการสอน และวางแผนขอรับบริการพิเศษที่จัดอยู่ภายในโรงเรียนต่อไป

การคัดแยกเพื่อการเรียนร่วม

การคัดแยกเพื่อการเรียนร่วม จะพิจารณาจากความพร้อมของเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ร่างกาย อารมณ์ และสังคม อาจใช้วิธีการดังต่อไปนี้

- 1. การสังเกตพฤติกรรมทั่วไป จากการรายงานการตรวจสอบง่าย ๆ การนับจำนวนครั้งของทางโรงเรียนจะต้องจัดให้มีการเกิดพฤติกรรมหรือการบันทึกอย่างละเอียด สิ่งสำคัญคือข้อมูลพฤติกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กทุกคน
- 2. การตรวจสอบโดยครู เป็นการตรวจสอบขั้นต้นเพื่อทราบถึงพัฒนาการของเด็ก

เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น

การมองเห็น เช่น ครูยืนห่างจากเด็กระยะ 3 เมตร ยกนิ้วชี้ขึ้น 3 นิ้ว แล้วให้เด็กบอกว่านิ้วมือที่ชูขึ้นมีกี่นิ้ว ถ้าเด็กตอบไม่ได้แสดงว่าเด็กยังนับไม่ได้ ถ้าเด็กบอกว่า 5 นิ้ว แสดงว่าอาจมีปัญหาเกี่ยวกับสายตา

การอ่าน ครูให้เด็กอ่านหนังสือแล้วสังเกตพฤติกรรมการอ่านว่าอ่านในลักษณะใด เช่น อ่านหนังสือจนใกล้สายตาหรืออ่านหนังสือผิด

การตรวจสอบพฤติกรรมของเด็ก ใช้แบบสำรวจต่อไปนี้ในการตรวจสอบ

ที่	พฤติกรรม	ใช่	ไม่ใช่
1	ดวงตามีความผิดปกติ สังเกตเห็นได้		
2	เดินชนหรือสะดุดวัตถุสิ่งของ		
3	ก้มหน้าจนเกือบชิดกระดาษในขณะที่เขียนหรืออ่านหนังสือ		
4	เพ่ง หรือตา เมื่อใช้สายตา		
5	รับรู้จากการสัมผัส		
6	บอกสีผิด		
7	ไม่สนใจกิจกรรมที่ใช้สายตา		
8	มีปัญหาในการแยกรูปทรงต่าง ๆ เช่น 		
9	ปวดศีรษะหรือตาลายในบางครั้ง		
10	ขาดความสนใจ เหม่อลอย		

หมายเหตุ ถ้าตอบว่าใช่ เกินกว่าครึ่งหนึ่ง แสดงว่าเด็กอาจมีปัญหาทางสายตา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน

การได้ยิน ครูตรวจสอบได้ดังนี้ ครูยืนอยู่ข้างหลังเด็ก ห่างจากเด็กประมาณ 1 เมตร แล้วเรียกชื่อเด็กด้วยเสียงดังพอประมาณ แล้วสังเกตว่าเด็กหันหน้ามาทางครู หรือแสดงอาการมองหาแหล่งที่มาของเสียงหรือไม่ หรืออาจจะใช้เสียงอย่างอื่น เช่น นาฬิกาปลุก กลอง ฉิ่ง ฉาบ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อสังเกตปฏิกิริยาของเด็กที่มีต่อเสียงเหล่านั้น

การตรวจสอบพฤติกรรมของเด็ก ใช้แบบสำรวจต่อไปนี้ในการตรวจสอบ

ที่	พฤติกรรม	ใช่	ไม่ใช่
1	ไม่ตอบสนองต่อเสียง เช่น ครูเรียกชื่อแต่เด็กไม่หันหน้ามามองที่ครู		
2	พูดไม่ชัด บางรายไม่พูด		
3	แสดงท่าทางประกอบเวลาพูด		
4	เอียงหูฟังครูพูด หรือใช้มือป้องหูเมื่อฟังครูพูด		
5	แสดงอาการไม่เข้าใจเมื่อเวลาครูพูด และมักตอบคำถามไม่ได้		
6	ปฏิบัติตามคำสั่งครูไม่ได้		
7	ไม่สนใจเมื่อคนอื่นพูดคุยด้วย		
8	มีปัญหาในการอ่าน เช่น อ่านออกเสียงไม่ถูกต้อง		
9	จ้องมองหน้าผู้พูดเสมอ		
10	รับรู้เสียงโดยการสัมผัสสะท้อน		

หมายเหตุ ถ้าตอบว่าใช่เกินกว่าครึ่งหนึ่ง แสดงว่าเด็กอาจมีปัญหาทางการได้ยิน

เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย

การเคลื่อนไหว จะตรวจสอบได้ดังนี้คือ ครูอาจให้เด็กเดินในระยะ 3 - 5 เมตร เพื่อสังเกตพฤติกรรมในการเคลื่อนไหวของเด็กว่าผิดปกติหรือไม่

ทดสอบการช่วยเหลือตนเอง เช่น การแต่งตัว การสวมเสื้อ กางเกง หรือกระโปรง รองเท้า และ ถักเท้า การรับประทานอาหาร เป็นต้น โดยครูให้เด็กทำกิจกรรมนั้น ๆ ให้ครูดูแล้วสังเกตพฤติกรรมเด็กว่าแตกต่างจากเด็กปกติมากน้อยเพียงใด หากเด็กมีความลำบากในการทำกิจกรรม เช่น รับประทานอาหารด้วยความลำบากหรือรับประทานอาหารด้วยตนเองไม่ได้อันเนื่องมาจากสุขภาพร่างกาย แสดงว่าเด็กอาจมีความบกพร่องทางร่างกายและสุขภาพ

การตรวจสอบพฤติกรรมของเด็ก ใช้แบบสำรวจต่อไปนี้ในการตรวจสอบ

ที่	พฤติกรรม	ใช่	ไม่ใช่
1	มีความผิดปกติทางร่างกายอย่างเห็นได้ชัดโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ แขน ขา หรือลำตัว		
2	มีปัญหาในการทรงตัว เช่น การยืนให้ตรง		
3	มีปัญหาในการเดิน เดินเองไม่ได้ หรือเคลื่อนไหวผิดปกติ		
4	หลังโก่ง โค้ง หรืออ		
5	เดินเองไม่ได้ต้องใช้ไม้เท้าหรือไม้ค้ำยันช่วยในการเดิน		
6	มีอาการสั่น หรือกระตุก ขณะเคลื่อนไหว		
7	กล้ามเนื้อหรือร่างกายบิดเบี้ยวขณะเคลื่อนไหว เช่น ปากเบี้ยว มือหงิกงอ		
8	เดินขาเกเผลก		
9	สวมรองเท้าขาเหล็ก		
10	ใช้อวัยวะอื่น เช่น มือ ช่วยในการเดิน		

หมายเหตุ ถ้าตอบว่าใช่ เกินกว่าครึ่งหนึ่ง แสดงว่าเด็กอาจมีปัญหาทางร่างกายและสุขภาพ

เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การอ่าน ให้เด็กอ่านหนังสือให้ครูฟังในระดับที่เหมาะสมกับชั้นและวัยให้เด็กทำเลข ในระดับที่เหมาะสมกับชั้นและวัยประมาณ 1 - 2 ข้อ

พูดคุยกับเด็กเพื่อทดสอบปฏิภาณไหวพริบ

การตรวจสอบพฤติกรรมของเด็ก ใช้แบบสำรวจต่อไปนี้ในการตรวจสอบ

ที่	พฤติกรรม	ใช่	ไม่ใช่
1	มีผลการเรียนอ่อน อาจสอบตกซ้ำชั้น		
2	มีช่วงความสนใจสั้น สนใจสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้ไม่นาน (อาจไม่เกิน 5 นาที)		
3	ไม่มีสมาธิ หันเห ความสนใจไปสู่สิ่งที่อยู่รอบข้างบ่อยๆ วอกแวกง่าย		
4	ขาดความอดทน เมื่อประสบความล้มเหลวอาจเลิกประกอบกิจกรรมนั้น		
5	เลียนแบบ หรือเอาอย่างผู้อื่น ขาดความริเริ่มของตนเองจะคอยดูผู้อื่นก่อน จึงลงมือทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมาย		
6	มักจะไม่ทำกิจกรรมด้วยตนเอง		
7	มักสนใจในความเป็นไปของคนอื่นมากกว่าของตนเอง		
8	เข้าใจในสิ่งที่ป็นรูปธรรมแต่ไม่เข้าใจสิ่งที่ป็นนามธรรม		
9	ความจำไม่ดี จำอะไรไม่ค่อยได้ ลืมง่าย		
10	บางคนอาจมีปัญหาในการเคลื่อนไหว		

หมายเหตุ ถ้าตอบว่าใช่ เกินกว่าครึ่งหนึ่ง แสดงว่าเด็กอาจมีปัญหาทางสติปัญญา

เด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้

พฤติกรรม ไม่สมวัยอันอาจนำไปสู่ความบกพร่องทางบุคลิกภาพและการปรับตัวความผิดปกติทางความประพฤติที่เป็นปัญหา และความผิดปกติทางอารมณ์และอาการทางประสาท

ในส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะตรวจสอบได้ดังนี้คือ

1. ผลการเรียนด้อยลงกว่าเดิม
2. มีการเคลื่อนไหวอริยาบถมากหรือน้อยผิดปกติ
3. ความคิดอ่านที่แปลกและไม่เป็นจริง
4. มีความวิตกกังวลอย่างกะทันหันมากเกินไปอย่างไม่สมเหตุผล
5. การใช้ภาษาและคำพูด เช่น มีพัฒนาการช้ากว่าวัย วกวน สับสนซ้ำแล้วซ้ำเล่าในคำหรือข้อความเดียวกัน เสื่อมถอยกว่าที่เคยเป็น จับใจความไม่ได้หรือไม่สัมพันธ์กับเหตุการณ์
6. การรับรู้เสียไป เช่น เกี่ยวกับวัน เวลา สถานที่ และบุคคล หรือการเห็น การได้ยิน ได้กลิ่น รุสต่าง ๆ
7. แยกตัวเองจากสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่สบตาคนอื่น ไม่ยิ้มด้วย ไม่ชอบอยู่หรือทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
8. ความคิดและการกระทำต่าง ๆ หมกมุ่นวนเวียนอยู่แต่ในตนเองโดยไม่สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม
9. มีการกระทำหรือทำทางซ้ำ ๆ แบบเดียวกัน ชอบเล่นกับตัวเอง เช่น โยกตัว บั่นมือ กระพือนิ้ว ยกนิ้วหัวแม่มือ เป่าปาก เป็นต้น
10. มีความอ่อนไหวต่อสิ่งเร้าหรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นรอบตัวได้ง่าย แต่ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นดูไม่เหมาะสม
11. มีความบกพร่องทางอารมณ์ในการสัมพันธ์กับผู้อื่น
12. สถิติปัญหาและทักษะในด้านต่าง ๆ อาจเสื่อมลงกว่าเดิมก็ได้หรือบางอย่างอาจดีกว่าอย่างอื่นก็ได้

ศึกษาประวัติ การเลี้ยงดู สภาพแวดล้อมทางบ้านและครอบครัว รวมทั้งการเยี่ยมบ้านเพื่อสังเกตลักษณะสัมพันธ์ภาพที่บ้าน

พิจารณาจากผลทางพัฒนาการ ด้านสังคม ด้านอารมณ์ ด้านสติปัญญา ด้านร่างกาย กล้ามเนื้อเล็ก และกล้ามเนื้อใหญ่ ในกรณีที่เด็กได้ผ่านการเตรียมความพร้อมมาแล้ว

เด็กที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรม

การตรวจสอบพฤติกรรมของเด็กอาจทำได้ ดังนี้

1. การใช้แบบทดสอบหรือแบบสอบถาม ให้เด็กเลือกตอบ
2. การสัมภาษณ์ ใช้การพูดคุย ชักถามในประเด็นที่ยังไม่ครบ
3. การให้เด็กเขียนประวัติของตนเอง ชักถามในประเด็นที่ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์หรือ

ข้อมูลที่ต้องการจะรู้

ลักษณะพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ที่สำคัญคือ

ความประพฤติ โดยทั่วไปจะแสดงพฤติกรรมออกมาให้เห็น คือ ชอบทะเลาะวิวาทกับเพื่อน ทำร้ายเพื่อน ไม่ส่งการบ้าน ไม่ชอบทำงานกลุ่ม หนีเรียนบ่อย ๆ ไม่รับผิดชอบในการทำงาน โกรธง่าย

จนเฉียว พุดจาหยาบคาย ไม่ตรงต่อเวลา ชอบอยู่คนเดียว อารมณ์แปรปรวน วิดกกังวล งุ่มง่าม ก้าวร้าว ขาดความสนใจในสิ่งรอบตัว

เด็กออทิสติก

การตรวจสอบพฤติกรรมของเด็ก

1. ด้านร่างกายและอารมณ์

- 1.1 การตอบสนองอย่างผิดปกติต่อเสียง เด็กมักจะเพิกเฉยไม่รู้ไม่ชี้ต่อเสียงดัง
- 1.2 การมองดูสิ่งของอย่างเพิลิดเพิลิน
- 1.3 การเคลื่อนไหวที่ผิดปกติ ทรงตัวไม่ดี
- 1.4 มีพฤติกรรมซ้ำ ๆ แปรลก ๆ เช่น โยกตัวไปมา แกว่งแขน เขย่งเท้า
- 1.5 มีความผูกพันอย่างมากกับสิ่งของที่ตัวเองชอบ
- 1.6 ไม่แสดงอารมณ์ตอบสนองกับผู้อื่น

2. ด้านสังคม และปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น

- 2.1 ไม่รู้จักการอยู่ในสังคมและการมีความสัมพันธ์
- 2.2 ชอบเล่นคนเดียวหรือแยกตัว ไม่สนใจเพื่อน และเล่นไม่เป็น
- 2.3 ยึดติดกับสิ่งของจนไม่สามารถเปลี่ยนได้
- 2.4 กลัวในสิ่งที่ไม่ควรกลัวเช่น ลูกโป่ง
- 2.5 ชอบทำในสิ่งที่เด็กทั่วๆ ไปไม่ทำ เช่น การหยิบของของคนอื่น การปัดของตกจากโต๊ะ
- 2.6 ไม่ชอบเลียนแบบลักษณะท่าทาง เช่น การโบกมือ ฯลฯ

3. ด้านภาษาและการสื่อความหมาย

- 3.1 มีปัญหาในการสื่อสารและแปลความหมาย
- 3.2 ชอบพูดซ้ำ ๆ เหมือนเล่นกับตัวเอง และมีปัญหาในการเปล่งเสียง
- 3.3 การติดต่อสื่อสารไม่เข้าใจการเล่นสมมุติ ขาดจินตนาการในการเล่น ทำให้เล่นเกมกับคน

อื่นไม่ได้

- 3.4 ใช้ภาษาของตนเองซึ่งบุคคลทั่วไปไม่เข้าใจ

4. ด้านสติปัญญา

- 4.1 เด็กบางคนรักดนตรี สามารถร้องเพลงและเล่นดนตรีได้
- 4.2 ถ้าอาการไม่มาก มักชอบวาดรูประบายสีได้
- 4.3 มีความจำในสิ่งที่ชอบเป็นพิเศษ

เด็กสมาธิสั้น

เด็กสมาธิสั้นเป็นลักษณะความผิดปกติของพฤติกรรม ปัจจุบันมีอุปกรณ์ทางการแพทย์ ซึ่งใช้เทคโนโลยีระดับสูงที่จะตรวจนับเม็ดเลือดแดงเพื่อทำการวินิจฉัยเด็กสมาธิสั้น พฤติกรรมของเด็กสมาธิสั้นที่กล่าวมาแล้วมีขั้นตอนในการวินิจฉัย คือ การเก็บข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านั้นในหลาย ๆ สถานการณ์ เช่น โรงเรียน ที่บ้าน และการเล่น การสังเกตในโรงเรียนนับเป็น สิ่งสำคัญมาก ซึ่งครูเป็นคณรายงานเกี่ยวกับพฤติกรรม เช่น

1. ช่วงความสนใจว่าเหมาะสมหรือไม่

- 2. การควบคุมการแสดงออกและการควบคุมอารมณ์
- 3. การฟังคำสั่งหรือกฎเกณฑ์ภายใต้สถานการณ์ที่น่าเบื่อต่าง ๆ
- 4. ทำงานที่ครูมอบหมายให้ได้ทั้งในชั้นและที่บ้าน
- 5. การควบคุมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ

เด็กปัญญาเลิศ

เด็กปัญญาเลิศมีคุณสมบัติ ดังนี้

- 1. มีความสามารถทางสมองสูง ตัดสินจากค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ได้จากการทดสอบระดับสติปัญญา โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน
- 2. มีความสามารถเหนือกว่าเด็กอื่นในด้านต่อไปนี้
 - 2.1 ด้านภาษา เป็นเด็กที่พูดเก่ง ใช้ศัพท์สูง
 - 2.2 ด้านความคิดรวบยอด มีความสามารถในการหาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุผลเป็นคนช่างสังเกต
 - 2.3 ด้านสังคม ชอบสังคม เป็นมิตรกับคนทั่วไป มีความเป็นผู้นำ
- 3. มีหลักฐานชัดเจนว่า เด็กดังกล่าวต้องได้รับการเรียนการสอนในลักษณะที่แตกต่างไปจากเด็กปกติ

เกณฑ์การรับเด็กเข้าเรียนร่วม

เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน	☐ สูญเสียการได้ยินไม่เกิน 90 เดซิเบล
เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	☐ มีระดับสติปัญญาเฉลี่ยประมาณ 50-70
เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น	☐ ระดับการมองเห็นเลือนลาง หรือตาบอดสนิท ☐ ช่วยตนเองในกิจวัตรประจำวันได้
เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย	☐ ได้รับการวินิจฉัยจากแพทย์ว่าร่างกายพิการ ☐ ช่วยตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ ☐ ระดับสติปัญญาเฉลี่ยปกติ

ในความบกพร่องทุกประเภทจะต้องประกอบด้วย

- ☐ ได้รับการเตรียมความพร้อมมาก่อน
- ☐ ไม่มีความบกพร่องซ้ำซ้อน หรือพฤติกรรมที่มีปัญหาอื่น ๆ จนเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้

การพิจารณาการคัดเลือกเด็กเพื่อส่งเข้าเรียนร่วม

เด็กที่มีความต้องการพิเศษไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติในลักษณะการเรียนร่วมเต็มเวลาได้ทุกคน เด็กที่มีความพร้อมเท่านั้นที่สามารถเรียนร่วมเต็มเวลาได้ ส่วนเด็กที่ยังไม่มีความพร้อมอาจจัดให้เรียน

ในชั้นเรียนในชั้นพิเศษได้ทุกคน เมื่อมีความพร้อมแล้วจึงคัดเลือกเด็กจากชั้นพิเศษ แล้วส่งเข้าเรียนร่วมในชั้นปกติ หรือเรียนร่วมเต็มเวลาแล้วแต่ความสามารถของเด็ก เด็กที่ถูกส่งเข้าเรียนร่วมเต็มเวลา อาจกลับเข้าเรียนในชั้นพิเศษอีกก็ได้ หากพบว่า เด็กไม่สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้อย่างประสบผลสำเร็จ

การจัดเด็กเข้าห้องเรียน

- ☐ ห้องเรียนร่วมเต็มเวลา จัดเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีความพร้อม เข้าเรียนห้องละไม่เกิน 3 คน
- ☐ ห้องเรียนพิเศษเรียนร่วมบางเวลา จัดจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษห้องละ 8 - 15 คน ต่อครู 1 คน
- ☐ ห้องเรียนพิเศษเต็มเวลา ครูประจำชั้นสอนทุกวิชา จัดจำนวนเด็กไม่เกิน 8 คน ต่อครู 1 คน

3. การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Programmed)

และแผนการสอน

แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หรือที่เรียกกันว่า IEP เป็นแผนการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องเหมาะสมกับความต้องการและความสามารถของเด็ก โดยปกติจะเป็นแผนในระยะ 1 ปี และมีการทบทวนทุกภาคเรียน

ประโยชน์ของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

- ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ตามความสามารถ
- มีโอกาสพัฒนาตามความแตกต่างของแต่ละบุคคล
- ครูรู้ว่าสอนอะไร
- เด็กรู้ว่าเรียนอะไร
- ผู้ปกครองทราบว่าสอนอะไรแก่เด็ก

สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล

1. ต้องรวบรวมข้อมูล รายละเอียดเกี่ยวกับตัวเด็ก จากหลายแหล่ง หลายวิธีการซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่รวบรวมในระยะที่จะประเมินเพื่อคัดแยกเด็กและรวบรวมเพิ่มเติมให้ได้ข้อมูล รายละเอียดที่จำเป็นมากที่สุดเพื่อให้จัดทำแผนได้อย่างถูกต้อง
2. ให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพิจารณาว่าจะจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กในลักษณะใดบ้าง อย่างน้อยที่สุดควรมีผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้แทน ครูประจำชั้น และผู้ปกครองร่วมกันพิจารณาตัดสินใจ
3. เมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนที่จัดทำแล้วต้องมีการประเมินผลการใช้และปรับปรุงแก้ไขแผน
4. หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะใช้หลักสูตรเดียวกับเด็กปกติเพียงแต่ปรับจุดประสงค์การเรียนรู้ และการวัดผลบางวิชาที่เด็กไม่สามารถปฏิบัติได้ ให้มีความเหมาะสมกับสภาพความบกพร่องและความต้องการของเด็กแต่ละคน

รายละเอียดของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลอาจแตกต่างกันตามความเหมาะสม โดยทั่วไปควรมีรายละเอียดดังนี้

- ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เช่น ชื่อ อายุ เพศ ประเภทของความบกพร่อง
- ระยะเวลาเริ่มใช้และระยะเวลาสิ้นสุดการใช้แผน

- ระดับความสามารถของเด็กในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านสังคม การรับรู้ การช่วยเหลือตนเอง
- จุดมุ่งหมายระยะยาว โดยทั่วไปกำหนด 1 ปี ว่าเมื่อครบหนึ่งปีแล้วเด็กควรจะเรียนรู้อะไรบ้าง

บ้าง และสามารถแสดงพฤติกรรมอะไรได้บ้าง

- จุดมุ่งหมายระยะสั้น
- สำหรับเด็กที่เข้าเรียนร่วมต้องระบุว่า เรียนร่วมเมื่อใด อย่างไร
- บริการพิเศษที่จำเป็น
- การประเมินผล ต้องระบุว่าจะใช้วิธีใด มีขั้นตอนในการจัดและประเมินอย่างไร
- การรับรองแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล โดยผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง

เพื่อให้มีการดำเนินการให้ความช่วยเหลือ และการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละประเภท แต่ละคน ครูต้องทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลสำหรับเด็ก โดยมีคณะกรรมการการศึกษาร่วมกันวางแผนการทำงาน และสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบข้อมูลให้ตรงกับสภาพของโรงเรียนหรือเพิ่มเติมมากกว่า เช่น

1. ข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก (ประวัติเด็ก ประวัติสุขภาพ ประวัติทางการศึกษา)
2. ระดับสติปัญญา (IQ)
3. ข้อมูลทางการแพทย์
4. ระดับความสามารถ (ด้านภาษาไทย ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการช่วยเหลือตนเอง

ด้านการเคลื่อนไหว ด้านพฤติกรรม ความสามารถอื่น ๆ)

5. ปัญหาของเด็ก
6. ประเภทของเด็ก
7. รูปแบบการเรียนร่วม
8. บริการที่เกี่ยวข้อง
9. ภาษาถิ่นของเด็ก
10. จุดมุ่งหมายระยะยาว (1 ปี)
11. จุดมุ่งหมายระยะสั้น
12. หลักสูตรโดยย่อ
13. การวัดและประเมินผล
14. ระยะเวลาที่ใช้แผน
15. ความเห็นอื่น ๆ
16. จุดประสงค์การเรียนรู้ในแต่ละระดับ ที่ต้องยกเว้น (สำหรับเด็กเรียนร่วมเต็มเวลา)
17. รายชื่อคณะกรรมการที่จัดทำแผน การศึกษาเฉพาะบุคคล

ตัวอย่าง

แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล Individualized Education Program (IEP)
เริ่มใช้แผนนี้ วันที่ 1 เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545 สิ้นสุดแผนนี้ วันที่ 31 เดือนมีนาคม พ.ศ. 2546

1. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับคนพิการ

- 1.1 ชื่อ เด็กชาย สรศักดิ์ นามสกุล มีทอง
ชื่อเล่น มะตูม
ศาสนา (✓) พุทธ () คริสต์ () อิสลาม--() อื่นๆ
- 1.2 วันเดือนปีเกิด 1 มกราคม 2538 อายุ 5 ปี 8 เดือน
- 1.3 เป็นบุตรคนที่ 3 ในจำนวนบุตรทั้งหมด 3 คน
- 1.4 ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ 123 ตำบลหนองหอย อำเภอหนองหอย จังหวัดลำพูน

2. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

- 2.1 ชื่อบิดา บุญมา นามสกุล มีทอง (นามสมมติ)
อาชีพ ราชการ สถานที่ทำงาน ศูนย์ศึกษาพิเศษ
รายได้เดือนละ 9,000 (✓) มีชีวิตอยู่ () ถึงแก่กรรม
- 2.2 ชื่อมารดา บุญศรี นามสกุล มีทอง
อาชีพ รับจ้าง สถานที่ทำงาน ในหมู่บ้านที่พักอาศัย
รายได้เดือนละ 4,500 (✓) มีชีวิตอยู่ () ถึงแก่กรรม
- 2.3 สถานภาพสมรส () หย่า (✓) แยกกันอยู่ () อยู่ร่วมกัน
- 2.4 ผู้ปกครองคือ บุญมา มีทอง เกี่ยวข้องเป็น บิดา
ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ 123 ตำบลหนองหอย อำเภอหนองหอย จังหวัดลำพูน
โทรศัพท์ -

3. ข้อมูลด้านสวัสดิการและสังคมสงเคราะห์

- 3.1 การจดทะเบียนคนพิการ
() ไม่จด / จดไม่ได้ เพราะ.....
(✓) จดแล้ว สมุดประจำตัวคนพิการ เล่มที่ 1 เลขทะเบียน 1-1234-5678-12-1
กำหนดหมดอายุ วันที่ 3 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2546
- 3.2 บัตรสวัสดิการประชาชนด้านการรักษาพยาบาล เลขที่ -
กำหนดหมดอายุ วันที่ - เดือน - พ.ศ. -
- 3.3 การรับบริการตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ.2534
☐ เครื่องช่วยคนพิการ (✓) ไม่เคยได้รับ
() ได้รับคือ.....
☐ อื่นๆ คือ.....

4. ข้อมูลสุขภาพ หรือความบกพร่อง

4.1 ประเภทและลักษณะความพิเศษ พิกัดซ้อน (ออสติกและบกพร่องทางสติปัญญา)

4.2 สาเหตุความพิการ ไม่ทราบสาเหตุ

4.3 อายุที่เริ่มพิการ ตั้งแต่เกิด

4.4 การรักษาพยาบาลหรือการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์

(✓) ไม่ต้องรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ

() ต้องรักษาหรือฟื้นฟูสมรรถภาพ โรค/อาการ.....

สถานพยาบาลชื่อ - แพทย์ผู้รักษาชื่อ -

ฟื้นฟูสมรรถภาพ - โดย -

4.5 โรคประจำตัว (✓) ไม่มี

() มี คือ.....

4.6 ยาที่ใช้ประจำ () ไม่มี

(✓) มี ชื่อยา Tegetorol เวลารับประทาน 1 ครั้งเวลาเช้า

4.7 ยาที่ต้องนำมารับประทานที่โรงเรียน

(✓) ไม่มี

() มี ชื่อยา - เวลารับประทาน -

5. ข้อมูลด้านการศึกษา

5.1 คนพิการเคยเข้าเรียนหรือไม่

(✓) ไม่เคย

() เคยเรียน ระดับชั้นสูงสุด คือ

สถานศึกษา ที่ตั้ง เลขที่.....ถนน

แขวง/ตำบล เขต/อำเภอ..... จังหวัด

รหัสไปรษณีย์

5.2 ปัจจุบันรับบริการทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 ระดับ

5.3 สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่มีอยู่แล้ว

ที่	รายการ	แหล่งที่มา			
		จัดหาเอง	ได้รับการอุดหนุน	ให้ยืม	ให้กู้ยืมเงิน
1	สิ่งอำนวยความสะดวก				
2	สื่อ				
3	บริการ				
4	ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา				

6. ข้อมูลความสามารถพื้นฐาน

6.1 ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ รูปร่างเล็ก มีความสามารถในการเคลื่อนไหว ยืน เดิน วิ่ง ปีนป่ายได้ แต่ยังไม่คล่องแคล่ว พัฒนาการต่ำกว่าอายุจริง

6.2 ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ใช้มือหยิบสิ่งของทั้งขนาดใหญ่ และขนาดเล็กได้ จับดินสอสี่ขีดๆไปมาได้ ระบายสีให้อยู่ในกรอบยังไม่ได้ ร้อยลูกปัดขนาด ½ นิ้ว ได้ แต่ยังไม่คล่องแคล่ว

6.3 ทักษะการช่วยเหลือตนเอง มีความสามารถไปเข้าห้องน้ำได้ด้วยตนเองเมื่อต้องการขับถ่าย สวมเสื้อและกางเกงได้เองแต่จะกลับด้าน ไม่รู้จักกลับเสื้อ กางเกงด้านนอก-ด้านใน ออกมาให้ถูกต้อง ใส่รองเท้าผิดข้าง

6.4 ทักษะด้านสังคม ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบข้าง ไม่สบตา ไม่สนใจ และเฉยเมยต่อบุคคลรอบข้าง หน้าตาไม่แสดงอารมณ์และความรู้สึก ถูกขัดใจจะอารมณ์เสียง่าย ทำตามความต้องการของตนเอง อยู่ไม่นิ่ง เดินสำรวจตรวจค้น หยิบจับสิ่งของที่อยู่รอบตัว แต่สนใจสิ่งนั้น ๆ ในระยะเวลาสั้นมากประมาณ 5 วินาที ถ้าต้องการหรือสนใจสิ่งใดจะเดินเข้าไปหยิบจับโดยไม่สนใจว่าเป็นของใคร สถานการณ์ใด รู้จักเล่นกับบุคคลรอบข้าง แต่ต้องเป็นบุคคลที่คุ้นเคยและเป็นกิจกรรมที่ชอบเท่านั้น เช่น เล่นจ๊ะเอ๋ กับยายหรือครู เล่นจิ๊กกะจี

6.5 ทักษะด้านสื่อสาร ไม่สนใจสื่อสารกับบุคคลอื่น หน้าเฉยเมย ไม่แสดงอารมณ์และความรู้สึก พูดออกเสียงชัดเจนนแต่พูดได้เป็นคำ ๆ เช่น แม่ กิน ไป พูดซ้ำ ไม่สามารถพูดติดต่อกันตั้งแต่ 2 พยางค์ขึ้นไปได้ และมักแสดงออกทางภาษาท่าทาง เช่น ถ้าต้องการสิ่งใดจะจับมือบุคคลที่คุ้นเคยดึงไปหาสิ่งนั้น ๆ ยอมให้บุคคลที่คุ้นเคย เช่น ครู กอดรัด แต่ถ้าเรียกชื่อทักทายจะไม่สนใจเดินผ่านเลยไป หากจับตัวไว้เพื่อทักทายจะบอกให้สวัสดิ์จะยอมหยุดเดินแต่ไม่สบตาผู้ทักทาย และต้องบอกหลายครั้งจึงจะยกมือทักทายสวัสดิ์ครู เข้าใจคำสั่งง่าย ๆ ได้แต่ต้องพูดซ้ำ ๆ จึงจะปฏิบัติตาม

6.6 ทักษะทางวิชาการ ขาดความพร้อมทางวิชาการ ดังนี้

- ชอบเดินไป-มา รอบห้องเรียน มีสมาธิสั้นอยู่ไม่นิ่ง ชอบหยิบจับสำรวจตรวจค้นสิ่งต่าง ๆ ภายในห้อง แต่มีความสนใจ สำรวจดูสิ่งนั้น ๆ ไม่เกิน 5 วินาที นิ่งที่ด้วยตนเอง เพื่อจะเรียนรู้สิ่งที่ครูจะให้ทำ ไม่เกิน 5 วินาที ต้องมีผู้ควบคุมให้ที่นั่ง จึงจะนั่งได้เป็นเวลานาน

- ใช้มือจับดินสอขีดเขียนด้วยท่าทางที่ยังไม่ถูกต้องและไม่สามารถลากเส้นตามแบบได้
- ไม่สามารถจำแนกเพศหญิง – ชาย และบอกเพศตนเองได้
- ไม่สามารถบอกตำแหน่งของสิ่งของ ที่อยู่ บน ล่าง ได้ ข้างใน ข้างนอก ข้างหลัง

ข้างหน้าได้

- ซื่อสัตย์ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้ 1 แห่ง คือ ตา
- ไม่สามารถจัดกลุ่มวัตถุตามสีได้ ซ้ำหรือบอกชื่อสีไม่ได้
- ไม่สามารถจำแนกพื้นผิววัตถุ หยาบ เรียบ ขรุขระได้

6.7 ทักษะด้านอาชีพ -

6.8 ทักษะอื่น ๆ -

7. ความเห็นของคณะกรรมการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

คนพิการควรได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนี้

(✓) การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์

- บริการกิจกรรมบำบัด
- บริการแก้ไขการพูด

(✓) การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษา

- สถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8
- ระดับชั้น -
- การจัดเข้าชั้นเรียน เข้ารับการกระตุ้นพัฒนาการและปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ทุกวัน ตั้งแต่เวลา 09.00 - 12.00 น.
- หลักสูตร / แนวการจัดประสบการณ์ โปรแกรมฝึกเด็กออทิสติกที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จัดทำ

() การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสังคม -

() การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ -

8. จุดมุ่งหมายในระยะ 1 ปี

ลำดับ ที่	จุดมุ่งหมาย	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา
	การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการแพทย์ ด้านกิจกรรม 1. มีสมาธิในการทำกิจกรรมด้วยตนเอง 6 นาที	นักกิจกรรมบำบัด	5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที
	ด้านแก้ไขการพูด 1. พูดได้ 3 พยางค์ติดต่อกัน	นักแก้ไขการพูด	5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที
2	การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านการศึกษา -		
3	การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านสังคม 1. มีการสบตาเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคุ้นเคย 2. มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม 3. ควบคุมตนเองให้อยู่กับที่ได้นาน 6 นาที 4. เลียนแบบผู้อื่นทำพฤติกรรมต่าง ๆ ได้ 5. เข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้อื่นได้ 6. พูดสื่อสารแสดงความต้องการ	นักจิตวิทยา ครูการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ ครูการศึกษาพิเศษ	5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ครั้งละ 30 นาที 5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ครั้งละ 1 ชั่วโมง 30 นาที (จุดมุ่งหมายข้อ 2 - 6)
4	การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ		

9. ความต้องการด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ที่	รายการ	แหล่งที่มา			
		จัดหาเอง	ได้รับการอุดหนุน	ให้ยืม	ให้กู้ยืมเงิน
1	สิ่งอำนวยความสะดวก				
2	สื่อ				
3	บริการ				
	- บริการกิจกรรมบำบัด		✓		
	- บริการแก้ไขการพูด		✓		
	- บริการปรับพฤติกรรม		✓		
4	ความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา				
	- บริการทุนการศึกษา		✓		

10. การลงนามของคณะกรรมการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (วันที่ 31 พฤษภาคม 2545)

ผู้ลงนามทำนี้ เห็นชอบกับแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลของ เด็กชาย มานะ ทองชัย
ชื่อ นางสาวอุศมา เทศแก่น ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8

	ประธานกรรมการ	ลายเซ็น.....
ชื่อ นางบุญศรี ทองชัย	ตำแหน่ง ผู้ปกครอง กรรมการ	ลายเซ็น.....
ชื่อ นางสาวน้ำฝน ถนอมเสียง	ตำแหน่ง ครูประจำกลุ่ม กรรมการ	ลายเซ็น.....
ชื่อ นางสุนิพร บุญตันถา	ตำแหน่ง ครูแก้ไขการพูด กรรมการ	ลายเซ็น.....
ชื่อ นางสาวรัชดา วรรณลักษณ์	ตำแหน่ง ครูจิตวิทยา กรรมการ	ลายเซ็น.....
ชื่อ นางสาวรุ่งนภา ปัญยัง	ตำแหน่ง นักกายภาพบำบัด กรรมการ	ลายเซ็น.....
ชื่อ นางสาวสายทอง อินตา	ตำแหน่ง ครูการศึกษาพิเศษ กรรมการและเลขานุการ	ลายเซ็น.....

11. การรายงานผลการประเมินผล

11.1 ผลการประเมินครั้งที่ 1 วันที่ 7 ตุลาคม 2545

ด้านการแพทย์

ด้านกิจกรรมบำบัด

1. มีสมาริในการทำกิจกรรมที่ชอบโดยไม่ต้องควบคุมได้นาน 2 นาที โดยทำกิจกรรม
ฉีกปะ ภาพสัณขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 ซม. จำนวน 1 ภาพ และร้อยลูกปัดขนาด 1 นิ้ว จำนวน 10 เม็ด

ด้านแก้ไขการพูด

1. มีพัฒนาการในการพูดดีขึ้น สามารถพูดได้ 2 พยางค์ติดต่อกัน แต่ต้องกระตุ้น เช่น แม่มา
กินข้าว นอนแล้ว ไปบ้าน ไปโรงเรียน

ด้านการศึกษา -

ด้านสังคม

เด็กชายสุรศักดิ์ มีทอง มีพัฒนาการดีขึ้น ดังนี้

1. มีการสบตาเมื่อปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคุ้นเคย ดังนี้

- เด็กชายสุรศักดิ์ มีทอง มีการสบตาม การสบตากับบุคคลที่คุ้นเคย ในขณะที่ยืนหรือนั่งหันหน้าเข้าหากันได้นาน 2 วินาที

- หันมาสบตา 1 วินาที เมื่อถูกเรียกชื่อ ขณะที่นั่งเล่นของเล่นอยู่ใกล้กับผู้เรียก

2. มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยนั่งทำกิจกรรมตามลำพังอยู่กับเพื่อนโดยไม่ต้องควบคุมได้ 3 นาที

3. สามารถนั่งอยู่กับที่โดยไม่ต้องควบคุมได้นาน 3 นาที

4. เลียนแบบผู้อื่นทำพฤติกรรมได้ 6 พฤติกรรม คือ วิ่ง เดิน ไหว้ โบกมือบ้ายบาย ตบมือ นั่งลง

5. เข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ 1 คำสั่งได้ เช่น นั่งลง ยืนขึ้น มาที่นี่

6. มีความสามารถพูดสื่อสาร แสดงความต้องการได้ 5 อย่างคือ น้ำ นอน กลัวย แก้ว ไป โดยพูดได้เป็นคำ

ด้านอาชีพ

-

11.2 ผลการประเมินครั้งที่ 2 วันที่ 17 มีนาคม 2546

ด้านการแพทย์

ด้านกิจกรรมบำบัด

1. มีสมรรถนะในการทำกิจกรรมที่ชอบโดยไม่ต้องควบคุมได้นาน 6 นาที โดยทำกิจกรรมฉีกปะภาพสัณฐานขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 10 ซม. จำนวน 2 ภาพ ร้อยลูกบิดขนาด 1 นิ้ว จำนวน 30 เม็ด

ด้านแก้ไขการพูด

1. มีพัฒนาการการพูดก้าวหน้าขึ้นมากโดยสามารถพูดได้ 3 พยางค์ ติดต่อกัน เช่น กินขนม มาโรงเรียน แม่ไปแล้ว แมวนอนหลับ

ด้านสังคม

เด็กชายสุรศักดิ์ มีทอง มีพัฒนาการด้านสังคมดีขึ้น ดังนี้

1. มีการสบตาเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคุ้นเคย ดังนี้

- เด็กชายสุรศักดิ์ มีทอง มีการสบตา เมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่คุ้นเคยในขณะที่ยืนหรือนั่งหันหน้าเข้าหากันได้นาน 4 วินาที

- หันมาสบตา 2 วินาที เมื่อครูเรียกชื่อทั้งในขณะที่เล่นหรือทำกิจกรรมอยู่ใกล้ผู้เรียก และระยะที่อยู่ห่างจากผู้เรียกออกไป 3 เมตร

2. มีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน โดยนั่งทำกิจกรรมตามลำพังอยู่ในเพื่อน โดยไม่ต้อง

ควบคุมได้ 6 นาที และร่วมทำกิจกรรมกับเพื่อนเป็นกลุ่มได้ เช่น เล่นมอญซ้อนผ้าแต่ครูต้องกระตุ้นให้ทำ

3. สามารถนั่งอยู่กับที่ โดยไม่ต้องควบคุมได้นาน 6 นาที

4. เลียนแบบผู้อื่นทำพฤติกรรมได้ 12 พฤติกรรม คือ วิ่ง เดิน ไหว้ โบกมือบ้ายบาย

ตบมือ นั่งลง ยืนขึ้น ยกแขน กระโดด เคาะโต๊ะ เกือบของ ตีกลอง

5. เริ่มเข้าใจและปฏิบัติตามคำสั่งง่าย ๆ 2 คำสั่งได้ เช่น ถอดรองเท้าแล้วมานั่งที่ เกือบ

ของแล้วมาหาครู

6. สามารถพูดสื่อสารเป็นคำ ๆ แสดงความต้องการได้ 10 อย่าง คือ น้ำ นอน กลัวย
แก้ว ไป เสื้อ หมม(ขนม) สี เล่น เท้า(รองเท้า)

ด้านอาชีพ -

12. การปรับปรุงและพัฒนาแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล

12.1 การปรับปรุงครั้งที่ 1 วันที่ 7 ตุลาคม 2545

ความคิดเห็น จุดมุ่งหมายที่กำหนดในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลมีความเหมาะสมแล้ว
แต่เด็กชายสุรศักดิ์ มีทอง ควรได้รับการกิจกรรมบำบัดและบริการแก้ไขการพูดมากขึ้น โดยให้ได้รับ
บริการ 5 ครั้ง ต่อสัปดาห์ ครั้งละ 50 นาที

12.2 การปรับปรุงครั้งที่ 2 วันที่ 17 มีนาคม 2546

ความคิดเห็น เด็กชายสุรศักดิ์ มีทอง พัฒนาการตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในแผน
การสอนเฉพาะบุคคลและมีความพร้อมที่จะเข้าโรงเรียนในระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อกระตุ้นส่งเสริมทักษะ
พัฒนาการพื้นฐาน 5 ด้านต่อไป

การส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

เมื่อทราบผลการคัดแยกเด็กแล้วให้โรงเรียนดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

1. ส่งเด็กเข้าเรียนในชั้นเรียนร่วม ตามระดับความสามารถของเด็กหรือตามความเหมาะสม

2. ส่งต่อไปยังโรงเรียนในเครือข่ายหรือโรงเรียนอื่นที่มีการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความ
ต้องการพิเศษเฉพาะด้านนั้น ๆ

3. ส่งต่อไปยังหน่วยงานอื่น ถ้าเด็กมีความบกพร่องในระดับรุนแรงและไม่สามารถเข้าเรียนร่วมใน
รูปแบบใด ๆ ได้ เช่น โรงเรียนการศึกษาพิเศษเฉพาะด้าน

4. ส่งต่อแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อรับการวินิจฉัยและรับการช่วยเหลือทางการแพทย์และ/
หรือออกเอกสารรับรองความพิการ

เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่จะจดทะเบียนคนพิการกับสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดมี
5 ประเภท คือ

1. เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็น

2. เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินหรือการสื่อความหมาย

3. เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว

4. เด็กที่มีความบกพร่องทางจิตหรือพฤติกรรม

5. เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาหรือการเรียนรู้

การจัดการเรียนการสอน

การจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพ และความต้องการพิเศษของเด็กเป็นรายบุคคลโดยการจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individual Education Plan หรือ IEP)

การคัดเลือกรูปแบบการจัดการเรียนร่วม

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนสามารถดำเนินการได้ตามความเหมาะสมโดยคำนึงถึงลักษณะความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละประเภท แต่ละคนตามความเหมาะสมของโรงเรียน โดยจัดรูปแบบชั้นเรียนในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. ชั้นเรียนร่วมเต็มเวลา
2. ชั้นเรียนร่วมและมีครูการศึกษาพิเศษให้คำแนะนำปรึกษา
3. ชั้นเรียนร่วมและมีครูเวียนสอน
4. ชั้นเรียนร่วมและมีครูเสริมวิชาการ
5. ชั้นเรียนพิเศษและมีการจัดการเรียนร่วมบางเวลา
6. ชั้นเรียนพิเศษเต็มเวลา

แผนการสอน

ในการจัดทำแผนการสอนสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเรียนร่วมกับเด็กปกติจัดทำในรูปแบบเดียวกันกับเด็กปกติ อาจมีบางจุดประสงค์ที่ต้องปรับให้เหมาะสมกับความต้องการของเด็ก เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางการเห็นไม่สามารถวาดรูปได้ดีโดยการลากเส้น ครูควรปรับกิจกรรมให้เด็กปั้นรูปทรงต่าง ๆ แทน การสอน ปรับเพิ่มเวลา สื่อการสอน และวิธีการวัดและประเมินผลให้สอดคล้องเหมาะสมตามลักษณะความต้องการพิเศษ

ตัวอย่างแผนการสอนเฉพาะบุคคล

(Individual Implementation Plan : IIP)

ชื่อนักเรียน เด็กชายสรุศักดิ์ มีทอง กลุ่มทักษะ--สังคม

จุดมุ่งหมาย (1 ปี)	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	วันเริ่มต้น	วันสิ้นสุด	วิธีสอน/เทคนิคการสอน	สื่อ	เกณฑ์และการประเมินผล	ผลการประเมิน
1. มีการสบตาเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่คุ้นเคย	1.1 สามารถมองสบตาบุคคลที่คุ้นเคยในขณะที่ยื่นหรือยื่นหันหน้าเข้าหากันได้นาน 1 วินาที	10 มิ.ย. 45	20 ส.ค. 45	- ใช้วิธีการกระตุ้นเตือน - ใช้การวิเคราะห์งานและการให้แรงเสริมทางบวกขณะปฏิบัติ - ฝึกจากสถานการณ์จริง	- วัตถุสิ่งของที่เด็กสนใจ - ของเล่นที่มีเสียงดนตรี	- สังเกตการปฏิบัติ - เด็กชายสรุศักดิ์ ทำจุดประสงค์ข้อ 1.1 ได้ ทุกครั้งที่ปฏิบัติสัมพันธ์กับบุคคลคุ้นเคย	มีทักษะแล้ว
	1.2 สามารถมองสบตาบุคคลที่คุ้นเคยในขณะที่ยื่นหรือยื่นหันหน้าเข้าหากันได้นาน 2 วินาที	21 ส.ค. 45	20 ก.ย. 45	- ใช้วิธีการกระตุ้นเตือน - ใช้การวิเคราะห์งานและการให้แรงเสริมทางบวกขณะปฏิบัติ - ฝึกจากสถานการณ์จริง	- วัตถุสิ่งของที่เด็กสนใจ - ของเล่นที่มีเสียงดนตรี	- สังเกตการปฏิบัติ - เด็กชายสรุศักดิ์ ทำจุดประสงค์ข้อ 1.2 ได้ ทุกครั้งที่ปฏิบัติสัมพันธ์กับบุคคลคุ้นเคย	มีทักษะแล้ว

จุดมุ่งหมาย (1 ปี)	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	วันเริ่มต้น	วันสิ้นสุด	วิธีสอน/เทคนิคการสอน	สื่อ	เกณฑ์และผลการประเมินผล	ผลการประเมิน
	1.3 สามารถมองสบตากับบุคคลคุ้นเคย ในขณะที่ยืนหรือนั่งหันหน้าเข้าหากันได้นาน 3 วินาที	21 ก.ย. 45	20 พ.ย. 45	- ใช้วิธีการกระตุ้นเตือน - ใช้การวิเคราะห์งานและการให้แรงเสริมทางบวกขณะปฏิบัติ - ฝึกจากสถานการณ์จริง	- วัตถุสิ่งของที่เด็กสนใจ - ของเล่นที่มีเสียงดนตรี	- สังเกตการปฏิบัติ - เด็กชายสุรศักดิ์ ทำจุดประสงค์ข้อ 1.3 ได้ทุกครั้งที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคุ้นเคย	มีทักษะแล้ว
	1.4 สามารถมองสบตากับบุคคลคุ้นเคยในขณะที่ยืนหรือนั่งหันหน้าเข้าหากันได้นาน 4 วินาที	21 พ.ย. 45	25 ม.ค. 46	- ใช้วิธีการกระตุ้นเตือน - ใช้การวิเคราะห์งานและการให้แรงเสริมทางบวกขณะปฏิบัติ - ฝึกจากสถานการณ์จริง	- วัตถุสิ่งของที่เด็กสนใจ - ของเล่นที่มีเสียงดนตรี	- สังเกตการปฏิบัติ - เด็กชายสุรศักดิ์ ทำจุดประสงค์ข้อ 1.4 ได้ทุกครั้งที่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลคุ้นเคย	มีทักษะแล้ว

จุดมุ่งหมาย (1 ปี)	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	วันเริ่มต้น	วันสิ้นสุด	วิธีสอน/เทคนิคการสอน	สื่อ	เกณฑ์และการประเมินผล	ผลการประเมิน
	1.5 สามารถหันมามอง สบตาทุกครั้งที่ถูกเรียกชื่อใน ขณะที่กำลังนั่งเล่นอยู่ใกล้ๆ กับผู้เรียกชื่อ	26 ม.ค. 46	25 ก.พ. 46	ใช้วิธีการกระตุ้นเตือน - ใช้การวิเคราะห์งานและ การให้แรงเสริมทางบวก ขณะปฏิบัติ - ฝึกจากสถานการณ์จริง	- วัตถุสิ่งของที่ เด็กสนใจ - ของเล่น ที่มีเสียงดนตรี	- สังเกต การปฏิบัติ - เด็กขายมานะ ทำจุดประสงค์ข้อ 1.5 ได้ทุกครั้ง ถูกเรียกชื่อ	มีทักษะแล้ว
	1.6 สามารถหันมามอง สบตาทุกครั้งที่ถูกเรียกชื่อใน ขณะที่กำลังนั่งเล่นหรือทำกิจ กรรมต่างๆ ในตำแหน่งที่อยู่ จากผู้เรียกชื่อ 3 เมตร	26 ก.พ. 46	25 มี.ค. 46	ใช้วิธีการกระตุ้นเตือน - ใช้การวิเคราะห์งานและ การให้แรงเสริมทางบวก ขณะปฏิบัติ - ฝึกจากสถานการณ์จริง	- วัตถุสิ่งของที่ เด็กสนใจ - ของเล่นที่มี เสียงดนตรี	- สังเกตการ ปฏิบัติ - เด็กขายมานะ ทำจุดประสงค์ข้อ 1.6 ได้ทุกครั้ง ถูกเรียกชื่อ	มีทักษะแล้ว

4. การประเมินผลการเรียนเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติ

การวัดผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แตกต่างไปจากการวัดผลสำหรับเด็กปกติ ทั้งนี้ เพราะว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน ตั้งแต่ในระดับน้อย ปานกลาง จนกระทั่งถึงระดับมาก การวัดผลการเรียนของเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับการกำหนดไว้ในหลักสูตรหรือแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็ก ซึ่งเด็กแต่ละคนจะต้องมีแผนการศึกษานี้ เด็กบางคน อาจเรียนหลักสูตรเดียวกับเด็กปกติ การวัดผลจึงต้องดำเนินไปในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกับเด็กปกติ แต่ถ้าแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กที่มีความต้องการพิเศษแตกต่างไปจากหลักสูตรของเด็กปกติมาก การวัดผลไม่จำเป็นต้องเหมือนกับเด็กปกติโดยยึดหลักว่าสอนสิ่งใด วัดสิ่งนั้น ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู ได้กล่าวถึง การประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษไว้ดังนี้

การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอาจกระทำได้ ดังนี้

1. กำหนดลำดับขั้นของทักษะ

ครูอาจจำเป็นต้องกำหนดทักษะทางการเรียนของเด็กเป็นขั้นย่อย ๆ และสอนให้เด็กมีทักษะตามขั้นย่อย ๆ ดังกล่าว แล้ววัดผลโดยการทดสอบด้วยวิธีการหลายวิธี เมื่อเห็นว่าเด็ก มีทักษะตามขั้นย่อย ๆ เหล่านั้นแล้ว ให้ถือว่าเด็กสอบผ่านแล้ว

2. ไม่เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์กับเด็กอื่น

เด็กที่มีความต้องการพิเศษแต่ละคนมีหลักสูตรของตนเอง แต่ละคนเรียนไม่เหมือนกัน ความก้าวหน้าในการเรียนของแต่ละคนไม่เหมือนกัน ต่างคนต่างเรียน ต่างคนต่างมีความก้าวหน้า จึงไม่ควรนำผลการเรียนของเด็กมาเปรียบเทียบกับเด็กปกติ หรือใช้เกณฑ์เดียวกับเด็กปกติ ควรเปรียบเทียบผลการเรียนของเด็กเองว่าเด็กมีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นเพียงใด

3. การให้เกรด

ในระบบการศึกษาของไทย ระบบการวัดผลค่อนข้างเคร่งครัดและไม่ยืดหยุ่นเท่าที่ควร เป็น การเน้นความสำคัญของตัวเลขจนเกินไปซึ่งในบางครั้งตัวเลข 4, 3, 2, 1 และ 0 อาจไม่มีความหมายหรือมีความหมายแต่ไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ดังนั้น การให้เกรดวิธีนี้จึงมีข้อจำกัดและข้อบกพร่อง ครูอาจคิดค้นหาวิธีประเมินผลและให้เกรดใหม่ให้เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น การประเมินผลโดยประเมินจากพฤติกรรมหลายอย่าง เช่น 1) จากความก้าวหน้าของทักษะ 2) ความพยายาม 3) ผลสัมฤทธิ์ ทั้ง 3 อย่าง รวมกันเข้าเป็นเกรดที่เด็กจะได้ เป็นต้น

4. ครูร่วมกันให้เกรด

ในกรณีเด็กเรียนร่วมเต็มเวลากับเด็กปกติ และเด็กได้รับการสอนเพิ่มเติมจากครูการศึกษาพิเศษ เกรดที่เด็กจะได้รับไม่ควรมาจากครูคนเดียว เพราะมีครูสอน 2 คน ครูทั้งสองคนจึงควรมีบทบาทเท่า ๆ กัน ในการให้เกรดเด็ก

5. ให้เกรดจากคะแนนรวม

การให้เกรดเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรจำแนกคะแนนออกเป็นกิจกรรมย่อยต่าง ๆ กัน เนื่องจากเด็กที่มีความต้องการพิเศษ มีข้อจำกัดหลายด้าน จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้เกรดเด็กจากกิจกรรมหลายด้าน เช่น

20%	จากการสอบปลายภาค
20%	จากการสอบย่อย
20%	จากการร่วมกิจกรรม

- 20% จากการนำเสนอโครงการ
- 20% จากการมาเรียน เป็นต้น

ในการให้เด็กทำข้อสอบ ไม่ว่าจะเป็นข้อสอบย่อย ข้อสอบกลางเทอม หรือข้อสอบปลายเทอม ครูควรใช้วิธีการยืดหยุ่นในการทดสอบเด็ก ครูอาจใช้วิธีการดังนี้

1. ให้เด็กสอบปากเปล่า

เด็กที่มีความต้องการพิเศษบางคน มีปัญหาในการอ่านและการเขียน เด็กอาจเข้าใจเนื้อหา แต่เด็กอาจอ่านข้อสอบช้า เด็กจึงอาจทำข้อสอบไม่ทันในเวลาที่กำหนด หรือทำได้ไม่ครบทุกข้อ ทำให้นักเรียนได้คะแนนต่ำโดยไม่จำเป็น หรืออาจทำให้เด็กสอบตกได้ ดังนั้น วิธีช่วยเหลือเด็กให้ทำข้อสอบได้ อาจกระทำได้หลายวิธี เช่น การสอบปากเปล่า โดยครูเป็นผู้อ่านข้อสอบให้เด็กฟังแล้วให้เด็กตอบด้วยวาจา หากเด็กไม่เข้าใจความหมายของคำบางคำ ครูอาจจำเป็นต้องอธิบายให้ฟัง ครูอาจทดสอบเพิ่มเติมด้วยวาจา จนเป็นที่พอใจของครูผู้สอน

2. ให้เด็กทำข้อสอบโดยไม่จำกัดเวลา

ดังที่กล่าวแล้วว่าเด็กที่มีความต้องการพิเศษบางคนมีปัญหาในการอ่านและการเขียนจึงจำเป็นต้องใช้เวลาเด็กในการทำข้อสอบเพิ่มเติม เด็กอาจไม่จำเป็นต้องนั่งสอบในห้องเดียวกับเด็กปกติ เด็กอาจสอบในห้องเสริมวิชาการ โดยมีครูเสริมวิชาการเป็นผู้ควบคุมดูแล อาจให้เวลาเด็กเพิ่มบ้างเพื่อชดเชยกับการอ่านช้าของเด็ก

3. ให้เด็กตอบโดยการบันทึกเสียง

เด็กบางคนอาจมีปัญหาในการเขียน บางคนเขียนคำตอบซ้ำมาก วิธีช่วยเด็กอีกวิธีหนึ่งคือ ให้เด็กตอบปากเปล่า โดยบันทึกคำตอบลงในเทปเสียง แล้วครูนำมาเปิดฟังอีกครั้ง

4. กำหนดเกณฑ์ในการทำข้อสอบใหม่

การให้คะแนนจากข้อสอบมากเป็นการนับคำตอบที่ถูกและให้คะแนนและเกรดจากคะแนนเต็ม ครูอาจปรับปรุงวิธีการให้คะแนนด้วยการนับจำนวนข้อที่เด็กทำเสร็จในเวลาที่กำหนดหรือในเวลาที่ยาวเพิ่มเติมให้เด็กแล้ว ก็อาจช่วยให้เด็กมีคะแนนสูงขึ้น และผ่านการประเมินผลได้

5. ให้เด็กสอบในห้องพิเศษ

เด็กอาจมีความวิตกกังวลเมื่อเด็กสอบรวมกับเด็กปกติครูอาจจัดให้เด็กสอบแยกจากกลุ่มเด็กปกติ โดยให้เด็กสอบในห้องพิเศษ หรือห้องเสริมวิชาการ ซึ่งเด็กอาจถามครูได้สะดวกยิ่งขึ้นเมื่อเด็กมีปัญหา และสะดวกสำหรับครูผู้ควบคุมการสอบที่จะให้เวลาเพิ่มขึ้นหากเด็กไม่สามารถทำข้อสอบได้ภายในเวลาที่กำหนด

การประเมินผลสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จำเป็นต้องยืดหยุ่นเพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน วิธีประเมินผลสำหรับเด็กประเภทนี้จะถูกกำหนดไว้ในแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล การประเมินผลจะต้องดำเนินไปตามนั้น อย่างไรก็ตามเด็กที่เรียนร่วมเต็มเวลาอาจจำเป็นต้องทำข้อสอบเช่นเดียวกับเด็กปกติ แต่จะต้องมีการปรับปรุงและยืดหยุ่นให้ครูสามารถวัดและประเมินผลในสิ่งที่ต้องการวัดได้ ผลอาจเป็นการประเมินเชิงคุณภาพก็ได้ ไม่จำเป็นต้องเป็นการประเมินเชิงปริมาณอย่างเดียว

ในการตัดสินใจเลื่อนชั้นนักเรียนควรใช้ผลการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กเป็นความสำคัญอันดับหนึ่งและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นอันดับสอง

เรื่องการประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษนี้ อาจศึกษาเพิ่มเติมได้จากเอกสาร

“การจัดและประเมินผลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยใช้แฟ้มสะสมงาน”

เทคนิคการสอนเด็กในชั้นเรียน

การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม มีความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงการปรับเปลี่ยนแนวทางการจัดการศึกษาและหาวิธีการเพื่อส่งเสริมให้การเรียนร่วมมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งสำคัญดังต่อไปนี้คือ

1. ต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตรชั้นเรียนปกติเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
2. ต้องพัฒนาเจตคติของทุกหน่วยงานการศึกษาที่มีต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้เป็นไปในเชิงบวก
3. ต้องพัฒนานโยบายของโรงเรียนต่างๆ ให้เปิดกว้างเพื่อรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเข้าเรียนร่วมตั้งแต่ระยะแรกเริ่ม
4. ให้บุคลากรทุกฝ่ายในโรงเรียนปกติเห็นความสำคัญและรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

หลักในการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ประสบความสำเร็จ

การสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ต้องอาศัยหลายฝ่ายร่วมมือกันในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จขึ้นได้จะต้องอาศัยวิธีการดังต่อไปนี้

1. สร้างห้องเรียนที่มีบรรยากาศของการสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Building a Supportive Classroom)
2. ใช้วิธีการเรียนโดยร่วมมือกันในการเรียนรู้ (Using Co-Operative Learning)
3. สอนเรื่องเดียวกันแก่เด็กที่มีความสามารถต่างกัน (Working on the Same Topic with Different Abilities)
4. ใช้ผู้ช่วยสอนมาช่วยสอนในห้องเรียน (Classroom Tutors) โดยอาจเป็นเพื่อนช่วยสอน (Peer Tutoring) หรือผู้ปกครองและอาสาสมัครอื่น ๆ ก็ได้
5. สร้างทีมสนับสนุนโรงเรียน (Building a School Support Team)

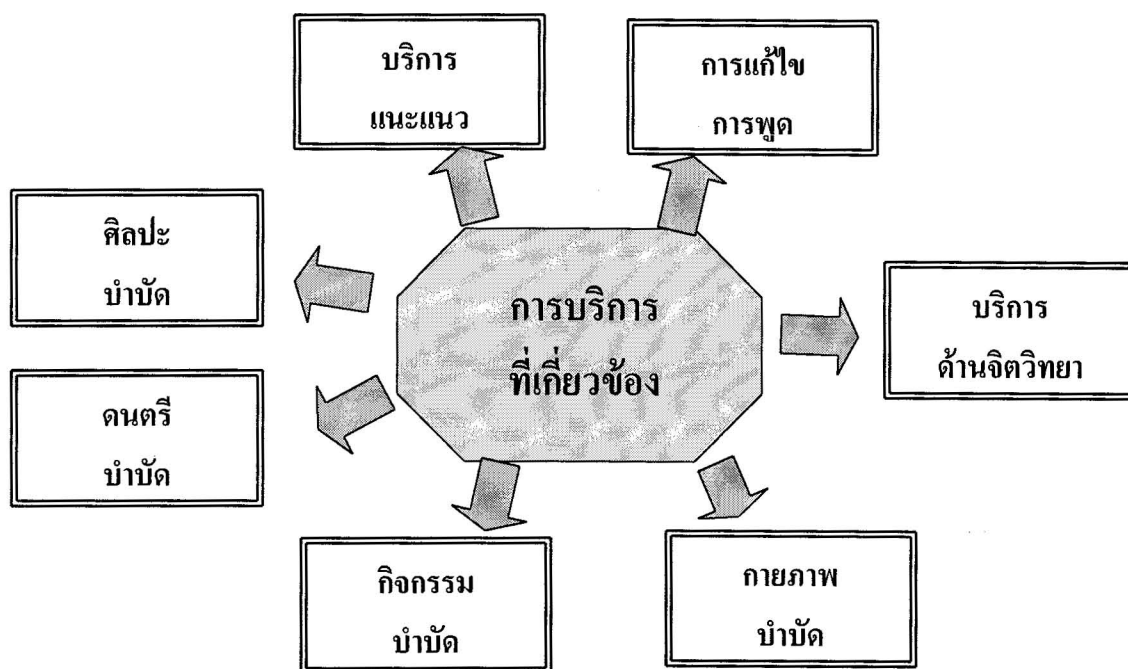
จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม จะต้องอาศัยการปรับเปลี่ยนหลาย ๆ ประการ เช่น หลักสูตร ทศนคติ นโยบาย วิธีสอน และบุคลากรรอบข้าง จึงจะทำให้การจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมประสบความสำเร็จขึ้นได้

การบริการและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การบริการที่เกี่ยวข้อง

การจัดการเรียนร่วม นอกจากจะให้บริการทางการศึกษาแล้ว โรงเรียนควรจัดบริการเสริมด้านอื่น ๆ ที่จะช่วยให้เด็กสามารถพัฒนาศักยภาพทั้งด้านร่างกายและจิตใจไปพร้อม ๆ กับบริการที่เกี่ยวข้องดังแผนภูมิ

แผนภูมิ แสดงการบริการที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม

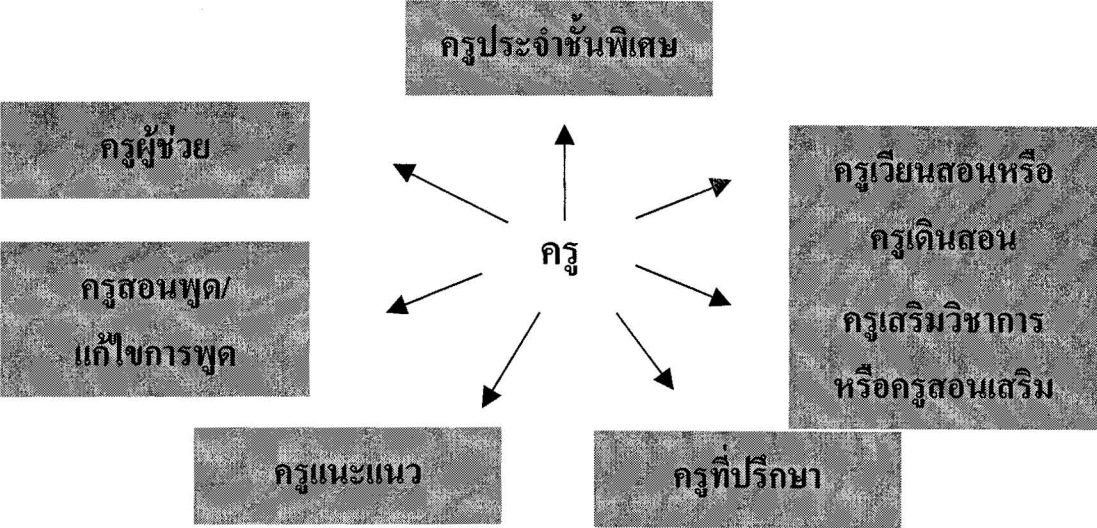
- ☐ การแก้ไขการพูด มีความจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย และเด็กที่มีความบกพร่องทางการพูด
- ☐ การบริการแนะแนว เป็นบริการที่ช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ทางด้านอารมณ์ และสังคมของเด็ก เพื่อให้เด็กปรับตัวได้ดีขึ้นจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกประเภท
- ☐ การบริการทางด้านจิตวิทยา เป็นบริการในด้านการปรับพฤติกรรมเด็ก จำเป็นสำหรับเด็กที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่มีปัญหาทางพฤติกรรมร่วม
- ☐ กายภาพบำบัด จำเป็นสำหรับเด็กที่มีปัญหาในการเคลื่อนไหว เช่น เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่น ๆ ที่มีปัญหาในการเคลื่อนไหว กายภาพบำบัด เป็นการฝึกความแข็งแรงของกล้ามเนื้อและข้อต่อ เพื่อให้เด็กสามารถทรงตัวและเคลื่อนไหวได้ดีขึ้น
- ☐ กิจกรรมบำบัด เป็นการแก้ไขลักษณะท่าทาง และฝึกการใช้มือและนิ้วมือ เพื่อให้เด็กสามารถประกอบกิจวัตรประจำวันได้ จำเป็นสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภทอื่นที่มีปัญหาในการใช้มือและนิ้วมือ

- ❑ ศิลปะบำบัด เป็นการใช้กิจกรรมศิลปะหรือผลงานศิลปะ เพื่อค้นหาข้อบกพร่องของบุคคล ซึ่งเกิดจากความผิดปกติบางประการของกระบวนการทางจิต และเพื่อให้กิจกรรมศิลปะที่เหมาะสมช่วยในการแก้ไข รักษาสภาพความบกพร่องด้านต่าง ๆ ของบุคคลให้มีสภาพที่ดีขึ้น
- ❑ ดนตรีบำบัด เป็นวิธีการใช้ดนตรีเพื่อช่วยเหลือผู้มีปัญหาทางจิตใจ อารมณ์ และการปรับตัวกับผู้อื่น ตลอดจนผู้มีปัญหาความบกพร่องทางด้านร่างกายที่เกี่ยวกับระบบประสาทการรับรู้ และการเคลื่อนไหว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผลทางการฟื้นฟูสมรรถภาพนันทนาการ และ/หรือทางการศึกษา

บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วมนั้น ประกอบด้วยครูที่จะต้องจัดการเรียนการสอนโดยตรง อาจเป็นครูประจำชั้นเรียนร่วมหรือครูประจำชั้นพิเศษ ครูที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา นอกจากนี้ยังมีบุคลากรที่ให้ความช่วยเหลืออื่น ๆ แก่เด็ก ดังแสดงในแผนภูมิ

แผนภูมิ แสดงบุคลากรครูที่เกี่ยวข้องในการจัดการเรียนร่วม

แผนภูมิ แสดงบุคลากรและผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

บทบาทหน้าที่ของครู

1. ครูประจำชั้นพิเศษ

ทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความบกพร่องในชั้นเรียนพิเศษ เตรียมความพร้อมของเด็ก ครูประจำชั้นพิเศษต้องมีความเข้าใจเด็ก มีความอดทนสูง รู้จักจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็ก และควรได้รับการฝึกอบรมเฉพาะด้าน เช่น การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน การสอนเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นต้น

2. ครูเวียนสอนหรือครูเดินสอน

เป็นครูที่เดินทางจากโรงเรียนหนึ่งไปอีกโรงเรียนหนึ่ง หรือหลาย ๆ โรงเรียน เพื่อทำหน้าที่สอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การจัดครูเวียนสอนจะจัดในกรณีที่โรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีจำนวนเด็กที่มีความต้องการพิเศษน้อย ครูเวียนสอนจะต้องมีตารางการปฏิบัติงานสอนที่แน่นอน ครูเวียนสอนอาจไม่สังกัดโรงเรียนใดโรงเรียนหนึ่งโดยตรง แต่อาจสังกัดหน่วยงานกลาง เช่น สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ เป็นต้น

3. ครูเสริมวิชาการ

เป็นครูที่ทำหน้าที่สอนเด็กเพิ่มเติมจากการที่เด็กได้เรียนในห้องปกติ ครูเสริมวิชาการจะปฏิบัติงานในห้องเสริมวิชาการหรือศูนย์วิชาการ นักเรียนแต่ละคนจะต้องมีตารางเรียนเฉพาะที่จะเข้ามาเรียนกับครูเสริมวิชาการ ซึ่งแต่ละคนอาจใช้เวลาในห้องนี้วันละ 1 - 2 คาบ (คาบละ 50 นาที) หรือมากกว่า ขึ้นอยู่กับความต้องการของเด็ก นอกจากนี้ ครูเสริมวิชาการจะทำหน้าที่ประสานงาน และให้คำแนะนำครูปกติในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

4. ครูที่ปรึกษา

มีหน้าที่ให้คำแนะนำปรึกษาแก่ครูที่สอนเด็กในการปฏิบัติต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ตลอดจนวางแผนจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก และประสานงานกับครูอื่นในโรงเรียน ครูที่ปรึกษาอาจไม่สอนเด็กโดยตรง

5. ครูแนะแนว

มีหน้าที่ให้คำแนะนำในการปรับตัวตลอดจนแนะแนวด้านการศึกษา การประกอบอาชีพ และการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ และการศึกษาต่อของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

6. ครูสอนพูด/แก้ไขการพูด

มีหน้าที่ในการสอนพูด และหรือแก้ไขการพูดแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ

7. ครูผู้ช่วย

มีหน้าที่ช่วยครู โดยเฉพาะการดูแลเด็กประกอบกิจกรรม เช่น ในเวลารับประทานอาหาร เข้าห้องน้ำ แต่งตัว ถอดใส่กายอุปกรณ์ เป็นต้น

บทบาทหน้าที่ของบุคลากรทางการแพทย์และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ดังนี้

1. นักจิตวิทยา

มีหน้าที่ทดสอบทางจิตวิทยาซึ่งมีความจำเป็นในการคัดแยกและจำแนกประเภทเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ขอบข่ายหน้าที่อาจรวมไปถึงการให้คำแนะนำปรึกษาแก่เด็กและครูหรือการบำบัดทางจิตวิทยาแก่เด็ก

2. นักโสตสัมผัสวิทยา

- มีหน้าที่ในการตรวจวัดการได้ยินของเด็ก เลือกเครื่องช่วยฟังให้กับเด็กตลอดจนเสนอแนะในการแก้ไขการพูด และการสอนภาษาแก่เด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน
3. นักกายภาพบำบัด
- มีหน้าที่ในการให้บริการบำบัดทางกายภาพแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ในเรื่องการทรงตัว การเคลื่อนไหว การป้องกันการหดตัวของกล้ามเนื้อ
4. นักกิจกรรมบำบัด
- มีหน้าที่ในการฝึกการใช้มือและนิ้วมือแก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น ติดกระดุมเสื้อ ผูกเชือกรองเท้า รับประทานอาหาร เป็นต้น
5. นักสังคมสงเคราะห์
- มีหน้าที่ในการแนะนำ และช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับครอบครัว
6. แพทย์
- อาจเป็นแพทย์ทั่วไปหรือแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน ทำหน้าที่ตรวจวินิจฉัยและวางแผนเพื่อการบำบัดรักษาต่อไป
7. จิตแพทย์
- มีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กที่มีปัญหาทางจิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์และพฤติกรรม

การบริหารจัดการการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ร่วมจะประสบความสำเร็จได้ ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งต้องมีการบริหารจัดการที่ดี ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะช่วยให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนรู้ร่วม ดังนี้

บทบาทในการจัดการเรียนรู้ร่วมของผู้บริหารโรงเรียน

- ☐ สำรวจเด็กที่มีความต้องการพิเศษในเขตพื้นที่บริการ
- ☐ จัดทำแผนการดำเนินการจัดการเรียนรู้ร่วม
- ☐ ตั้งคณะกรรมการจัดการเรียนรู้ร่วม
- ☐ เตรียมบุคลากร เตรียมสถานที่
- ☐ ดำเนินการคัดแยกเด็ก
- ☐ จัดครูเข้าสอน
- ☐ จัดบริการที่จำเป็นแก่เด็ก
- ☐ พัฒนาหลักสูตร
- ☐ กำกับ นิเทศ ติดตาม

การจัดการเรียนรู้ร่วมให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามเป้าหมายหรือเจตนารมณ์ของการจัดการศึกษาเพื่อสนองต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถทำได้ในลักษณะเดียวกันกับการดำเนินการ

ตามแนวทางการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้หรือการดำเนินงานของโรงเรียนเพื่อเข้าสู่มาตรฐานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งจะมีหลักการดำเนินงานเหมือนกันแต่ต่างในรายละเอียดของการดำเนินงาน ดังนี้

- ☐ ทำงานเป็นทีม ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน ครู ผู้บริหาร บุคลากรทางการแพทย์
- ☐ ปรับการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ และจัดหาเพิ่มเติมตามความจำเป็น
- ☐ ให้เด็กปกติได้ดูแลช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
- ☐ สร้างเครือข่ายในการทำงาน
- ☐ ประสานความร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง
- ☐ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของเด็กและครูเป็นรายบุคคล
- ☐ ช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างเป็นระดับและต่อเนื่อง ตั้งแต่

☐ ความช่วยเหลือน้อยที่สุดในชั้นเรียนปกติ

☐ การสนับสนุนการเรียนเพิ่มเติมในโรงเรียน

☐ บริการเสริมและการช่วยเหลือตามความจำเป็น

แนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

1. การคัดแยกเด็ก
2. การส่งต่อเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. การจัดการเรียนการสอน
4. การคัดเลือกรูปแบบการจัดการเรียนร่วม
5. การทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล
6. การกำกับ ติดตามและนิเทศ
7. การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ
8. การสร้างเครือข่ายการศึกษาพิเศษ

การกำกับ ติดตาม และนิเทศ

การกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาพิเศษ มีความจำเป็นที่ผู้บริหารโรงเรียนและผู้บริหารการศึกษาต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษ เพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการจัดการศึกษาพิเศษ

การกำกับ ติดตาม และนิเทศการจัดการศึกษาพิเศษ ควรมียุทธศาสตร์หรือ องค์คณะบุคคล และวิธีการกำกับ ติดตามและนิเทศตามความเหมาะสม ดังนี้

องค์กรหรือองค์คณะบุคคลการนิเทศ ประกอบด้วย

1. ระดับโรงเรียน ควรประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษ
2. ระดับอำเภอ ควรประกอบด้วย หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ศึกษาพิเศษ

ผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษ และบุคลากรจากเครือข่ายหรือหน่วยงานที่ชำนาญเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษ

3. ระดับจังหวัด ควรประกอบด้วย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาพิเศษ ผู้รับผิดชอบด้านการศึกษาพิเศษ และบุคลากรจากเครือข่ายหรือหน่วยงานที่ชำนาญเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษ

การจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศ

ข้อมูลสารสนเทศเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารจัดการ การศึกษาพิเศษ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานทุกระดับจึงจำเป็นต้องจัดให้มีระบบข้อมูลที่มีคุณภาพ

ในการจัดเรียนร่วม โรงเรียนควรจัดเก็บข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และบุคลากรเป็นรายบุคคล เพื่อนำสารสนเทศมาใช้ในการวางแผนพัฒนาช่วยเหลือสนับสนุนการจัด การเรียนร่วมให้บรรลุตามเป้าหมาย

การจัดเก็บข้อมูลเด็ก อาจใช้แบบเดียวกันกับเด็กปกติ เช่น ข้อมูลเด็กที่จัดเก็บตามการดำเนินงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน แต่อาจเพิ่มเติมรายละเอียดในส่วนที่ต่างจากเด็กปกติ เช่นความต้องการทางการศึกษาพิเศษ การบริการเสริม การช่วยเหลือทางการแพทย์ และอื่น ๆ

การจัดเก็บข้อมูลครูก็เช่นเดียวกันกับเด็กอาจประกอบด้วยรายการต่าง ๆ ตามเกณฑ์มาตรฐานในโรงเรียน และเพิ่มเติมในรายละเอียดในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาพิเศษ

การสร้างเครือข่ายการศึกษาพิเศษ

เครือข่ายการศึกษาพิเศษทั้งหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชน มีความสำคัญและจำเป็นต่อการพัฒนางานการศึกษาพิเศษของโรงเรียนให้เกิดประสิทธิภาพในด้านความร่วมมือ ช่วยเหลือสนับสนุนการให้บริการทางการศึกษา และแลกเปลี่ยนการเรียนรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยมีแนวทางในการสร้างเครือข่ายการศึกษาพิเศษ เช่น การเป็นวิทยากร การศึกษาดูงาน เป็นกรรมการโรงเรียน การจัดงานวันนัดพบผู้ปกครอง จัดแข่งขันกีฬา

หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นเครือข่ายการศึกษาพิเศษ เช่น

1. โรงพยาบาลหรือหน่วยงานในกระทรวงสาธารณสุขที่มีแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์ที่มีความชำนาญเฉพาะทาง
2. โรงเรียนที่ดำเนินการหรือมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาพิเศษรูปแบบเรียนร่วม
3. โรงเรียนศึกษาพิเศษหรือโรงเรียนเฉพาะทางสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. หน่วยงานหรือองค์กรภาคเอกชน หรือมูลนิธิที่มีความเชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษเฉพาะด้าน เช่น มูลนิธิธรรมิกชน มูลนิธิแสงสว่าง มูลนิธิเพื่อเด็กพิการ เป็นต้น
5. ศูนย์การศึกษาพิเศษ
6. สถาบันราชภัฏที่มีการเรียนการสอนเรื่องการศึกษาพิเศษ มี 6 แห่ง ได้แก่ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ สถาบันราชภัฏมหาสารคาม สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม สถาบันราชภัฏสวนดุสิต สถาบันราชภัฏสงขลา และสถาบันราชภัฏนครราชสีมา

ภาคผนวก ง
ตารางการอบรมเชิงปฏิบัติการ

ตารางการอบรมเชิงปฏิบัติการ
การจัดการเรียนรู้ระหว่างเด็กปกติกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
ระหว่างวันที่ 23 – 24 มกราคม 2546
ณ ห้องประชุมสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก

วัน เดือน ปี	เวลา	09.00 – 10.30 น.	10.45 – 12.00 น.	12.00 – 13.00 น.	13.00 – 14.30 น.	14.45 – 16.30 น.
วันพฤหัสบดีที่ 23 มกราคม 2546		ลงทะเบียน และ พิธีเปิด	กลยุทธ์ในการจัดการเรียนรู้ร่วม ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู		บทบาทหน้าที่และการบริหารจัดการการเรียนรู้ร่วม อ. สรรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์	
วันศุกร์ที่ 24 มกราคม 2546		การคัดแยกเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อการเรียนรู้ร่วม ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู		พักรับประทานอาหารกลางวัน	การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล และการจัดการเรียนการสอน อ.ศิริวิมล ใจงาม	อภิปรายปัญหา ทั่วไปและพิธีปิด

ภาคผนวก จ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ ตรวจ แก้ไขเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขเครื่องมือ

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจแก้ไขแบบประเมินตนเองก่อน – หลังการอบรมและแบบสอบถาม
การปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงทอง ไสยวรรณ
2. อาจารย์ ศิริวิมล ใจงาม
3. อาจารย์ พัทรี จีวพัฒน์กุล

สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
สถาบันราชภัฏสงขลา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ	นายสรรเพ็ชญ์ อินทะพันธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	18 ตุลาคม พ.ศ. 2499
สถานที่เกิด	บ้านเลขที่ 1 หมู่ที่ 1 ตำบลป่าขวาง อำเภอบางช้าง จังหวัดลำพูน
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	วิทยาจารย์ ระดับ 8
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยสาธาณสุขสิรินธร อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก 65130
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2523	ประกาศนียบัตรวิชาเจ้าหน้าที่สาธาณสุข (พนักงานอนามัย)
พ.ศ. 2527	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง (พลศึกษา)
พ.ศ. 2529	ครุศาสตรบัณฑิต (สุขศึกษา)
พ.ศ. 2531	ครุศาสตรบัณฑิต (การพัฒนาชุมชน)
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (การศึกษาพิเศษ)
	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ